

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞTA CİNSEL İSTİSMAR OLMAK
ÜZERE ÇOCUKLARA YÖNELİK HER
TÜRLÜ İSTİSMAR OLAYLARINI
ARAŞTIRMA KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
18 Mayıs 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Profesör Doktor Fatih Selami Mahmutoğlu'nun, çocuk istismarları ve hukuki boyutları hakkında sunumu

2.- Doçent Doktor Devrim Güngör'ün, çocuk istismarları ve hukuki boyutları hakkında sunumu

3.- Avukat Mine Güliz Baykal'ın, çocuk istismarları ve hukuki boyutları hakkında sunumu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat :

Kayıt: Arş Aile

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 2

18 Mayıs 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.41

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

SÖZCÜ: Erkan KANDEMİR (İstanbul)

KÂTİP: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

BAŞKAN – Komisyon üyemiz, kıymetli davetlilerimiz; toplantımızı açıyorum.

Konunun uzmanlarını dinlemeye devam ediyoruz. Önceki oturumlarımızda adli tıpçılarımızı, psikologlarımızı, çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanlarımızı, psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanlarını dinlemiştik. Bugünkü toplantımızda da hukukçularımızı dinleyeceğiz. Böylelikle, konunun tüm boyutlarının ortaya konulmasını sağlamış olacağız. Ardından, akademisyenlerimizi dinledikten sonra da sizin önerdiğiniz doğrultuda sivil toplum kuruluşu temsilcilerimizi önümüzdeki haftadan itibaren dinlemeye devam edeceğiz.

Bugünkü oturumda 3 öğretim üyemiz vardı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Profesör Doktor Adem Sözüer eşinin rahatsızlığı nedeniyle gelemeyeceğini ifade etti. O nedenle, programımızda Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Ana Bilim Dalı ve İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Profesör Doktor Fatih Selami Mahmutoğlu var. Hocam, hoş geldiniz.

Yine, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doçent Doktor Devrim Güngör var, siz de hoş geldiniz Hocam.

Bir de Hocam, yanımızda çocuk istismarıyla ilgili suçlarla alakalı olan avukat arkadaşımız var. Ondan da uygulamayla ilgili bilgiler almamız mümkün olacak.

Yine, Komisyona davet ettiğimiz uzmanlarımızı geçen hafta sizlerle tanıştırmıştık. Bu hafta Çocuk Mahkemesi Hâkimi, Hâkime Hanım da aramızda, yine, uygulamayla ilgili olarak mümkün mertebe toplantılarımıza gelecek. Profesör Doktor Betül Ulukol her toplantıda bizim daimî uzmanımız, sağ olsun o da bu toplantıda aramızda.

Kurum temsilcilerimizden Millî Eğitim Bakanlığında var, Aile Bakanlığında var. Hemen hemen daimî uzmanlarımızın tamamını belirledik, onları geçen hafta zaten sizlerle tanıştırmıştık.

Şimdi hocalarımızı dinlemeye başlayacağız.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sayın Başkan, bir şey dikkatimi çekti.

Zannediyorum, psikolog arkadaşımız yok değil mi?

BAŞKAN – Psikolog olması lazım. Yok mu?

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ayrıldı bildiğim kadarıyla.

Sosyal hizmetler uzmanı arkadaşımız var, psikolog arkadaşımız yok. O konuda bir eksikimiz var bence.

BAŞKAN – Uzmanlarımızın listesini bir daha alayım, tekrar tanıştırırız.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Yani, çocuk psikiyatrist arkadaşımız var.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Biliyorum, PDR’den de var. Bir tane de psikolog arkadaşımız olsa...

BAŞKAN – Eğer yoksa o eksikliği tamamlayalım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Yani, alanda çalışan arkadaşların da olması itibarıyla...

(Kamu kurumlarından gelen uzmanlar tanıtıldı)

BAŞKAN – Psikolog noktasındaki eksikliği de tamamlayacağız.

Şimdi, Değerli Hocamız Profesör Doktor Fatih Selami Mahmutoğlu’na sözü veriyorum.

Buyurun Hocam.

Hoş geldiniz.

II.– SUNUMLAR

1.- Profesör Doktor Fatih Selami Mahmutoğlu’nun, çocuk istismarları ve hukuki boyutları hakkında sunumu

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Günaydın efendim.

Sayın Başkanım, davetiniz için çok teşekkür ederim. Geçen hafta bu daveti alınca aslında programımızın yoğun olmasına rağmen konunun öneminden dolayı böyle bir toplantıya katılmak istedik.

Ben çok kısaca kendimden bahsedecek olursam aslında İstanbul Üniversite öğretim üyelerindendim, daha sonra bu, hekimlerle ilgili tam gün yasasından dolayı ayrılmak durumunda kaldım ama otuz sene İstanbul Üniversitesinde hizmet verdim. Meclise de bir açıdan yabancı değilim. Türk Ceza Kanunu’nun hazırlanması sırasında Türkiye Barolar Birliğinin temsilcisi olarak alt komisyonda görev almıştım. Birçok meslektaşım, burada bugün gelmeyen Adem Bey’le, İzzet Bey’le ve diğer arkadaşlarımızla bu alt komisyonlarda çalıştık. Dolayısıyla, Ceza Kanunu’nun hazırlanmasında da naçizane katkılarımız oldu. Bazen espri olsun diye söylüyorum: “Kanunun iyi şeyleri varsa benden olsun, diğerleri arkadaşlardan olsun.” Ama neticede Sayın Başkanım, Ceza Kanunu’nun hazırlanması süreci dünyadaki birçok yasa dikkate alınarak ortaya konulmaya çalışıldı ve hatırlarsanız, o tarihlerde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 3

Mediste AK PARTİ ve Cumhuriyet Halk Partisinin âdeta ittifakıyla çıkan bir yasa oldu bu. Şüphesiz, her yasa gibi bu yasada da temel sorunlar olduğundan hiç kuşku yok. İnsan elinin ürünü olan her yerde sorun olabilir.

Bu yasanın hazırlanması sırasında sistematik de bir değişikliğe gidildi Ceza Kanunu'nda ve dünyadaki değişimler de dikkate alınarak kişilere yönelik suçlar Ceza Kanunu'nun birinci bölümüne konuldu ve dikkat edilecek olursa 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu arasındaki sistematik fark bugün üzerinde durduğumuz cinsel suçlar bakımından da dikkate alındı ve kişilerin cinsel hayatına, cinsel bütünlüğüne yönelik suçlar grubu içerisinde düzenlendi. O tarihlere yine -hatırlıyorum- özellikle de kadın örgütlerinin bu konuda gerçekten çok büyük katkıları oldu. Bu katkılardan en temeli, aslında Ceza Kanunu'na bu maddeler yazılırken, kaydedilirken çok önemli bir terminolojik değişikliğe gidildi. Bu terminolojik değişiklik içerisinde kadın ve erkek bakımından eşitlik sağlandı. Toplum ve özellikle kadınları rahatsız edecek onlarca hüküm ayıklanmaya çalışıldı. Bu bakış açısıyla da bu tartışmalar şüphesiz bitmedi, bitmeyecek de.

O nedenle de bizim bugünkü bu toplantımızda şüphesiz Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103'üncü, 104'üncü ve 105'inci maddelerinde düzenlenen suç tiplerinin oturup burada açıklanması, anlatılması şeklinde bir sunum bence hatalı olur. Zaten herkesin bir ana fikri vardır ama ben buraya gelmeden önce acaba Komisyona hangi katkılarda bulunabilirim, gördüğüm temel sorunlar nedir ve uygulamada karşılaştığımız sorunlar nedir, bunlar üzerinde bilgi vermeyi daha sıhhatli olarak görüyorum. Bu arada da kanunda gördüğüm temel problemlerle ilgili de yaklaşımlarımı, özellikle de Yargıtay içtihatlarını da dikkate alarak -ki hafızam yanılmıyorsa 5. Ceza Dairesizdi, şimdi 14. Ceza Dairesizde bu konular karara bağlanıyor- bazı temel problemler saptadım. Bu problemler üzerinde sizlerle konuşmayı ve çocuklara özgü bu karmaşık alanı tartışmayı kendi açımdan da onurlu bir görev olarak bilirim.

Bu girişten sonra yine kanunun hazırlanması sırasında bir özel bilgiyi de paylaşmam gerekiyor. Gerekçeler biraz hızlı hazırlanıyor, hatta bazen gerekçelerin hazırlanmasında hatalar yapıyor. Bunu şu nedenle söyledim: Türk Ceza Kanunu'nun 102'nci ve 103'üncü maddelerinin gerekçelerine baktığımızda bu gerekçelerin birbiriyle çok paralel olduğunu görürüz. Bu paralellik küçüklere yönelik istismar suçu bakımından çok özel bir soruna neden oldu. Bu, itiraf edelim ki gözden kaçan bir sorundu. Bunu şimdi sizinle ortaya koymak istiyorum ve tartışmamızda da fayda var. Bu temel sorun şuydu: Aşağı yukarı 40'a yakın toplantıya gittik. Bu toplantılarda cinsel suçlarla ilgili bize bir soru geldiğinde verdiğimiz cevap, özellikle taciz ve cinsel saldırı arasındaki ayırım bakımından ortaya koyduğumuz temel kriter şuydu: Fiziksel temas var mı, yok mu? Bu aslında genel olarak da benimsendi. Benimsendi ama çocuklara özgü bu alanda bir probleme neden oldu. Çocuklara ilişkin taciz suçunu hatırlayacak olursak -hafızam yanılmıyorsa 105'inci madde, bakar söylerim, orada bir yanlışlık yaparsam özür dilerim- şimdi, fiziksel temas arandığında şunu söylemek durumunda kaldık: Eğer çocuğa yönelik doğrudan doğruya bir fiziksel temas olmaksızın cinsel içerikli davranışları taciz olarak mı değerlendireceğiz, yoksa istismar olarak mı değerlendireceğiz?

Bu tartışmada önümüze bazı vakalar geldi. Bize de akademik olarak görüşümüzü sordukları için sizinle paylaşıyorum. Bunlardan bir tanesi: Bir şüpheli teknolojiyi de kullanarak uzaktan kamera kaydıyla çocukların -affınıza sığınarak söylüyorum- soyunmasını ve bu soyunma sonucunda çocukların izlenmesini talep ediyor, vaka böyle. Şimdi, gerekçeden hareket ettiğimizde çocuğa yönelik bir fiziki temas yok. Şimdi, fiziki temas olmamakla birlikte ama bizim zihnimizde çocuğa yönelik istismarın olduğunda da bir tereddüt yok. Eğer biz bu fiziksel teması burada ararsak o zaman, söz gelimi, bir çocuğun soyundurulması -affedersiniz- bir masaya çıkartılıp dans ettirilmesi, vesaire gibi durumlarda biz sadece ve sadece taciz üzerinden gitmek durumunda kalacağız. Nitekim, burada 5. Ceza Dairesinden eğer hâkimlerimiz varsa -eskiden öyleydi, şimdi 14- onlar da bunu doğrulayabilirler. Bu sefer içtihatlar şöyle gelişmeye başladı: "Taciz suçunun mağduru çocuk olamaz." diye bir şey söyleyemeyiz. Bunun üzerine tartışma devam etti ve içtihatlarımız yine fiziksel temas üzerinden yürüdü. Bu durum fark edilince kanunda yakın zamanda bir değişiklik yapıldı. Bu değişikliğe dikkat edecek olursanız yine Türk Ceza Kanunu'nun 105'inci maddesinde çocuk dikkate alındı fakat ben bunun da yeterli olmadığını düşünüyorum. Ben taciz ve istismar bakımından içtihatlar yönünden özellikle -bunu en azından şahsi fikrim olarak ifade etmek istiyorum- eğer somut olayda çocuğa yönelik davranış fiziksel bir temas içermese bile içtihatlarla yine bunun istismar olduğu yönünde bir yola gitmemizde, deminki örneği de dikkate aldığımızda fayda olacağı kanaatini taşıyorum, yoksa 105'inci maddenin çocuğa yönelik yeni korumasının da yeterli olmadığı düşüncesindeyim. Bunu peşin peşin sizlerle paylaşmayı yararlı görüyorum.

Aslında, Ceza Kanunu'muza genel olarak baktığımızda çocukların dikkate alındığı suç tipleri bakımından birkaç tanesini çıkarttım. İşte, kasten öldürme, işkence, eziyet, hürriyetten yoksun kılma, kumar oynatılması gibi hükümlerimizi görüyoruz.

Şimdi, çocuğu koruyan ayrıca yani istismar dışında bunları belirtmek istiyorum. Dolaylı faillik...

BAŞKAN – Hocam, orada cinsel taciz ile cinsel istismar ayrımını tam bir ortaya koymak lazım diğer konulara geçmeden önce. 103'üncü madde cinsel istismarı tanımlarken o bahsettiğiniz, verdiğiniz örnekler 105'teki cinsel tacize değil de 103'teki cinsel istismara girmiyor mu?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Aslında şöyle Sayın Başkan: Orada "her türlü cinsel davranış" diyordu. Ondandır, dolaylı, aslında, 103 üzerinden gitmesi gerekebilirdi ama -demin söylediğim- gerekçelerin hızlı yazılmasından dolayı fiziksel temas bir kriter olarak alındı, alınınca içtihat farklılaştı. Zaten eğer böyle bir yorum yaparsak çocuğa karşı cinsel taciz suçunun işlenmeyeceği gibi bir sonuç ortaya çıkar, bu da doğru değil. O nedenle de cinsel tacize ilişkin düzenleme, yeni düzenleme çocuğu dikkate alması itibarıyla isabetli olmuştur ama benim görüşüm yine de şöyledir: Çocuğu korumak açısından taciz suçundaki kriter, daha doğrusu düzenlemeyle yetinmemeliyiz, somut olayın özelliklerine göre bu istismar da olabilir diyorum, benim şu andaki görüşümü söylüyorum. Yoksa, sizin söylediğiniz 103'e girer mi? Şahsi olarak girer, zaten de o niyetle kaleme alındı ama problem çözülmedi. İçtihatlar farklı gelişti gerekçeden dolayı. Bunu paylaşmak istedim sizinle efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 4

Şimdi, Ceza Kanunu'na ilişkin yine bazı tespitlerim var, bunları da sizinle paylaşmak isterim, çocuk bakımından önemlidir. Dolaylı faillik dediğimiz müessesede Türk Ceza Kanunu'nun 37'nci maddesinin (2)'nci fıkrasında çocuğun suçta vasıta olarak kullanılması, yine azmettiren-azmettirilen ilişkisinde çocuğun azmettirilmesi söz konusu olduğunda cezaların bir miktar artırıldığına dikkat çekmek isterim. Fakat bu azmettirilenle ilgili hükümdede -konuyu çok fazla dağıtmak istemiyorum ama- yine gözden kaçan bir düzenleme olmuş, o da şu: Azmettirenin aynı zamanda suçun faili olması durumunda çocuğu azmettirdiği takdirde faillik iştirak hukukunda ön planda olduğu için cezanın artırılmaması gibi bir durumla karşılaşılıyor. Bunun da kanun koyucu tarafından mutlaka dikkate alınması gerekir. Yani bu istismarla ilgili bir mesele ama içimde kaldığı için söylüyorum. Azmettiren, çocuğu azmettiren aynı zamanda failse faillik esas alındığı için çocuğu azmettirmekten dolayı cezanın bir miktar artırılmasına yönelik hükmün tatbik imkânı bulunamamaktadır. Bu da hiç değilse kayıtlara geçerse yine de bir fayda olur diye düşündüm.

Şimdi, yine çocuklarla ilgili yaşadığımız önemli problem, yetişkinlerin çocuğa yönelik cinsel davranışlarının suç teşkil edip etmemesi konusunda bir tartışma yok zaten. Problem, çocuklar arasındaki rızaya dayalı cinsel ilişkidir. Bu, hukukçular açısından son derece zor, zahmetli, karmaşık bir problem oluşturmaktadır. Bildiğim yargı kararlarından söyleyeyim, daha sonra meslektaşım da uygulamadan kendi tecrübelerini de aktarır ama Meclisimizin bu duruma mutlaka ya dikkat çekmesi ya bir düzenleme yapması ya da içtihatlarla bu meselenin çözümlenmesi gerekiyor.

Basitleştireyim, bana sorulan soru aynen şöyleydi: "13 yaşındaki 3 erkek çocuğun 13 yaşındaki bir kız çocuğuna yönelik cinsel içerikli davranışları ne anlama gelir? Bunu tartışalım." dediler. Vakalara, görülmekte olan davalar olduğu için, çok girmek istemiyorum; neticede objektif bir bilgi vermek istiyorum size. Bu davada 13 yaşındaki çocuklara yirmi bir yıl ceza verildi fakat yaş küçüklüğünden dolayı yedi yıla sınırlandırıldı. Bu problemi biz çözmemeliyiz. İradeye dayalı çocuklar arasındaki bu problem -benim şahsi fikrim- birincisi, bir ceza hukuku problemi gibi gelmemekte; ikincisi, ama karşımıza çıkan davranış ceza hukukundaki tipik davranışlardan bir tanesi olduğuna göre hukukçular bir şey söylemek durumunda. Eğer biz bir küçüğün başka bir küçüğe karşı istismar fiilini anlayarak ve kavrayarak işlediği sonucuna ulaşırsak, artık bu çocukların Türk Ceza Kanunu'nda yer alan bütün suçları işleyebileceği gibi anlamsız bir sonuç üretmiş oluruz; bu kabul edilemez.

Daha açık söyleyeyim: Eğer "13 yaşındaki bir çocuk 13 yaşındaki bir küçüğe karşı istismar fiilini anlıyor ve kavlıyor." diyorsak Türk Ceza Kanunu'nun 309, 310, 311, 312 gibi o devasa maddelerini de ihlal edebileceği gibi bir sonuca da ulaşabilirsiniz. Biz bir normun varlığını anlama ve kavrama üzerinden gitmeliyiz. Bizim şahsi görüşümüzü, daha doğrusu -"bizim" derken, bu kitap diliyle oldu, özür dilerim- şahsi görüşümü söyleyeyim: Ben bu konuda Türk Ceza Kanunu'nun 30'uncü maddesinin (4)'üncü fıkrasının, yani "normun varlığında hata"ya ilişkin düzenlemenin her şeye rağmen yeterli olduğu kanaatindeyim. Çocuk bunu anlamaz ve kavrayamaz, çocuk bunu bir eğlence gibi görebilir, çocuk bunu bir evcilik gibi görebilir. Çocuk bazen yaptığı kötülüğün farkında olabilir ama bu farkındalık istismar değildir. Önümüze vakalar geliyor. Gelen vakalar da, çok ilginç, hep teknolojik mesajlar üzerinden. Affederseniz, kız çocuklarının çıplak resimleri erkek çocuklar arasında dağıtılıyor, vesaire; onlar üzerinden tehdit üzerinden davalar açılıyor. Daha sonra da çocukların bu evcilik içerisinde cinsel nitelikli davranışları var. Ben özellikle 15 yaş altındaki çocukların bu durumunu sizlerle paylaşmak istedim.

15-18 yaş grubu arasında da yine bir problem olduğu kanaatindeyim. Bu problemi şöyle ifade edebilirim sizlere: Yine rızaya dayalı bir ilişkiden bahsediyoruz. 14. Ceza Dairesinin çok ilginç ve yadırgadığım bir kararı oldu. Bu karardaki kriteri de asla benimsemiyorum. Burada temsilcisi varsa da görüşlerini söylerse çok memnun olurum, hatam varsa da düzeltmesini isterim. Vaka: 16 yaşındaki 2 erkek çocuğun cinsel ilişkisi sonucundaki hukuki değerlendirme. Çok ilginç, 16 yaşındaki çocuklardan aktif olanı "fail" olarak görmüş mahkeme. Bu çok keyfi bir uygulamadır. Benim şahsi görüşüm bu konuda da, çok açıkça söyleyeyim: Rızaya dayalı bu ilişkilerde, suç teorisi bakımından, bu kişiler aynı anda hem fail hem mağdur olamazlar. Ve bu suçun gerçekleşmediği kanaatini taşımaktayım. Ama asıl yadırgadığım 14. Ceza Dairesinin vermiş olduğu bu yöndeki, yine âdeta erkek merkezli, cinsel ilişkide aktif tutum izleyen merkezli bir fail yaratma çabasıdır. Kanunda bunun hiçbir zaman da karşılığı yoktur. Bunu da yine Meclisimiz önünde tartışmanın, yani yasa koyucunun, takdir ederse, bu konulara da belki değinmesi açısından fayda olur diye düşündüm Başkanım.

Şimdi, bir başka problem: Nitelikli hâller açısından vücuda organ sokulması problemi. Bu hem yetişkinler açısından hem çocuklar açısından önemli bir problem. Burada, hakikaten, ciddi tartışmalar da yapıldı. Ama ceza hukukunda temel bir prensip var, bu prensip "Suçta kanunilik" ilkesi gereğince tariflerin açık ve seçik olarak yapılması. Kültür Üniversitesinde bundan herhâlde yedi sekiz sene önce 5. Ceza Dairesiyle yapmış olduğumuz bir toplantıda dönemin Başkanına şöyle bir soru yöneltmiştim -yine de bu soruları sorarken de terminolojik olarak biraz zorluk çekiyoruz ama "vücuda bir şey sokulması" şeklinde tarif ediyor kanun koyucu- bizim sorumuz şöyle oldu: "Vücuda bir şey sokturulursa ne olur?" Şimdi, böyle bir durumda "suçta kanunilik" ilkesi gereği aynı tip davranan failin -bu kadın da olabilir- bir kadının, yetişkin bir kadının küçük bir erkeğe yöneldiği ihtimalinde bu durumla karşı karşıya kalınacaktır. Böyle durumlarda kanunda mutlaka açık tariflerin olmasında, davranışların "sokmak, sokulmak" şeklinde ortaya konulmasında kişisel olarak fayda görürüm.

Ceza Kanunu 103/6'da önemli bir maddi ceza hukuku problemi olduğunu düşünmekteyim Sayın Başkanım. Bunu da açıklayayım: 103/6'da "Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolünür." Kuralı bu. Bu kuralı okuduğumuzda, biz ceza adaleti bakımından rahatsız olmayabiliriz yani, çünkü neticede sizin cinsel davranışınızın sonucunda bu ortaya çıkmıştır. Burada bir şeyi açıklamakta fayda var: Birincisi, bu sonuç, ceza hukuku terminolojisiyle, netice sebebiyle ağırlaştırılmış bir suçtur. Yani Türk Ceza Kanunu'nun 23'üncü maddesindeki düzenleme bakımından ele alınmalıdır. 23'üncü maddesini dikkate aldığımızda, 23'üncü maddede der ki: "Ağır neticeden sorumlu olabilmesi için failin en az taksir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 5

deresinde bir kusurunun olması gerekir. 103/6 aslında kasten olmayan ölüm neticesinden bahsetmekte. Yani siz cinsel ilişkiye giriyorsunuz, hukuka aykırı bir davranış içerisindeyiz ama ağır sonuç kast ettiğiniz bir sonuç değil. 103/6 bu.

Problem nerede? Problem burada: Peki, bir kişi olası kastla, yani doğrudan doğruya kastın bir türü olan olası kastla davranırsa ceza nasıl olacak? Daha açık söyleyeyim: Bir yetişkinin bir küçüğe yöneldiğini düşünelim. Cinsel ilişki sırasında çok ciddi bir kanamaya karşı karşıya kalınsın. Bu kanama karşısında fail, çocuğun ölebileceğini öngörsün ve eylemine devam etsin. Bu ağır netice söz konusu olduğunda olası kastta ceza bir miktar indiriliyor. Söylemek istediğim husus şudur: Taksirli davranışta daha ağır bir yaptırımla karşı karşıya kalıyorsunuz, daha ağır bir davranışta daha az bir ceza alabilirsiniz. Bunu da heyetinizle paylaşmak istedim.

Sayın Başkanım, daha önce Ceza Kanunu toplantılarına girdik, konuşmalar yaptık ama bilmiyorum, amacına uygun mu.

BAŞKAN – Bunları keşke o zaman yapsaydınız Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Yani bu tür bir sunum bu şekilde uygun mudur efendim, devam edeyim mi yoksa durmak mı lazım? Siz nasıl takdir edersiniz?

BAŞKAN – Siz anlatacağınız hususları anlatın Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Tamam efendim, peki.

BAŞKAN - Daha sonra üyelerimizden sorular olacak.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Belki sorular gelebilir.

BAŞKAN – O sorulara göre başka konular da gündeme gelebilir.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Peki efendim.

Şimdi, o zaman, izniniz olursa biraz daha hızlanayım da. Benden sonra da konuşacak arkadaşlarımız var.

Efendim, kamuoyunda çok tartışılıyor: Takdiri indirim nedenleri. Cinsel suçlarda da önümüze geliyor. Hemen ifade etmem gerekirse, takdiri indirim nedenlerine ben prensip olarak, kişinin yeniden topluma kazandırılması çerçevesinde olumlu bakan bir akademisyenim. Yeni kanunda bir değişiklik yapıldı, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'ndan farklı olarak. Yeni kanun takdiri indirim nedenlerinin uygulanabilmesi için üç ayrı aşama öngördü: Failin eylem öncesi davranışları ve yaşantısı, duruşma sırasındaki davranışları ve ileriye yönelik de yeniden bir suç işleyip işleyemeyeceğine ilişkin kanaat. Şimdi, siz bu önemli maddeyi sadece ve sadece duruşmadaki efendiliğe ayırırsanız olacak bu. Halkın da, haklı olarak, yüksek tepkisini çeker bu. Cinsel suçlarda bir de, Allah korusun, biz küçük yerlerde görüyoruz yani polis, güvenlik güçleri olmasa adliye kuşatılıyor, kasabalarda yer yerinden oynuyor. Yani, bu sosyolojik gerçeğimizdir bizim, o önlemleri almadığınız zaman Teksas'a dönersiniz.

O nedenle de ben şunu söylüyorum: Bir müesseseyi doğru uygulamıyorsanız ondan sonra "E, ne yapalım? Cinsel suçlarda bunu kaldıralım." Diyelim ki buna bir an için "Evet." dedik, yanlış ama "Evet." diyelim. Peki, canavarca his saikiyle adam öldürdü, daha mı hafif bir suç? O zaman, döneceğiz, "Bunda da kaldırılсын." Bu bir sistem meselesidir. Denilebilir ki: "Takdiri indirim nedenleri olmasın." veya "Takdiri indirim nedenlerinde oranlar hâkim bakımından daha düşük olsun." Bunlar söylenebilir ama siz sistem olarak sadece cinsel saldırı ve istismar suçları bakımından bunu ortaya koyarsanız bu sağlıklı bir şey olmaz. Uygulamamız fevkalade hatalıdır. Duruşmaya gelip "Ben üzgünüm, pişmanım. Bir daha böyle şeyler yapmayacağım. Kravatımı da taktım. İndirim..." Değerli Başkanım, bu tatbikat hatalıdır, bunu da belirtiyim.

Şimdi, ceza miktarlarına ilişkin de görüşlerimi söylemek isterim: Efendim, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde yağma suçunun cezası çok ağırdı. Dikkatli, ceza hukukunu, takip eden meslektaşlarımız yeni Ceza Kanunu'nda çok sayıda suça ilişkin cezanın artmış olmasını bilirler ama yağma suçunda önemli bir azalmaya gidilmiştir. Bunun temel nedeni şudur: O kadar abartılı cezalar vardı ki eğer o cezaları hâkim tatbik etse, söz gelimi 17 yaşındaki bir genç çocuk birinin tişörtünü alıyor, simidini alıyor, elindeki çok basit bir parayı alıyor, "Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere..." diyor. Şimdi, böyle olunca dosyalar şöyle gelişmeye başlıyor: Bir, hâkimler ceza vermektan kaçınmaya başlıyorlar; iki, mağdur ile fail arasında başka didişmeler oluyor. Şunu söylemek istiyorum: Ceza siyaseti önemlidir. Eğer kantarın topuzu kaçarsa uygulayıcılar bir şekilde ceza vermektan kaçınabilirler. Bunun, yakın zamanda, başka bir hukuk disiplindeki en tipik örneği fikrî haklarla ilgilidir. 7. Ceza Dairesinin baktığı bir bölümdür bu. Yani, "Televizyonu açtı, izledi; suç mu, değil mi?" Hâkimler "Ya, olacak iş mi?" falan diyorlar yani toplantıda. O nedenle de biz... Ya, lütfen, bu söylediğimin doğru anlaşılmasını talep ederim çünkü hassas konular, "Ya, işte, cezalar indirilsin." falan anlamında... Cezaların bir gözden geçirilmesinde fayda var.

Anayasa Mahkememizin yakın zamanda iptal ettiği madde ne? 103/2. Şimdi, dikkatli okunduğunda cezaların ölçsüzlüğüyle ilgili de bir durumla karşı karşıya kalıyorsunuz. Şöyle: "On altı yıldan aşağı olmamak..." Artırım, işte, yirmi dört yıl falan gibi cezalar. Benim de o işlere kafam çok çalışmaz, üzerinde de durmam. Yani, şunu söylemek istiyorum: Ceza verirken miktar hepimizin içine de sinmeli. Zaten bu nedenle de sarkıntılığa ilişkin düzenleme getirildi. Sarkıntılığa ilişkin düzenleme -hafızalarımızı tazeleyecek olursak- 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemelerde cinsel saldırı suçları kategorik olarak şöyleydi: İrza geçme, ırza tasaddi, sarkıntılık ve söz atma şeklindeydi ama kriterler bugünkü gibi değildi. Bu şekilde sarkıntılık tartışma yaratacak gibi görünmekte, içtihatlar bakımından şunu söyleyebiliriz ki, çok kısa süreli, ani davranışlar sarkıntılık olarak ifade ediliyor ama burada bir fiziksel temasın aranıp aranmaması konusunda bir farklılık olduğunu düşünmemekteyim ama cezalarla ilgili durum budur.

BAŞKAN – 103/2'yi Anayasa Mahkemesi iptal etti Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Evet, burada tabii...

BAŞKAN – Orayla ilgili söyleyeceğiniz bir şey var mı?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Anayasa Mahkemesinin kararıyla ilgili mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 6

BAŞKAN – Evet.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Anayasa Mahkemesinin kararı uzun bir karar, dün de şöyle bir baktım, yani cezanın ölçülü olması kıstası üzerinden gitti ama şimdi detaylar bakımından sizi yanıltmayayım, yine biraz daha dikkatli bir okuma yaparak cümleler sarf etmek doğru olur. Çünkü buraya gelirken biraz hızlı bir geliş oldu ama daha dikkatli bir okuyucu varsa onunla birlikte tartışmayı isterim ama benim hafızamda o kadar kaldı, onu söyleyeyim.

Şimdi, önemli bir konu daha var, bu cinsel saldırı suçları faillerine ilişkin yaptırım mı yoksa güvenlik tedbiri mi meselesinde kastrasyon. Efendim, dünyada bunun uygulamaları var. Ana fikrim şöyledir: Cerrahi olana yüzde 100 karşıyım, kimyasal dediğimiz, ilaçla olan kısım bakımından ise şöyle düşünmekteyim: Hemen bu güvenlik tedbirine başvurulmamalı, bir mahkûmiyet sonrasında yeniden bir suç işlediği zaman özellikle de tıp adamlarının yetkin görüşleri de alınarak, onların görüşleri doğrultusunda bir tedbir olarak uygulanabilir. Ancak yine önemli gördüğüm bir şey var, siz bu kimyasal müdahaleyi yaptığınız zaman kişinin yaşam boyu cinsel hayatını yok etmemelisiniz. Yani tıbbi olarak mutlaka -hekimler belki daha doğru şeyler söyleyecektir- bu imkândan kişi yararlanabilmelidir. Kriter olarak, Ceza Kanunu'ndaki akıl hastalarına ilişkin kriterlerden yararlanabiliriz belki. Daha açık söylemem gerekirse, akıl hastalarına ilişkin yeni sistemde, sizlerin de bildiği üzere, tehlike hâli geçinceye kadar kişi yüksek güvenlikli cezaevlerinde tutulmaktadır. Yüksek güvenlikli cezaevlerinin aslında özelliği şu: Bir taraftan güvenlik, diğer taraftan da tıbbi destekler. Bu kişilerin -zaman zaman adli bilimlerle ilgili girdiğim toplantılarda bize nakledilen şey- bazı grupların akıl hastalığına yakın olduğuna ilişkin tespitler var. Özellikle çocuklara yönelik olanlarda bir grubun kendini kontrol edemediği, davranışlarını yönlendiremediği ifade edilmektedir. Bu konularda çok iddialı cümleler bizim bakımımızdan uygun olmaz. Ama açıkça söylemem gerekirse, kimyasal olanı kabul edebiliriz ama geriye dönüşü tekrar mümkün olmalıdır.

Yine önemli bir sorun var. Bu, uygulamada da muhtemelen önemli mesele olarak karşımıza çıkmaktadır, beden muayenesi. Ceza Muhakemesi Kanunu' muzun 75, 76 ve 77'nci maddelerinde düzenlenen müesseseyi ikiye ayırabiliriz. 75'te şüpheli ve sanığın beden muayenesi, diğeri de mağdurun. Hekim dostlarımızla anlaşamadığımız bir konu var beden muayenesinde, onu sizinle paylaşayım, sonra cinsel suçlarda mağdur ya da mağdurelerin beden muayenesi üzerindeki görüşümü de söylemek istiyorum.

Şüpheli ve sanık bakımından hekimler, kendilerine savcı artı hâkim kararıyla gelen kişileri daha beden muayenesine başlamadan önce hasta olarak kabul etmektedirler. Bu yaklaşım benim kişisel görüşüme göre bütünüyle hatalıdır. Bu kişi size tedavi amaçlı gelmemektedir, bu kişi şüphelidir, bu şüpheli üzerinden bir delil elde edilmeye çalışılmaktadır. Siz de bu şüpheliyi tedavi filan etmek için orada değilsiniz. Kısacası, sizin bu hastanız değil. Ama hekim arkadaşlar şunu söylüyorlar: “Bizim önümüze kim gelirse biz hekimlik mesleğinin performansını kullanırız.” Ben, bu bölümde farklı düşünüyorum. Ama hekimlik performansı şurada ortaya çıkar, kanun da buna zaten izin veriyor: Kişiye zarar vermeyeceksiniz. Eğer zarar verme söz konusu olursa artık o beden muayenesi yapılamaz, bunun kriteri bu. Peki ne olacak? Kişiye bu muayenenin neden yapılmadığına ilişkin bilgiler verilerken hekimler yargıya hizmet açısından harici şeklindeki gözlemlerini de raporlamak durumundadırlar. Yoksa biz olayları çözemeyiz. Hele cinsel suçlarla ilgili meselelerde kan, tükürük, sperm, kıl gibi örnekleri almadığımızda nasıl çözeceğiz bu meseleyi? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de kararları var, bir miktar zorlamayı uygun görür. Ama biz bunu hekimin o kutsal alanını tahrip ederek yapmamalıyız, zaten kanun da açıkça söylüyor. Ama hekime burada bir vazife düşmektedir. Kendisiyle ilgili bu durum, yani faydalı olabileceği, yararlı olabileceği ifade edilebilmelidir. Şüpheli ve sanık da bundan kaçınıyorsa hukuki sonuçlarına katlanmalıdır.

Mağdur açısından, ki bizim şu andaki toplantımızda önemli olduğu kanaatindeyim bunun, mağdurlara baktığımızda, yetişkin ya da küçük, özellikle genital bölgelerle ilgili muayenelerde sorunlar çıkabilmektedir. Bu sorunlar çok çeşitli nedenlere dayanabilir. Bir küçük açısından örnek vermek gerekirse, aile içinde bir istismar nedeniyle korkabilir. Çok sevdiği bir insanla rızaya dayalı girdiği bir ilişkinin ortaya çıkmasını istemeyebilir. Artı, aile böyle bir meselenin küçük yerde dillendirilmesinin çocuk bakımından daha ağır sonuçlar doğurabileceğini düşünebilir. Bütün bunlar olasılıklardır. Ama devlet de istismarı ortaya çıkartıp tespit etmek durumundadır.

Şimdi, bizim mağdura ilişkin düzenlememizde Sayın Başkanım, aynı şüpheli ve sanığa ilişkin düzenlemeye paralel bir düzenleme yapılmış Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, yani yine gecikmesinde sakınca bulunan hâl, vesaire ve hâkim kararı. Mağdurun rızası varsa yukarıdaki bu koşulların aranmayacağı şeklinde. Ben şüpheli ve sanık bakımından getirilen “zorla muayene” dediğimiz, “beden muayenesi” dediğimiz kuralların mağdur açısından olmaması gerektiğini düşünmekteyim. Biz mağduru tekrar bu süreçte zaten yeteri kadar mağdur ediyoruz, durum ne olursa olsun onun rızası dışında zorla muayenelere ben kişisel olarak karşıyım, bundan da şu anlam çıkarılabilir: Ceza muhakemesindeki bu düzenlemedeki şahsi görüşüm bir değişikliktir.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Pardon, ben sanki anlamadım. Bir kez daha tekrarlar mısınız bunu? Yani söylerken hem mağdur hem fail için mi?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Şöyle: Kanun ikiye ayırmış, şüpheli ve sanığın beden muayenesi, bir de başka bir maddede, bir sonraki maddede mağdurun muayenesini düzenlemiştir. İkisinde paralel hükümler var. Yani hâkim kararı, savcının gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde bunlar var, böyle olunca da şunu söylemek istiyorum: Şüpheli ve sanık bakımından, yani tutuklamaya karar verebilen, özgürlüğü ortadan kaldıran bir gücün beden muayenesine de gücü yetmelidir ama bunu insani, temel hak ve özgürlüklere riayet ederek ve doktorlara da önemli bir takdir hakkı vererek, yani kişinin bedenine zarar vermeksizin. Yani düşünebiliyor musunuz, almışsınız, 2 tane memurla kolları tutulmuş, affedersiniz genital bölgesi muayene edilecek, doktor buna bakacak, bu olmaz. Yani bu dünyanın hiçbir yerinde de kabul edilemez. Almanlarda olmuş bir defa, kişinin vücudundan bir şey almak için affedersiniz bir şey yedirmişler ve çok affedersiniz kusturmuşlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “Olamaz.” diye karar verdi, yani olmaz, zarar veremezsiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 7

Ben şunu söylemeye çalıştım: Bu mağdur meselesinde, evet, ceza yargılaması şüpheli ve sanık hakları hikâyesidir ve tarihçesi buna dayanır ama artık mağdur haklarını da konuşmak durumundayız. Biz biliyoruz ki, teknik bir devlet olmadığımız için, bunun gereklerini yerine getiremediğimiz için mağdur olan çocuklarımız hem adliye koridorlarında hem hastanelerde, Adli Tıpta vesaire perişan olmaktadır, tam anlamıyla perişan olmaktadır ve bu beden ve ruh sağlığının kaldırılması da belki bu anlamda iyi de oldu. Yani hiç değilse iki tartışmanın da önüne geçmiş olduk. Zaten kendiliğinden bu sonuç vardır.

Ve bir de daha açık konuşalım: Biz, polisler, savcılar, hâkimler, diğer uzmanlar çocuğa soru sormasını bilmiyoruz, öğrenmemişiz. Ya, bu tekniklerle -muhtemelen arkadaşlarımız da katkıda bulunacaklar- biz bunların bütün fiziki koşullarını değiştirmek durumundayız. Belki adliye binasının içine sokmamak gibi, bambaşka yerlerde belki evcilikle oynar gibi, bir yuva gibi, resmî kıyafetlerimizden arınmış gibi, yani bunları böyle hızlı hızlı ayaküstü söylüyorum ama ana fikir olarak söylüyorum. Düşünebiliyor musunuz, kelli felli adamlar oturmuşsunuz, cüppeler, vesaire -adliyede- çocuk geliyor, çocuğa ilk soru rezalet yani "Şunu şöyle yaptı mı?" Yani böyle onlarca şey var. Buralarda işte bu teknik devlet olamamanın bütün sorunlarını yaşıyoruz, bunlara çaba göstermeliyiz ve bunu da bir öneri olarak söylüyorum.

Şimdi, bir başka konu, bizim ceza sorumluluğuna ilişkin yaş düzenlememiz sizlerin de bildiği gibi, 0-12; 12-15; 15-18. İşte, 19 yaşında bir çocuk da 17 yaşında bir kişiyle rızasıyla bir cinsel ilişkiye giriyor veya başka türlü ama kanun suç olarak tarif ediyor. Şimdi, yaptırımlara bakarsak, 18 yaşın altında kaldığınız zaman durum çok farklı, 18 yaşın üstü, yani 19 olduğunuz zaman durum çok farklılaşıyor. Yani diyebilirsiniz ki: "Ne yapalım?" Yani hekimler de biraz bize destek olsunlar. Yani 19 yaş çok ciddi bir yaş mıdır yani? O nedenle de acaba bir gençlik ceza hukuku veya Almanların da yaptığı gibi 18-21 yaş arası bir dönemi de düşünemez miyiz? Yani bunu bir öneri olarak söylüyorum.

Yani Türkçemizdeki ne kadar güzel bir kelimedir "delikanlı" yani hem "deli" hem "kan" yani şimdi buralarda yetişkinler hani biraz daha ceza verme siyasetinden ziyade... Geçenlerde bir dosya yine, çocuk 19 yaşında, yirmi bir yıl ceza aldı, işte yapılan şey de 14 yaşındaki bir kız çocuğuyla rızaya dayalı bir ilişki. Biraz içime sinmiyor Sayın Başkanım, yani bunda belki ben de hâkim olsam yapabileceğim belki bir şey yok, o kanunu uygulamak durumundasınız ama bir fikir olarak heyetinizin önünde paylaşmayı isabetli gördüm, umarım dikkate alınır.

BAŞKAN – Tabii, orada faille mağdur arasındaki yaş farkının az olması durumunda bir yasal düzenleme gerekir mi diyelim?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Daha doğrusu şöyle Başkanım: 18-21 yaş arası bir yaş grubu da...

BAŞKAN – Ceza hukuku, genel düzenleme anlamında.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – ...ceza hukukunda oluşturabilir miyiz o anlamda. Dediğimize de ayrıca katılıyorum. Yani "45" deseniz 40 küsecek, bu da garip bir durum, ne yapacağımızı şaşırдық, bir yaş sınırı koyunca 35 yaşındaki yaşlı mı oluyor, öbürü ne orayı çözemiyoruz yani. Ama sanki böyle bu genç insanların cebir, tehdit, hile ve iradeyi etkileyen diğer hâllerin olmadığı durumlarda, yaşı da 19-20 yaşında olan bu çocuklara hayatlarını karartıcı cezalar vermemizi çok doğru bulmuyorum.

BAŞKAN – Bir de yaşları tutuktan sonra evleniyorlar, çocukları oluyor, dava beş sene sonra bitiyor, Yargıtaydan da beş sene sonra geliyor.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Çocuk büyür efendim, liseye gider çocuk.

BAŞKAN – Çocuklar büyük ve eşini arıyor.

Hocam bitirdikten sonra soruları alalım.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Bitirmek üzereyim.

Şimdi, en netmeli konu, onu ben söyleyeyim mi, söylemeyeyim mi ne yapayım bilmiyorum, evlilik konusu. Yani şöyle: Sosyolojik gerçeklerimizi biliyorum ama bir cümleyle lafımı geride bırakayım, sonra tartışmalar olursa buna dâhil olayım, ben artık bu ülkede 16, 17 yaşındaki evliliklere bile karşıyım. Yani olmuyor, bu sosyolojik gerçek üzerinden biz bu problemi çözemiyoruz. Hekimini işini zorlaştırıyoruz, hâkimini işini zorlaştırıyoruz, 13, 14 yaşındaki gelinler. Yani burada ben şeyi anlıyorum, yani hani ne olacak? Biri cezaevine biri oraya mı? Ailelere bu konularda başkaca sorumluluklar getirilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Başka bir açıdan çok harika ama iyi bir karar var: Maalesef bir olayda baba kendi kız çocuğuna cinsel istismarda bulunuyor. Mahkeme çok isabetli bir şekilde anneyi de mahkûm etti. Anne durumu biliyor, ses çıkartmıyor, garantörlük hükümlülüğünün ihmal nedeniyle mahkûm etti, çok da ibret verici, güzel bir karardı. Ben de son zamanlarda kararlardan hiç memnun değilim, bu, böyle hoşuma giden bir karar oldu. Bunu birlikte tartışalım.

Evet, şimdi, 16 yaşında mahkeme kararıyla, 17 yaşında ailenin rızasıyla evlilikler yaptırılıyor. Evet, buralarda evlilik olduktan sonraki cinsel ilişkilerde bir problem yok ama ondan öncesinde bir problem çıkıyor. Topyekûn herkes eline, diline, beline sahip olacak ya, ne yapalım ya! Çözemiyoruz bu problemi yani hani evlilik dediğiniz zaman başkaca problemlere neden oluyor. 3 kişiyle beraber oluyor, e, 1'ile evlendiriyorsun, diğer 2'sini niye cezalandırıyorsun falan gibi saçma... Eskiden daha da rezaletti. Eski tabirle söylüyorum, tecavüze yeltenen kişilerden biriyle evlenmesi yeterliydi, birini seçiyordu yani. Bu, bir ülkede ahlaki ve etik bakımından da bir skandal yani. O nedenle de ben bu konuda çok düşündüm, hâkimlerimiz, savcılarımız toplantılarda bize bu soruları çok sordular, yetersiz de kaldık, itiraf edeyim ama ben bu 18 yaş altındaki evliliklere artık sıcak bakmıyorum bu toplumda.

Bakın, bir hekim burada olsa bize şunu çok rahatlıkla söyler: Bu yaştaki bir kız çocuğu erken doğum yaptığında sağlık sorunları oluyor, genital bölgesinin daha yeteri kadar oluşmadığı ifade ediliyor. Sonra? Hayatını alıyor, tahsilini alıyor, geleceğini alıyor, parasız pulsuz bir erkeğin himayesine terk ediyoruz, bu olacak bir iş değil yani. Ben o nedenle de kendi görüşüm, net bu, Medeni Kanun'daki diğer kısma bile karşıyım. Bunu, bu olaylar nedeniyle söylüyorum. E, biliyoruz biz de şimdi, bize karşı görüş olarak şu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 8

söylenecektir: Efendim, aileler, toplum belli bölgelerde bunu hayırlı bir iş olarak görüyor. Evet, e ne yapalım yani hayırlı iş olarak görüyorsa? Yanlış hukukla mı düzelteceğiz yani? Ben karşıyım. Kendimi kurtardım mı Güliz Hanım?

BAŞKAN – Siz kendinizi kurtardınız da Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Politik bir konuşma oldu.

BAŞKAN – Sorunu çözecek bir öneri?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Şimdi, son cümlelerim, buraya gelirken Alman Ceza Kanunu'na baktım Sayın Başkanım. Biliyordum da hatırlamak amacıyla tekrar gözden geçirmiş oldum. Almanlar, istismar düzenlemesini, bu cinsel istismar düzenlemesini bizden biraz daha farklı olarak ifade etmişler ve sadece, hani istismar kavramını bir yetişkinin küçüğe yönelik davranışı olarak ele almamışlar. Şöyle, hani bir bilgi olarak söyleyeyim: Mesela, himayesine verilen insanın cinsel istismarı, bunun bizde karşılığı var aslında. Kamu görevlilerinin mevkisini kötüye kullanarak cinsel istismarı yani hep belli bir güç, nüfuza sahip olan insanların istismarı bu. Sonra, şu da hoşumu gitti: Mahsupların, bir makamın kararıyla muhafaza altında tutulan veya kurumlarda bulunan hasta ve yardıma muhtaç olan kişilerin cinsel istismarı ama istismar kavramı -burada dikkat çekmek istiyorum- sadece çocuklara yönelik kullanılmıyor yani belki bir tutuklu için de bu söz konusu olacak işte. Danışma, tedavi ve yönlendirme ilişkisini kötüye kullanarak istismardan bahsetmişler. Sonra çocukların istismarı demişler. Bunu da heyetinizle paylaşayım.

Sayın Başkanım, davet ettiğiniz için tekrar teşekkür ederim. Doğrusu benim için de onurlu bir görev oldu.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Hocam.

Şimdi sorular olacak, sorulara göre...

Mine Hanım, sizin söylemek istediğiniz bir şey var mı?

AV. MİNE GÜLİZ BAYKAL – Özellikle uygulamada görmüş olduğum sorunlara ilişkin olacak ama Hocam da yani Devrim Hocam da konuştuğundan sonra mı söz vermek istersiniz, sorular kapsamında mı, yoksa şimdi mi birkaç ilave yapayım?

BAŞKAN – O zaman soruları alalım biz.

AV. MİNE GÜLİZ BAYKAL – Nasıl isterseniz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Beyazıt...

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Hocam, ben deminki söylediğiniz bahisten bir açılım olsun diye soracaktım: Gençlik ceza hukuku olmalı mıdır, düşünülebilir mi diye değerlendirdiğiniz zaman, bence de doğru bir yaklaşım orada, acaba bu sorun fiil ehliyeti, temyiz kudretiyle ilgili bir kavramın yetersizliğinden mi kaynaklanıyor bizim hukukumuzda? Yani 15, 16 yaşlar açısından bunu bir de bu bağlamda değerlendirmek gerekebilir mi?

Bir diğer olay da küçüklerin evliliğiyle ilgili konuda ve aslında buna benzer şeylerde anne babaya daha fazla bir müeyyide getirmek acaba bu sosyal yarayı önleyebilir mi, engelleyebilir mi, bu konuda ne dersiniz?

Üçüncüsü de rızaya dayalı bir evlilik olmuşsa daha sonrasında da yani küçük yaştan bahsetmiyorum ama 14, 15 yaşında yirmi, yirmi beş sene ceza alma hadisesi diğer bütün cezanın müeyyidelerini tartıştığımız zaman size adil geliyor mu, bu konuda ne dersiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hocam, hemen...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Milletvekilim, şimdi burada problem şu: Buradaki fiil ehliyeti, hak ehliyeti meseleleri medeni hukuka özgü kavramlar olmakla birlikte ceza hukuku bakımından biz bunu ilgilinin rızasıyla ilgili bir mesele olarak açıklamak durumundayız. İlgilinin rızası, Ceza Kanunu'nda hukuka uygunluk sebebi olarak ifade edilir. Rızanın verilebilmesi için 3 temel koşul ararız. Bunlardan bir tanesi rızanın konusudur. Konu, ceza hukukçuları tarafından da tartışmalı olmakla birlikte söz gelimi mal varlığınıza yönelik, söz gelimi yaşamınıza yönelik, söz gelimi kişiliğinize yönelik, söz gelimi cinsel hayatınıza yönelik konunun uygun olması gerekir bir defa.

İki: Sizin sorduğunuz soru bağlamında söylüyorum, kişilerin anlama ve kavrama yeteneğinin olması gerekir rızayı verebilmek için. Buradaki temel kriter 18 yaş olmakla birlikte, dikkatli bir okuma yapıldığında 18 yaşın altında da zaman zaman yasa koyucu iradeye değer verebilir. Değer vermediği hâllerde ise -15 yaşın altında söz gelimi cinsel suçlarda- 15 yaşın altında rızası asla geçerli değildir, bir kanuni farazyeden hareket edilir.

Peki, cinsel suçlar bakımından ayrıca 18 yaşın altında olmakla beraber 15-18 yaş grubu arasında rızanın geçerli olduğu bir durum var mıdır? Buna "evet" demek gerekir yani en azından içtihatlar da böyle oldu. Daha açık ifade edeyim size, 104'üncü maddemiz: "Reşit olmayanla cinsel ilişki" Şimdi, burada kastedilen şey -biraz da hani konunun da içine girmiş olacağız bu şekilde- cebir, tehdit ve hile olmaksızın yani iradeyi etkileyen herhangi bir durum olmaksızın 15 yaşını bitirmiş olan yani 15-18 yaş grubunu kastediyor, cinsel ilişkide bulunan, şikâyete bağlı bir suç olarak düzenlenmiş. Şimdi, buradaki "cinsel ilişki" tabiri cinsel hayattaki tam bir birleşmeyi ifade etmektedir, mahkeme kararları da böyle. E, peki, suç olduğuna göre rızanın geçerli olduğu durum ne diyebilirsiniz. Tam bir birleşme olmaksızın yapılan cinsel içerikli rızaya bağlı davranışlar suç değildir. Buradan neyi çıkartıyoruz? Kanun koyucu bazı hâllerde 15-18 yaş grubunun rızasına değer atfedebiliyor yani bu konu ceza hukukunda bu şekilde ele alınmak durumundadır yani anlama ve kavrama yeteneği bakımından izah etmeye çalıştım.

Evlilik konusu, aileye yük vesaire... Ben bir sosyal problemin ceza hukuku üzerinden çözüleceğine hiçbir zaman inanmadım. Daha başka bir örnek vereyim, bırakın bunu, Türkiye'de idam cezası var mıydı? Vardı. İdam cezasına ilişkin hükümlerin o suçların

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

daha az işlendiğine ilişkin elimizde bir veri var mı? Cezayı artırmakla bir problemi zaten çözemiyoruz biz, bazı şeyler sosyal problemlerdir. Şimdi, biz, bu sosyolojik gerçeğimizi bu olaylarda biliyoruz. Ben de diyorum ki: Ya, bir de öbürünü deneyelim, bunda netice alamadık. Demin dediğim gibi yani sadece bir evlilik meselesi değil bu. Gençcik, küçücük bir çocuğun geleceğine ipotek koyuyoruz biz. Söylüyorum size, tıbbi olarak, hekimler varsa burada söylesinler. Genital bölgesi gelişmemiş bir çocuğa doğum yaptırmak durumunda kalıyoruz, hekimlere suç ihbarında bulunmak durumunda bırakıyoruz. Sonra? Eğitim hakkı ne oluyor bu çocuğun? Elinden alıyoruz, çocuk büyötmeye başlıyor. E, devamı şu: Parası da olmayacak. Ne? Anne baba, sosyal çevre, hayırlı bir mesele. Ya, bir de diğerini deneyelim diye düşünüyorum ama ne demek istediğinizi gayet iyi anlıyorum, bazen üzüldüyorum, sıkılıyorum, aynı anda bir ilişkiden birinin cezaevine birinin evde olması falan onları da anlıyorum ama ben çözemediğim bir problemi böyle çözelim diyorum. O nedenle de ailelerin de -her konuda bakma yükümlülüğünü vesaireyi veriyoruz- bu konuda da dikkatsiz ve özensiz davranışlarına bir pozisyon alalım. Biz küçücük bir hayattan bahsediyoruz yani hep şunun arkasına sığınmayalım artık: E, bu toplumda böyle. Ne yapalım bu toplumda böyleyse? Bu toplumu düzeltme çabası içerisinde olmalıyız diyorum.

Buyurun efendim.

BAŞKAN – Nurhayat Hanım...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederiz Hocam sunumunuz için.

Şimdi, kadın konuklerini dolaştığımızda da benim en çok karşılaştığım manzara, genelde küçük yaşta evli kadınların şiddete maruz kaldığı ve işte 3-5 çocukla oralara sığınmak zorunda kaldığı manzarası. Yani o evliliklere karşı olduğunuzu söylüyorsunuz, ben de hani bu taraftaki yönüyle şunu da açıklıkla söyleyebilirim: Sonuçta şiddete maruz kalan kadınlar ekonomik bakımdan hiçbir özgürlüğü olmayan, geliri olmayan, çocuk yaşta -genelde hepsinin 3-4 tane çocuğu oluyor- çocuklarla sokakta kalmış ya da konuklerinde üç ay orada, beş ay burada yaşamak zorunda kalan, çocuklarla diyeyim, karşılaşıyoruz. Dolayısıyla belki bunu baştan yasal olarak engellemek en doğrusu olabilir diye ben de size katılıyorum.

Şimdi, ailenin bütünlüğünün korunmasıyla ilgili de bir komisyon kurulmuştu ve onun raporu henüz tam olarak verilmedi galiba ama kamuoyunda taslak olarak hazırlandı -üye arkadaşlar da var burada, ben değilim ama- orada da bu evliliklerle ilgili kamuoyunda rahatsız edici birtakım sonuçlar elde edilmiş zannediyorum, bazı öneriler.

Yine, çocuk yaşta evliliklerle ilgili, işte “Cezaevine gitsin ama üç beş yıl denetim altında tutulsunlar. Eğer evlilikte sorun yoksa denetimde serbestlikte serbest bırakılsın.” gibi... Uygulamayı düşündüğünüzde bana çok saçma geldi. Cezaevindeki bir kişi ile dışarıdaki bir kişinin evlilik ilişkisi nasıl iyi gidebilir ya da neyini denetleyeceksiniz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Cezaevine bile konmuyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Cezaevine konmuyor, pardon. Yani yine tecavüzcüsüyle evlendirme, biraz önce eleştirdiğimiz şey.

Şimdi, bunun bir sosyal sorun olduğunu biliyoruz, biz de karşılaştık, gördük. Gerçekten benim de takip ettiğim davalar da oldu. Yani çocuk yaşta evlendiriyorlar, sonra işte çocuk cezaevinde, geliyorlar, kadın yalvarıyor: “Ben kocamı seviyorum, ne olursunuz temyiz edelim ya da işte etmeyelim falan, bir şey yapalım, ne olur...” Hâkime gidiyor, yalvarıyor. Öyle durumlarla karşılaşıyoruz ama belki bunu, dediğiniz gibi, ceza değil, sosyal tedbirlerle, eğitimle -işte kız çocuklarının eğitimi devletın sonuna kadar sağlaması, gözetmesi, zorunlu olması gibi- ancak sağlayabiliriz herhâlde. Yoksa istediğimiz kadar ceza verelim, bazı kesimlerde maalesef bu hadiseler yaşanıyor.

Ben şeyi sormak istiyorum, bir de gizlilik meselesi... Yani geçen gün Bursa’da yine benzer bir olayla karşılaştık sevgievlerinde. Bursa’ya gittiğimde ben de -bazı arkadaşlarımız kurumla görüştüler- başsavcıyla görüştüm. Tabii, dosya gizli, soruşturmanın gizliliği esası gereği tam olarak bilgi alamadık.

Şimdi, son günlerde şöyle bir şey oldu: Gizlilik tamam, soruşturmanın salahiyeti için ya da bu olaylarda özellikle çocukların menfaatini korumak için düşünülmüş. Ama uygulamada şöyle bir kaygı oluşuyor bizde: Yani hakikaten çocukları korumak için mi yoksa kamuoyuna bilgi aktarılmasın, bunların üzerine gidilmesin diye yani bazı kurumlar mı korunuyor? Çünkü oluşuyor bu kaygı, kamuoyunda böyle bir kuşku oluşuyor. Yani “Neyi koruyorsunuz, soruşturmayı mı koruyorsunuz yoksa suçu işleyenleri mi koruyorsunuz?” gibi bir şey oluşuyor. Belki en azından avukatlardan gizlenmeyebilir. Yani o da zaten zaman içerisinde, soruşturmanın gizliliği, avukatlarla ilgili olarak daha çok yoğunlaştırıldı. Önceden avukatlar dosyayı görebiliyorlardı; yönetmeliklerle, uygulamalarla tamamen kısıtlanır hâle geldi. Yani en azından avukatlar görebilir, en azından kamuoyu şunu bilebilir: Yani “Birisini o dosyayı biliyor, evet, karar adil.” İşte, serbest bırakılmışsa “Demek ki hakikaten bu açıdan kuvvetli bir şüphe yok.” gibi kamuoyunda vicdani olarak bir rahatlama oluşabilir. Yani gizlilik konusunu da tartışmak lazım dosyalardaki.

Sonra belki kürtaj meselesini tartışmak lazım. Yine, bu hafta Bursa’da duyduğum, karşılaştığım bir olay: Bilinen bir ailenin kız çocuğu 16 yaşında ve yedi aylık hamileyken ortaya çıkıyor her şey. Yani yedi ay boyunca kız söylüyor annesine “Regl olamıyorum anne.” diyor ama “Ya, kızım, işte olabilir, strestendir, falandır.” derken doktora gittiğinde yedi aylık hamile olduğu anlaşılıyor. Aile yıkılıyor, baba “Götüreceğim, çocuğu denize atacağım.” falan diyor. “Savcıya söyleyin, bunu aldıracağım.” Ama yedi aylık olmuş. Belki onunla ilgili de yine bir düzenleme yapmak gerekebilir. Bu boyutlarda da görüşünüzü almak isterim.

BAŞKAN – Evet Hocam...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Hemen kısa kısa o zaman cevap vereyim.

Evet, bu kadın konukleriyle ilgili söylediğinize benim ilave katabileceğim bir şey yok, tespitleriniz mutlaka doğrudur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 10

Gizlilik konusu, esas itibarıyla süje çocuk olduğunda gizlilik olmalıdır. Ama şimdi, tabii, Türkiye’de kurumlar arasında birbirine güven fazla olmadığı için ve siyaseten de bazı şeyleri çok uç noktalarda tartıştığımız için ister istemez güven problemimiz var. Bu güven problemi yargıyla ilgili de oluyor, şimdi olmaması da mümkün değil. Şöyle düşünün: Bu ülkede son on yıl içerisinde bazı yargılamalar bakımından devletin bazı sükelerinin, güvenlik güçlerinin hile yaptığına ilişkin iddialar var. Yani yargılamada bu olunca şimdi herkes yani şöyle: Acaba burada kişi mi korunmak isteniyor, çocuk mu korunmak isteniyor? Nereden baktığınıza bağlı bir tahlil. Normal bir devlette bunlar olmaz, normal bir devlette şöyle olur: Gizlilik doğrudur. Biz çocuğu gerçekten de resmî tartışmaların dışında imkân ölçüsünde tutmalıyız. Çocuk olduğu zaman tartışmaları başka şekilde yapmalıyız ve hatta, buradaki kayıtların bile ileride, bu çocukların ilerleyen yaşamlarında önüne gelmesinde bile sorun olduğunu düşünenlerdenim. Düşünebiliyor musunuz, aradan yirmi yıl geçmiş, birden mahkeme kayıtları çocuğun işte evlendikten sonra veya iş hayatından sonra önüne geliyor. Bunlar zor işler. O nedenle de gizlilik doğru, diğeri varsa diğeri üstüne gitmeliyiz. Üstüne gitmek, sivil örgütler... Belki duruşmalar açıldıktan, karar verildikten sonra dikkatli izlemek...

Avukatlar bakımından söylediğimize -ben ayrıca da avukatım- dolayısıyla buna itiraz etmem mümkün değil. Zaten kolay olmadı, bizim ceza muhakemesinde ya da kavramlar içerisinde “yargı görevini yapan” tarifi içine girmemiz kolay olmadı. Yani hâkim ve savcılardan sonra nihayet avukatı da koydurabildik, neredeyse olmamız arzu ediliyor yani. Bizim üzüntümüz çok fazla o konularda. Yani o kısma şimdi girsek iş başka yere gider.

Kürtaj meselesi çok önemli bir problem. Hakikaten, bir kere, yasal düzenlememizi dikkatli okumak gerekir. Sizlerin de bildiği gibi bizim sistemimizde on haftaya kadar bu mümkün. İstisnası var, o istisna işte Türk yargılaması bakımından... Fikri olan varsa söylesin, ben çok merak ediyorum, burada şu anda adli tıpçılar yok, hekimler belki bir şey söyleyebilir.

Şöyle efendim: “Kadının mağduru olduğu bir suç sonucu gebe kalması hâlinde süre yirmi hafta.” Tamam fakat burada şöyle bir problem var: Suç mağduru denilince kişiye yönelik böyle bir suçun işlenip işlenmediğinin saptanmasına bırakırsak çocuk 10 yaşına gelir. Bizdeki süreleri dikkate alınca çok büyük felaketler olur. Herhâlde böyle bir ön tıbbi tespitle falan oluyordur bu herhâlde. Eğer gerçekten de aksi bir durum varsa yani suç yoksa, işte bu durumda adliyeye yönelik suçlar bakımından kişi cezalandırılabilir. Bir de dünyada başka bir düzenleme daha var: Bu tıbbi endikasyon, suçun falan dışında bir de sosyal endikasyonlar var. Bu da çok tartışılıyor ama bizde yok. Bizim sistemimizde, yeni kanun dikkatli okunduğunda sadece annenin rızasıyla -bana göre burada yazmadığı için babanın rızasını almasına ihtiyaç görünmüyor ama bir tartışma var- on haftaya kadar olan rahim tahliyeleri bizim sistemimizde mümkün, diğeri tıbbi endikasyon ama önemli bir problemdir bu.

BAŞKAN – Çocuğun üstün yararını burada gözetemiyoruz demek ki yirmi hafta.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Nasıl efendim?

BAŞKAN – Çocuğun üstün yararı ne zaman başlar Hocam?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Vallahi ben şimdi şahsi fikrimi o zaman söyleyeyim size: Tıbbi endikasyon, suç sonucu kadının gebe kalması ve ağır patolojik sosyal nedenler dışında ben zaten kişisel olarak karşı olan biriyim.

BAŞKAN – Deniz Hanım, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim.

Hocam, öncelikle sunumunuz için çok teşekkür ediyorum, çok güzel bilgiler edindik.

Bu arada erken yaş evlilikleri bizim için gerçekten çok önemli. Çocuğa yönelik cinsel istismar şu anda gündemde en üstte tuttuğumuz konu. Ama tabii bunun yanı sıra çocuğun fiziksel istismarı, suçta itilmesi gibi konular da var. Bununla ilgili de dikkat etmemiz gereken bazı uygulamalar olabileceğini düşünüyorum. Özellikle suçta sürüklenmek konusunda ve erken yaş evliliklerde ailenin rızasını düşündüğümüzde, evlendirildiğini düşündüğümüzde bunun çocuk ihmali suçuna girdiğini düşünmekteyim. Bu konuda aileye verilmesi gereken bir sosyal destek var tabii. Çocuk suçta sürükleniyorsa ailenin ihmalkârlığı eğitim eksikliğinden, ekonomik sorunlarından, aile içi şiddetten, her şeyden olabilir. Ailenin ele alınarak destek verilmesi, eğitim verilmesinin yanı sıra takiple suçun tekrarı veya çocuğun hatalarının, çocuğun istismarının tekrarını gördüğümüzde aileye ne gibi yaptırımlar yapılabilir? Aileye yaptırım yapılması gerektiğini düşünmekteyim. Bu konuda sizin fikrinizi merak ediyorum. Benim örneğim aklıma gelen, çocuk yardımı alıyorsa -maddi yardım bizim ülkemizde her zaman üst düzeyde değer görüyor- bunların kesilmesi olabilir mi? Bu konuda fikrinizi almak istiyorum.

Yine, bu erken evlilikle ilgili olarak bizim kafamızı karıştıran bir şeyler var. Türk Medeni Kanunu’na göre 17 yaşını doldurmuş kızlar, Çocuk Koruma Kanunu’na göre 18 yaşını doldurmuş kızlar, Türk Ceza Kanunu’na göre 15 yaşını doldurmuş kızlar çocuk gelin sayılıyor diye biliyorum. Bu konuyla ilgili fikrinizi almak istiyorum. Burada bence bir sabitleme, bir yaş sabitlemesi, 18 yaş altı tamamen kabul edilse doğru olacak diye düşünüyorum. Sizin bu konudaki fikrinizi almak istiyorum. Bu gerçekten bizim için çok üzücü. 18 yaş altındaki bir çocuğa oy kullanma hakkı vermiyoruz ama ona “Çocuk doğurabilirsin. Bir aileyi idare etmek durumunda kalabilirsin, bu sorumluluğu alırsın.” diyoruz. Bu çok acı bir şey ve bu evliliklere izin vermek bence devletin de bu kusura göz yumması, ortak olması gibi oluyor.

Yine, çocuk mahkemeleri başta olmak üzere hâkimler içerisinde ihtisaslaşma konusuna nasıl bakarsınız? Siz de ifade ettiniz, çocuğa yaklaşım çok önemli, nerede ifade alındığı çok önemli. Çocuk izlem merkezleri var ama maalesef sayıları yeterli değil. Çocukların çok ayrı bir ortamda, bir psikolog, bir psikolojik danışman tarafından ayrı bir yerde, diyelim ki ayna arkasından izleyen bir avukatın yönlendirmesiyle sorulacak soruların çocuğa uygun hâle getirilip onu daha fazla rencide etmeden, onu travmatize etmeden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

bilgilerin bir kereye mahsus olarak alınması çok önemli, bunun kayda alınması çok önemli, tabii o kayıtların saklanması da çok önemli, gizlilik de çok önemli.

Bütün bunları düşündüğümüzde -bir de siz bunun muayene boyutuna da değindiniz, gerçekten bu da çok içler acısı bir durum- çocuklara nasıl yaklaşılması gerektiği konusunda uzmanlarımızın bilgisi az ama zaten bilgisi olsa bile bir multidisipliner bir desteğe ihtiyaç var. Bu konudaki fikrinizi de almak istiyorum. Özellikle çocuk mahkemelerinde görev alacak arkadaşların, hâkim arkadaşların, aile mahkemelerinde görev alacak arkadaşların ihtisaslaşması konusuna nasıl bakarsınız?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Şimdi, bu fiziksel istismar meselesini çok doğru bir terminolojiyle ifade ettiniz. İstismar sadece cinsel istismar olarak karşımıza çıkmıyor, aslında bu fiziksel istismar bir müddet sonra birbirini tamamlayan başka istismarların da tetikçisi olabiliyor. Bunlar psikologların, sosyologların, hukukçuların birlikte tartışacağı konulardır. Bu kapsamda da erken evlendirmeler devreye giriyor. Bizim, aile düzeniyle ilgili suçların düzenlendiği bir bölümümüz var. Ayak üstü bunları söylememek lazım, düşünerek konuşmamız gerekir ama anne ve babanın bakım ve gözetim yükümlülüğü bakımından bu konuyu değerlendirip acaba ceza hukukunun konusu yapmalı mıyız, yaparsak bunun yaptırımı ne olmalı, üzerinde durmalıyız.

Belki ilginç bir problem olarak ortaya koyabiliriz: Diyelim ki 13 yaşında bir küçüğü aile evlendiriyor, biraz önce söylediğimiz o sosyolojik gerçeklik üzerinden. Şöyle düşünelim: Ceza Kanunu 15 yaşın altındakilerin rızasına hiçbir biçimde izin vermiyor. Ne için? Cinsel ilişki bakımından. Diğer tarafı da hadi 20 yaş yapalım, örnek öyle gitsin. Bu ilişki, ailelerin kurduğu bu ilişki ceza hukuku bakımından şöyle: Cinsel istismar. Peki, anne, baba? Zorladığımız zaman iştirak hukuku bakımından azmettiren, yardım eden falan. Yani, şimdi, buralara gittiğimizde çok bambaşka, karmaşık işler oluyor. Onun için bu konu hakikaten belki özel, hepimiz bir daha düşünelim. Amacımız anneyi, babayı, çocuğu topyekûn cezalandırmak falan değil ama bu örnekte böyle. Bana mesela birisi sorsa, bir de şöyle yapsa: “Evladım, hadi evlen, en doğrusu bu.” falan, öbürünü de ikna etse, azmettirme işte. Yani, bizim şerik dediğimiz statü bu. O nedenle de anne ve baba bakımından aile düzenine ilişkin suçlar grubu içerisinde bir tartışma yapmamızda fayda olabilir kanaatindeyim.

Son söylediğiniz çok isabetlidir. Çocuk mahkemelerinde -evet, bizim sayısal problemimiz olduğunu biliyorum- özel olarak artık, hâkimimize, savcımıza imkân ölçüsünde mutlaka yönelmeliyiz. Emin olun, bazı şeyleri -bu bizim kanunumuzda da çok güzel ifade edildi; etkin pişmanlık- etkin pişmanlığı sosyolojik anlamda da kullanmalıyız, siyasi anlamda da kullanmalıyız. Biz bu toplumda neyi yaptık, neyi yapamadık, bir pişmanlık duymalıyız. Önce bir itiraf... Farklı bir konu gibi gelebilir ama -rica ederim- on yılda bu memlekette 50 bin insan trafik kazasından ölmüş, 1 milyonun üzerinde yaralı var. Bu bir Trafik Kanunu sorunu olabilir mi? Yani, Alman Trafik Kanunu ile Türk Trafik Kanunu farklı mı olacak? Sorun ne? Önce bu itiraflarda bulunmamız lazım. Teknik devlet olamıyoruz. Bu kadar.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben de teşekkür ederim sunumunuz için.

Aslında son bitirdiğiniz yerden belki... “Alman Trafik Kanunu ile bizdeki farklı olabilir mi?” dediniz. Tabii ki zihniyetler farklı. Yani, örneğin bekâreti bir tabu olarak bu kadar en tepelere çıkardığınızda ve genç kadınların hayatını zindan ettiğinizde -aynı şekilde erkeklerin de tabii- sonunda olacak olan ancak bir cezalandırma sistemidir. Gençlere düşman bakan, gençleri düşman gibi gören, aslında gençlerin gerçekten sosyalleşmesi ya da spor olsun, başka etkinlikler olsun, onlara yönelik herhangi bir şeyi düşünmeyen bir toplumda maalesef daha çok her şey ceza sistemi üzerine kuruluyor. O anlamdaki düşüncelerinize ben de çok katılıyorum. Cezaların artırılmasıyla ya da “Hemen yeni bir yasa çıkaralım, yeni bir kanun çıkaralım.”larla herhangi bir şeyin değişmeyeceğine inanıyorum.

Bir şey eklemek istiyorum: Evet, kürtajda çok ciddi sorunlar var şu anda. Aslında yasal sınırlar içinde dahi, biraz da bu anlayış nedeniyle -yine az önce söz ettiğim- hastanelerde dahi kadınlar engelleniyor ve hakikaten böyle bir baskı altında kendilerini hissettikleri için de o sınırlar içerisinde kürtaja dahi gitmekte zorlanıyorlar. Buna karşı olabilirsiniz, olmayabilirsiniz, bilmiyorum. Ben kişisel olarak çok sayıda çocuğum olsun isteyen bir insandım, hayatım keşke buna el verseydi ama tek oğlum var. Kadınlar “Benim bedenim, benim kararım.” diyor ve buna da kesinlikle saygı duymak gerektiğini düşünüyorum.

103/2’yle ilgili belki Devrim Hoca da konuşacaktır çünkü siz dediniz ki “Bununla ilgili bir tartışma açılırsa.” diye. Şimdi, orada çok tehlikeli bir noktada duruyoruz sanırım. Hâlen yeni bir düzenleme olmadığı için mahkemeler istismarla ilgili olarak ceza vermek yerine bu düzenlemeyi bekliyorlar. Bu da aslında şu anda çocuk istismarını basbayağı ortada bırakmak gibi bir şey. Biz burada bir komisyonda çalışıyoruz ama bir yandan da sanki çocukları, en azından bunun faillerini cezalandırma anlamında ortada bırakıyoruz.

İkinci bir tehlike, zaten bence Anayasa Mahkemesi kararından sonra da adım adım olan gelişmeler gibi bunlar çünkü Adalet Bakanının o konuda açıklaması var “Bununla ilgili yeni bir düzenleme yapacağız.” diye. Bir komisyon kuruldu -Deniz Hanım da, hatta başka üye yok herhâlde, var mı, bilmiyorum- Aile Bütünlüğünün Korunması, Boşanmaların Önlenmesi Komisyonu. Biz buna şu anlamda çok karşı çıktık: Boşanmaların araştırılması, önlenmesi değil; aslında araştırılması gereken gerçekten aile içerisinde ne oluyor? Şiddet, özellikle kadınlara, çocuklara yönelik şiddet, bunun araştırılması, bunun nedenlerinin, sosyolojik bulgularının ortaya konması lazım diye. Ama, şimdi, bu Komisyondan bir rapor çıktı, pek çok açıdan tehlikeler var ama özellikle bu Komisyonu ilgilendireni söylersem... Evet, cinsel istismar suçu sonucunda olsa bile, birlikteliklerde beş yıl beraberlik söz konusu olursa -sorunsuz bir beraberlik- ondan sonrasında herhangi bir cezai durum olmayacak. Hepimiz “Fatmagül’ün Suçu Ne?” filmini hatırlıyoruz.

BAŞKAN – Bu raporda öneri kısmında mı yer aldı bu?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet. Vedat Türkali’ nin filmini...

BAŞKAN – Yalnız, rapor kesinleşti mi? Meclise sunulmadı herhâlde? Sunuldu mu?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sunuldu, basında masında her yerde yer aldı.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Bir sürü konu basında yer alıyor ama raporda, size verilen metinlerde...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yo, yo, ben raporu okudum. Komisyon üyelerinden...

BAŞKAN – Dağıtıldı mı üyelere?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben size şerhli derken o konuya da değindim.

BAŞKAN – Evet, anladım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, bilerek söyledim Yılmaz Bey.

BAŞKAN - Yani, dağıtıldı üyelere değil mi, onu soruyorum ben?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) –Tabii, tabii.

BAŞKAN – Bizlere gelmedi, onu söylüyorum.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Üyelere dağıtıldı.

BAŞKAN – Üyelere taslak rapor dağıtılmış olabilir belki.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Taslak raporlarda, bize gelen taslak raporlarda...

BAŞKAN – Filiz Hanım, tamamlasın.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Yani, aslında önerileri değiştirilecek mi bilmiyorum ama biz şerhlerimizi ona göre... O şerhler, o şekilde...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, dünden bugüne değiştirilmediyse değiştirilmedi. Ben de taslak raporu okudum.

BAŞKAN – Yok, Komisyon şöyle yapıyor Filiz Hanım...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Dirayet Taşdemir, bizim arkadaşımız, Komisyon üyesi. Bu konuya ilgili olduğum için, özellikle de zaten, yıllarca kadın örgütlerinin mücadelesiyle kazanılmış haklar geri alınıyor diye herkes bu konuda isyan ettiği için... Ki ben de Mor Çatı'nın kurucularından biriyim, ki o Komisyona yıllarca bu alanda çalışmış Mor Çatı bile çağırılıp dinlenmemiş, bu da ayrı bir ayıp diye düşünüyorum ama bu Komisyonun değil tabii, başka bir komisyonunun ayıbı. Fakat, raporda...

BAŞKAN – Orada şeyi soruyorsunuz yani beş yıl...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben şimdi insicamım bozulmadan bir tamamlayım lütfen.

BAŞKAN – Evet, Filiz Hanım...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Burada, evet, beş yıl sorunsuz yaşanırsa bu birliktelik, cezasız kalacak. Bu, eski TCK'nın, aynı, tecavüzcüyle evlendirme maddesinin geri gelmesidir ve bu konudaki bunca yıllık kazanımların geri gitmesidir. Buna asla hiçbir kadın örgütü izin vermez, ben de kişisel olarak bunun için her şeyi yaparım. Gerçekten bu konuda özellikle ne düşündüğünüzü merak ediyorum.

Bir de multidisiplin konusunda katılıyorum çok, zaten geçen toplantıda bunlar çok konuşuldu, buraya gelen uzmanlar bu konuda önemli bilgiler verdi. Ama, asıl sorun, sanıyorum, çocuk mahkemeleri ve aile mahkemelerinden ziyade -bence zaten bütün hâkimlerin ve bütün hukuk mensuplarının da, adli tıpçıların da, sosyal hizmet uzmanlarının da çok ciddi eğitimlerden geçirilmesi lazım- ceza hâkimlerinde asıl sorun var. Yani, bu cezaları veren veya vermeyen, o dediğiniz kravat indirimlerini uygulayan veya uygulamayanlar ceza hâkimleri. Bu failler çocuk mahkemelerinde yargılanmıyor. Asıl onların davranış kalıpları ve yöntemleriyle ilgili ne söylemek istersiniz? Çünkü bu başta söylediğim, bekâret gibi... Aynı zamanda, bu erkek egemen sistem zaten var olduğu sürece bunların hepsi aslında bundan kaynaklanan şeyler yani başka bir açıklaması yok diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hocam, buyurunuz.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – İzniniz olursa kısa kısa cevaplar vermek isterim.

Dediniz ki: "Toplumdaki kadına verilen değer ile bu meseleler çok paraleldir; cinsellik açısından, özellikle bekâret meseleleri."

Zaten eski Ceza Kanunu' muzun terminolojisine de bakarsanız -affınıza da sığınarak söylüyorum- işte evlenme vaadiyle kızlık bozma vesaire. Zaten oradaki faillik de ilginç bir şekilde karşımıza çıkıyordu. Size katılıyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evli kadının kaçırırsanız cezasının ağır olması...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Yeni Ceza Kanunu aslında hem terminolojisiyle hem düzenlendiği yer itibarıyla eskisiyle karşılaştırılmayacak derece son derece doğru hükümler getiren bir kanundu, buradan geriye gitmemek gerekir. Sizinle aynı fikirdeyim.

Kürtaj konusunda, şüphesiz, bu, hem hukuki hem etik, ahlaki ve dinî bir tartışmayı içinde barındıran bir konu. Herkesin bu konuda fikri kıymetlidir, burada hiçbir problem yoktur ama sizin verdiğiniz şu örnekte, eğer gerçekten de on haftayla ilgili sağlık kurumlarında bir engelle karşılaşıyorsa bu da ayrıca suçtur, bu da görevin kötüye kullanılmasıdır, asla kabul edilemez. Yani, siz hem hukuk düzeninde rahim tahliyesine izin vereceksiniz hem bu imkânı ortadan kaldıracaksınız. Sebep? Devletin bu konuda alacağı kararları, mesela bunları tartışabiliriz ama bu örnek, eğer verdiğiniz örnek doğruysa, son derece yanlış bir tatbikat. Bu asla olmaz. Bir de zaten rahim tahliyesinin, kürtajın kabul edilme nedenlerinden bir tanesi de kadınların çok olumsuz ve kötü koşullar altında bu tıbbi müdahaleye uğraması nedeniyle de böyle oldu. O nedenle de inşallah yanlış bilgidir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

“Medis çalışmıyor bu konuda.” dediniz, bana zina suçuyla ilgili eski tartışmayı hatırlattınız. Şöyle: Eski kanunumuzda kadının ve erkeğin zinasına ilişkin farklı...

BAŞKAN – “Medis çalışmıyor.” diye bir şey söylemedi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hiç Meclis çalışmıyor demedim galiba.

BAŞKAN – “Fazla çalışıyor.” dedi.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Ben mi yanlış anladım. Özür dilerim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Gerçek gündemlerle ilgili çalışmıyor diyebilirim ama demedim, Meclis çalışmıyor değil.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Peki, ben düzelteyim. Şöyle anladım ben: Süre doluyor. Aslında bu komisyonlarda bu faaliyetlerde bulunuyoruz.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Gece saat iki buçukta gittik, hâlâ buradayız Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Yok, estağfurullah. Ben yanlış anladım.

BAŞKAN – Saat üç buçukta biz gittik. Bakın, bugün, Meclis Genel Kurulu kapalı olduğu hâlde çocuk için çalışıyoruz biz.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Başkanım, ben yanlış anladım diyorum, tamam. Buna da mı müsaade etmiyorsunuz?

BAŞKAN – Üniversitelerden de yüksek performans bekliyoruz Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Tabii, tabii. Çok teşekkür ederim.

Ben şunu anladım...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bizim dokunulmazlığımız kalsın diye çok çalışıldığı için... O nedenle epey performans gösteriliyor.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Ben sayın meslektaşımın anlatımından şunu anladım: Anayasa Mahkemesinin bir iptal kararı var, Meclise verilen bir süre var, bu süre dolabilir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet, o anlamda doğru söylüyor.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Burada gösterilecek bir ihmal çocuklara istismar anlamına gelecektir diye anladım. Doğru mu anladım?

BAŞKAN – O bir yıllık süre içerisinde...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Dolayısıyla, ben de diyorum ki bu tartışma daha önceki zina tartışmasını benim aklıma getirdi. Dikkat etmek gerekir. Zina suçuyla ilgili eski dönemde kadının zinası ve erkeğin zinasına ilişkin farklı düzenlemeler vardı. Kadın örgütleri Anayasa Mahkemesine başvurarak erkeğin zinasıyla ilgili farklı koşullar öngören hükmü iptal ettirmişlerdi fakat ilginç bir şey oldu; kadının zinası suç olarak devam etti, ona dokunulmadı. Meclise süre verilmişti, bir yıl geçti, tekrar Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla şekillendi. Ben birden onu hatırladım. Dolayısıyla, Meclis çalışmıyor değil -düzelттіm-Medisimiz çok iyi çalışıyor ama önümüzdeki döneme kadar yasalara...

BAŞKAN – Hocam, burada, tabii, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı... Yasa koyucu bir ceza belirledi bu suçta; 103/2. Yine aynı, kamuoyunda “Bu cezalar artırılsın.” talepleri yoğunlaştığında çocukların cinsel istismarıyla ilgili düzenlemeyi Meclis yaptı ve cezaları artırdık. 103/2’deki o organ sokulmasıyla ilgili maddede “on altı yıldan az olmayan hapis cezası” dedik. Şimdi, cezanın tayini yasa koyucunun, Meclisin takdirinde. Tabii, yerel mahkemeden bu cezanın fazla olabileceği yönünde farklı olaylarla alakalı dosya gitti Anayasa Mahkemesine, Anayasa Mahkemesi de dedi ki: “Evet, on altı yıl alt sınır fazladır.” Burada cezanın miktarıyla ilgili aslında yasa koyucunun yerine geçti. Anayasa Mahkemesinin böyle bir yetkisi aslında yok. Cezanın miktarını belirleyecek olan Anayasa Mahkemesi değildir, Meclistir. Hangi suça hangi cezanın verileceğini Meclis belirler, yetkili yer orasıdır ama Anayasa Mahkemesi böyle bir karar verdi. İptal kararından sonra bir yıllık süre verdi. Bu bir yıllık süre bu senenin sonunda dolacak, henüz daha dolmadı. Bu süre içerisinde mahkemeler mevcut düzenlemeye göre dosyaları karara bağlayabilirler çünkü burada uygulamada bir problem var. Yani, Anayasa Mahkemesinin kararında Meclise yasal düzenleme için bir yıllık süre veriliyor. Orada, o bir yıllık süre içerisinde dosyalar bekletilecek diye bir durum yok. Bu konuda tabii, yargı dünyasından, hâkimlerimizden telefonlar aldık.

Ben bu Komisyon kurulmadan önce bu maddeyle ilgili kanun teklifi verdim. Tabii, kanun teklifi verirken o kadar düşündüm ki şimdi bu on altı yılı düşürsem kamuoyunda işte “AK PARTİ’li milletvekili, çocuklara yönelik cinsel suçlarda on altı yıllık cezayı fazla buldu ve düşürmek için teklif verdi.” diyecekler. “Bu sorunu nasıl çözebilirim?” diye düşündüm, kendime göre yani büyüklerin cezasını dikkate alarak yukarıdaki maddelerde bir alt sınır ve bir üst sınır belirleyerek bir kanun teklifi hazırlayıp verdim. Şu anda grubumuz onu değerlendiriyor. Sizce oradaki ceza miktarı, alt sınır ne olmalı? Evet, bizim yetkimizde ama akademisyen olarak, ceza hukukçusu olarak sizin düşünceniz önemli, üst sınır ne olmalı? Bu konuda sizin düşüncenizi alalım, başka hocalarımız başka şeyler söyleyebilir, ona göre de Medisimiz bu cezanın tayininde, cezanın miktarında bir düzenleme elbette ki yapacak zaten süre işliyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Çok kısa bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sadece şunu söylemek istedim: Yani yeni bir düzenleme yapılabilir, bu belki farklı ihtiyaçlardır, şudur, budur, detayına girmeyeceğim ama her şeye müdahil olabilen çeşitli bakanlıklar ve başta Adalet Bakanlığı en azından bu konuda bir genelge yayımlayabilir. “Şu anda var olan maddenin uygulanmasına bir engel yok. Bunu uygulamadığınızı tespit ediyoruz, bunun uygulanması...” diye en azından bir genelge yayımlasın da ortada kalsın bu kanun yenisi çıkana kadar. Yani hiç

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 14

olmazsa bunu yapması Bakanlıktan beklenir çünkü bu istismar suçu yani bu şey değil ki, gerçekten, malla ilgili falan bir şey değil yani çocukla ilgili bir şey. Ayrıca, şu anda verilmiş cezalar da fazlaysa daha sonra lehine olduğu için zaten bunu düzenlemek de mümkün ceza hukukumuz açısından.

BAŞKAN – Herhâlde hepsi bekletmiyordur yani bazı hâkimlerimiz bekletiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama, bu şikâyet üç beş bile gelse bence bunun yapılmasının da...

BAŞKAN – Hâkime Hanım'ın burada tespiti varsa isterseniz bir dinleyelim.

2. Çocuk Mahkemesi Hâkimimiz Sayın Gökten Koçoğlu.

Buyurun.

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Ben kendime ait olarak söyleyebilirim ancak, başka meslektaşlarım adına bir şey söyleyemem. Fakat, bana kalsa, ne olursa olsun şu andaki yasal düzenlemeye göre bir karar vermek lazım. O süreçte karar yanlışsa veya Yargıtay...

BAŞKAN – Lehe çıkarsa kanun zaten sanık yararlanır.

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Lehe çıkarsa Yargıtay tarafından da o süreçte büyük bir ihtimalle de temyiz edileceğine göre yasal düzenleme belki o arada da olur diye düşünüyorum ama tabii ki meslektaşlarım hepsinin adına bir şey söyleyemem.

Teşekkür ederiz.

Hocam, diğer soruların cevaplarını alalım.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Şöyle efendim, biraz önce söylediğimize prensip olarak katılmakla birlikte bir küçük itirazım var. “Anayasa Mahkemesi ceza miktarını belirleyemez. Bu, Medisin...” Doğrudur ama size şöyle bir örnek vereyim, biraz abartılı bir örnek ama diyelim, basit yaralama suçundan yirmi yıl ceza öngördünüz. Yapılmaz ama yapıldı. Olabilir mi? Onun için yani hukuk devletindeki ölçülülük bakımından bir pozisyon alınabilir, bu mutlak bir şey değil, o zaman çok keyfî bir şey olur. Yani Anayasa Mahkemesinin bu olay bakımından yaklaşımınıza bir şey demiyorum ama “Hiçbir şey söyleyemez.” aynı görüşte değilim. Şöyle, bir kere, uygulayıcıları şöyle bir problemle karşı karşıya bırakıyoruz biz bu iptalle birlikte: “Anayasa’ya aykırı maddeyi tatbik et. Sonra bakınız, bir uyarılama yaparız.” diyoruz. O nedenle de karmaşanın önüne geçebilmek için böyle önemli meslelerde Medisiimizin bir an önce konuya açıklık kazandırmasında yarar görürüm ama yargılama faaliyetine engel bir durum değildir, devam edilebilir. Filiz Hanım'ın da, sizin de ifade ettiğiniz gibi yasa daha sonra çıktığında lehe yasa uygulaması tabii ki tatbik edilebilecektir.

Sorduğunuz soru benim için biraz zor bir soru oldu, itiraf edeyim ama hızlı düşünerek bir cevap vermem gerekirse şimdi, bir üst maddede “üç yıldan sekiz yıla kadar” diyor, diğerinde on altı yıla Anayasa Mahkemesi “olmaz” dediğine göre ben de şansımı alt sınır on yıllla kullanayım, orada durayım.

BAŞKAN – O zaman on ikinin altına düşüyorsunuz büyükler için.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Öyle mi, hata mı yaptım?

BAŞKAN – Evet.

On üç demiştim ben teklifimde, on üç-yirmi yıl demiştim.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Biz hocalar uyumluyuz, on üç olsun efendim. Yani doğrusu düşünmemiştim, dürüstçe cevap vereyim. Sadece yukarıya bakarak söyledim.

BAŞKAN – Üst sınırla ilgili bir şey belirlenmesi gerekir mi?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Başkanım, şöyle bir şey oldu, bakın, bunu bir adli tıp hocası sordu bana bir gün eski kanun döneminde, sadece adalet duygumuz bakımından... Bir halk otobüsünde veya toplu taşıma aracında küçük bir kız çocuğuna, yetişkin sadece şu, dokunmak şeklinde -çok affedersiniz- poposuna vuruyor ama cinsel içerikli vuruyor, herkes olaya müdahale ediyor, polis, vesaire, çocuk Adli Tıp Kurumuna sevk ediliyor, beden ve ruh sağlığı bozuluyor. Ceza şöyleydi, “On beş yıldan aşağı olmamak üzere...” Yani demek istediğim, cezalarda -cezalandırmayalım anlamında söyleyemiyorum, bir daha da söylüyorum- ölçüye dikkat etmek faydalı olur.

Ben bu kadarla yetineyim çünkü hazırlıklı olmadığım şeyde ayaküstü cümleler sarf etmeyi doğru bulmam.

BAŞKAN – Sayın Fatma Benli...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Hocam, sunumunuz için çok teşekkür ediyorum. Aslında, son bıraktığınız yerden ben devam edeyim müsaadenizle.

Aslında beden ve ruh sağlığı bozulması durumunda verilen ceza çok ağır olduğu için bu da mahkemelere yansısı bu kadar ağır bir cezayı vermektense sanığı beraatla sonuçlandırılm şeklinde bir yargıya dönüştü. Ki, maalesef, Adli Tıp da babanın çocuğuna karşı gerçekleştirdiği istismar vakalarında bile bu kadar ağır bir ceza verilmesin diye maalesef, raporun farklı yönde geldiğine dair birtakım vakalara tanık olduk. Aslında, bu da içinde bulunduğumuz durumun zorluğunu gösteriyor. 103/2 Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğinde Medisin hemen yasa çıkartmamasının sebebi bu sorunu çözmenin çok kolay olmamasından kaynaklanıyor.

Biz burada genel olarak ailelerin çocuklarını evlendirmesinden bahsettik ama devam eden davalara bakarsak, vakalara bakarsak lise çağındaki pek çok çocuğun kaçtığı, aileler bizi aramasın diye beraber olduklarını, ondan sonra yaşanan pek çok keşmekeşin var olduğunu görüyoruz. Biliyorsunuz, bu suç birden fazla işleniyor, bir farklı ağırlaştırıcı sebebin var olması hâlinde 103/2’de adam öldürmenin cezasından daha fazla bir ceza veriliyordu. Şimdi, Anayasa Mahkemesi iptal ederken de bu gerçekliğe işaret ediyor. Verilen ceza adam öldürmeden, insan öldürmeden daha fazla. Ayrıca, rızayla birlikteliklerin var olduğu durumlarda, çocukların rızayla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 15

beraberliklerinin var olduğu, o beraberliklerin devam ettiği, işte buna ister "evlilik" dersiniz ya da farklı birliktelik dersiniz ama devam ettiği, dolayısıyla iki tarafın da karşı tarafın cezalandırılmasını istemediği durumlarda bile verilen cezanın çok ağır olması bütün tarafları etkiliyor dediği için iptal etti. Şimdi, Meclis bu konuda yeni bir düzenleme yapsa, cezanın alt limitini azaltsa farklı bir sıkıntıyla karşı karşıya kalacak. Tamamen rızaya dayalı bir beraberlikte, tarafların arasında hiç rızanın bulunmadığı, çok uzun süre devam eden beraberliklerde cezanın indirimi getirilsin dese bahsettiğiniz gibi acaba erken evliliklerin önü açılır mı, işte kişi tecavüzcüsüyle evlendirilmek zorunda bırakılıyor mu gibi soru işaretlerine sebebiyet verecek. Ama, bir taraftan da işte karşımızda bir sıkıntı var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – İşte ortada, ceza hukukunda...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Aslında ben de tam ona gelecektim.

Ceza Yasası'nda, biliyorsunuz, ilk çıktığı zaman eşler arasındaki yaş farklılığı ağırlaştırıcı sebepti. Sonuçta, 16 yaşındaki iki gencin beraber olmasıyla, 16 yaşında ve 40 yaşında bir insanın beraber olması çok farklı ama aradaki o beş yıllık fark dilimini bile Anayasa Mahkemesi iptal etti çünkü beş sene diyorsunuz dedi, belki altı olur, belki yedi olur ama belirttiğim gibi ortada bir sorun var ve biz bu sorunu çözmek zorundayız. Yani 16 yaşındaki iki çocuğa verdiğimiz cezayı 16 yaşında bir kızla beraber olan 40 yaşındaki bir erkeğe vermemeliyiz.

Bu noktada, yeni bir yasa değişikliği teklifi geldiği zaman ben ceza hukukçusu olarak sizin görüşünüzü gerçekten merak ediyorum. Eğer, yurt dışındaki örneklerde taraflar arasında yaş farklılığının var olduğu durumlarda özel bir durum varsa belki onu biz Komisyon olarak ileri sürebiliriz diye düşünüyorum.

Uzattım, kusura bakmayın Başkanım.

İkincisi: Sonuçta, pedofili hastalarının özellikle çocuklara karşı gerçekleştirilen saldırılarının maalesef kişinin hayatı boyunca çok fazla kişiye karşı gerçekleştirdiğine ilişkin birtakım bilgiler aldık uzmanlarımızdan. Dolayısıyla, kimyasal kastrasyon karşımıza çıkıyor ama orada da devletin bedensel ceza vermemesi gibi bir ikileme karşı karşıyayız. Peki, sanık kimyasal kastrasyonu kendisi kabul ederse o zaman hem insan hakkı ihlali gerçekleştirmeden sorunu çözebilecek belki bir yöntem bulabiliriz. Bu durumda örneğin bir ceza indirimi olması, işte yirmi senelik cezanın beş seneye indirilmesi gibi bir durum ceza hukuku açısından çok mümkün olur mu? Bu konudaki görüşlerinizi almak istiyorum işin doğrusu.

Bir de yine pedofili hastalarında elektronik kelepçeyle devam ettirilmesi konusunda, başka ülkelerde örnekler varsa ben görüşünüzü almak istiyorum çünkü cezaevinden çıktıktan sonra bu kişinin sürekli takibi onun haklarının ihlali anlamına gelir çünkü artık cezasını çekmiştir ama toplum güvenliği, özellikle çocuğun üstün yararı açısından da böyle bir önleme ihtiyacımız var. Bu nokta da pedofili hastalarına yönelik bir örnek varsa tekrar görüşünüzü açıklarsanız sevinirim.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – En iyi bildiğimden başlayayım, sona doğru daha zayıf cevaplar vereyim.

Kişinin kimyasal nitelikteki bu kastrasyona kendisinin rıza göstermesi mümkün olabilir mi, olursa bir ceza indirimi düşünülebilir mi? Bu, bizim yaptırım sistemimiz bakımından olanaklı değil. Şu nedenle olanaklı değil: Biz bunu bir güvenlik tedbiri olarak görüyoruz, güvenlik tedbiri bir mahkûmiyetin sonucu olur, bu sonuçta da kişinin iradesine siz değer atfedemezsiniz. Bir genç arkadaşımız İstanbul Üniversitesinde bu konuda ciddi bir çalışma yaptı. Kendisi şu anda yurt dışında ama çalışmasını elde edersem sizlerle de paylaşmak isterim. Dünyanın birçok ülkesinde bu söylediğiniz tartışmaya rağmen, kimyasal müdahaleler var ama bu müdahalede esas olan geriye dönüşlerin sağlanabilmesi ama karşı görüşler de var. Demek ki burada esas alınacak şey, yasa koyucu bu kişilerin tehlike hâlinin önüne geçebilmek bakımından böyle bir güvenlik tedbirine ihtiyaç var mı, yok mu? Ben olabildiğini düşünüyorum ama mutlaka özenle, yetkili kurullar, vesaire ve geriye dönüşlerle... Dolayısıyla, ikinci sorunuza böyle cevap vereyim. Bu, kişinin iradesine bırakılmaz, zaten kişi istiyorsa bir problem de yok ama ceza indirimi söz konusu olamaz.

BAŞKAN – Orada mukayeseli hukukla ilgili bilgi verebilir misiniz yani Amerika Birleşik Devletleri'nde...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Var, var; ben İstanbul'a döndükten sonra bu çalışmayı temin edip sizlere göndereyim, çok iyi bir çalışma. Hem de böylelikle de karşılaştırmalı hukuk bakımından çok sıhhatli bir bilgi edinmiş oluruz. Onu ben sizlerle paylaşayım. İyi bir çalışma, İstanbul Üniversitesinde bir yüksek lisans çalışmasıydı. Arkadaşımız şimdi Almanya'da ama ben size bunu en azından bir şekilde ulaştırırım Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Şimdi, benim hem hukuki hem siyasi görüşüm, cezaların infazı tamamlandıktan sonra yasaklılık hâllerinin olmaması yönündedir. Bizim kuşağımız bu saçma sapan sonsuza kadar devam eden yasaklılıklarla perişan olmuştur. Bundan beş sene önce aştan gelen bir öğrencimiz, Türkiye'de 1970'li yıllarda yurt dışına kaçıyor, Rusya'da on iki yıl kalıyor ve orada yaşıyor vesaire, tekrar Türkiye'ye geliyor. Afla hukuk fakültesine devam ediyor, mezun oluyor, bana sorduğu soru şu: "Hocam, avukatlık yapabilir miyim?" Ceza Kanunu'nun bu bölümde, yasaklarla ilgili kısmında bizim her zaman onurla söyleyebileceğimiz bir katkımız oldu, o da şu: "Yasak infazla birlikte sona erer." Çünkü, yapılan kötülük cezaevinde çektirilmiştir. İstisna tanıyabilir miyiz? Evet, bazı istisnalar tanıyabiliriz süre bakımından, bir müddet daha, kanunda da zaten böyle. Bir görev ve yetkinin kötüye kullanılması suretiyle... Biz bunları söyledik.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016

Saat :

Kayıt: Arş Aile

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

Benim baroda da iki senelik, kısa süreli bir yöneticiliğim oldu Başkanım, bu sefer önümüze hâkimlerden, savcılardan, avukat arkadaşlarımızdan şöyle itirazlar gelmeye başladı, dediler ki: “Mesela bir avukat, bir hâkim dolandırıcılık suçunu işlese, cezasını çekse tekrar göreve mi alacaksınız?” Böyle çok kritik sorular soruldu. Bu sorular üzerine de şöyle oldu: Kanunlarda bizim yasaklılıkla ilgili öngördüğümüz düzenlemeleri baypas eden, aşan yeni düzenlemeler yapıldı. Yine, sınırsız yasaklar bazı konularda devam edecektir, ben buna karşıyım çünkü topluma her zaman kişiyi kazandırmak yönünde nefes aldırarak devam gerekir. Bu cinsel suçlar bakımından da... Bileziği taktık... Hep şöyle mi yani? Bir insan hep denetim altında. Bana, işin doğrusu... Süre bakımından şu olabilir: İnfazı biraz aşabilir, hekimlerle yine konuşulabilir ama böyle sonsuz bir denetim asla kabul edebileceğim bir şey değil.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Başka sorunuz var mıydı?

FATMA BENLİ (İstanbul) – Anayasa Mahkemesinin, kendisinden beş yaş büyükle...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – O konuda haklısınız. Ben de aslında böyle bir yaş... Başlangıçta çok anlamlı gelmemişti, şimdi verilen örneklerde sanki bu daha genç grup arasındaki yaş farkını dikkate alarak bir düzenleme yapılmasına daha sıcak bakar hâle geldim işin doğrusu. Şu andaki görüşüm öyle ama genel olarak bu konuda bir kafa karışıklığı, zihin karışıklığı olduğunu da kendi adıma da itiraf etmeliyim.

BAŞKAN – Son olarak, Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Önce, hocalara teşekkür ediyorum, büyük mesai ayırıyorlar burada ve bizi bilgilendiriyorlar ama ben bu dördüncü haftadır uzman dinlemenin ve konular... İster istemez hocalar kendi alanlarında akademik tartışmaları da buraya taşıyorlar. Elbette bunlar da bizim için faydalı ama üç aylık bir süremiz var, artı bir ay daha olma ihtimali mevcut ve bu arada Türkiye'nin değişik bölgelerinden tecavüz ya da istismar haberleri geliyor. “Ne oluyor Türkiye’de?” diye herkes soruyor. Mecliste bir komisyon kurulmuş, çocuk istismarlarını araştırarak, oradan bir şey bekleniyor ama biz bütün vaktimizi burada uzmanlarla harcıyoruz. Tabii, akademik tartışmaların hiçbir faydası yok değil, çok yararlandım. Örneğin, gençlikle ilgili özel düzenlemeler yapılabilir mi? Yani, bu çok önemli bir tartışma ama bunların tartışıldığı yer Çocuk İstismarlarını Araştırma Komisyonu mudur, değil midir, doğrusu şüphem var.

Şimdi biz bir liste sunduk Sayın Başkanım, dinlenilmesi gereken kurumlara ilgili. Siz diyeceksiniz ki şimdi “Biz akademisyenleri dinliyoruz, daha sonra kurumları dinleyeceğiz.” Ama bizim Komisyonun bana göre görevi, benim algılamam, bu çocuk istismarlarının azaltılması için ne gibi tedbirlerin alınması gerektiğini tespit etmek. Bir de böyle bir komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulması ve o komisyonun yapacağı çalışmaların, bu üç dört aylık süre içinde bile daha sonraki zamanlara kadar da yayılacak bir caydırıcılık etkisi var. Alanda ne oluyor, ben bunu merak ediyorum. Ne oldu Türkiye’ye de, hele son zamanlarda bu kadar çok sayıda çocuk istismarı haberleri gelmeye başladı her yerden?

Antep’te bir olay oldu göçmenlerle ilgili, mültecilerle ilgili, 30 çocuğun istismarı. Biz CHP olarak bir grup milletvekili gönderdik, kampa giremediler. Böyle yerlere, kriz yerlerine gidip örnek olarak orada ne oluyor, nasıl oluyor bunlar... İşte, Rize’de bir olay var, daha önce 3 kere, 4 kere mahkemelere bu sebepten dolayı düşmüş bir zat, orada üst düzeyde, il müdürü düzeyine gelmiş. Orada da iki üç sene önce olay ortaya çıkmış ama üç sene saklanmış. Ne oluyor? Bunları ancak ve ancak bir Meclis araştırma komisyonu ortaya çıkarabilir ve bunların bilinmesi, bu Komisyonun oralara gitmesi, oradaki insanların... Bilmiyorum bu listedeki valiler, millî eğitim müdürleri, sosyal hizmetler müdürleri, bunlar da davet edilecek mi? Biz oraya gidecek miyiz? Giderek acaba bizim Komisyonumuzun çalışma yönü yanlış mı doğru mu gidiyor...

BAŞKAN – Bu değerlendirmeleri yapacağız.

Hocamıza sorunuz varsa Sayın Bekaroğlu...

Bu değerlendirmeleri hocalarımızdan sonra kendi aramızda yapacağız. O tavsiye ettiğiniz sivil toplum kuruluşları, kurumlar, bunların hepsi dikkate alınıyor. Yine, önerdiğiniz akademisyenlerden dinlediklerimiz oldu. Soru yoksa isterseniz diğer hocamıza geçelim, daha sonra bu değerlendirmeleri yapalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Kızdırdınız yine.

BAŞKAN – Yine mi kızdırdım?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok.

BAŞKAN – Bu sefer az kızdınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kızmadım ama Komisyonun görevini yapmadığı kanaatimi giderek güçleniyor, onu ifade edeyim.

BAŞKAN – O değerlendirmeyi yapacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Komisyonun görevi bunlar değil...

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...akademik tartışmalar yapmak değil. Bunun üzerine bir alt komisyon...

Hocalardan bağımsız söylüyorum, hocalara saygım bunun dışında tabii ki. Görevimiz değil, bunun bir kere daha altını çiziyim.

BAŞKAN – Tabii, biz yol haritasını belirlerken bir istişareyle yola çıktık, önce...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir ayı uzman dinlemekle geçiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 17

BAŞKAN – ...önce konuyu tüm boyutlarıyla ortaya koyalım. Çocuk istismarının tıbbi boyutu var, hukuki boyutu var, psikolojik boyutu var, sosyolojik boyutu var dedik ve öncelikle üniversitelerimizden akademisyenlerimizin dinlenmesi gerektiği noktasında mutabık kaldık. Yani, bu doğrultuda biz zamanımızı da en iyi şekilde kullanarak yol alıyoruz. O bahsettiğiniz endişelerin hiçbiri ilerleyen süreçte kalmayacak, giderilecek ve burada çocuğun üstün yararı açısından hepimiz bu masanın etrafındayız. Bu sorunun belki tamamını ortadan kaldıramayız ama en azından aşağıya çekilmesi açısından da bu Komisyonun büyük faydası olacaktır.

O bahsettiğiniz çalışmaların hepsini yapacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uzmanların önünde...

Siz de benim mikrofonumu da kapattınız dolayısıyla...

BAŞKAN – Başkanın o kadar yetkisi var.

Hocam, şunu sorayım, şunu dediniz, ben mi yanlış anladım, bu beden muayenesi açısından...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Usulle ilgili şunu netleştirelim.

BAŞKAN – Hocamıza soru soruyoruz şu anda. Bakın, usulle ilgili...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamam, o ayrı da, bu şekilde söylemeniz “Başkanın o kadar yetkisi var, kapatalım mikrofonu.” şeklinde de bir şey olmaz yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Siz kendiniz konuşabiliyorsunuz, aynı anda karşılıklı söylenmesi gereken şey... Bakın, şu anda mesela...

BAŞKAN – Şu anda hocamıza soruları alıyorum. Eğer hocamıza sorusu olan varsa...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, şu an usulle ilgili bir şey söylemek istiyorum diyorum ama bu kayda geçilmiyor.

Hocamıza soruları alın...

BAŞKAN – Usulle ilgili şunu dedim Filiz Hanım: Bakın, burada en verimli şekilde nasıl çalışmamız gerekiyorsa onu yapmamız lazım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama siz bu ders vermek dışında bir laf edelim dersiniz hani, ne söyleyeceğimi...

BAŞKAN – Usulle ilgili konuşmaları hocalarımızı dinledikten sonra yapacağımızı söyledim. Şimdi tekrar başlarsak o zaman... Devrim Hocamızı sunumunu yapacak.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben başka bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu kadar mı zor bir mikrofonu açmak? Böyle bir iktidar kullanmak yok, kusura bakmayın.

Yani, sadece bunu söyleyecektim: Biz konuşurken burayı kapatıyorsunuz, oradan siz konuşuyorsunuz, karşılıklı olmuyor konuşma; usul dediğim bu.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Hocam, mağdur açısından beden muayenesine sıcak bakmadığınızı, hatta karşı olduğunuzu söylediniz. Burada, tabii, maddi gerçeğin ortaya çıkması açısından, hem mağdurun menfaati açısından hem de gerçeğin ortaya çıkması açısından... Bu mahzurlu olamaz mı?

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Başkanım, aslında, daha önce kanunda yer alan, mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulması meselesinin ortaya çıkardığı tabbikattaki sorunlar nedeniyle bir eleştiride bulundum ben. Bu sorun şu: Bir kere, bir mahkeme beden ve ruh sağlığının bozulması yönünde bir soru yönelttiğinde âdeta yargılama bitmeden suçun sanki basit şeklinin gerçekleşmiş de nitelikli hâlinin mevcut olup olmadığını sormak anlamına geliyor bir yönüyle. Çünkü, bizim ilk önce yapmamız gereken tespit, suçun basit şeklinin gerçekleşip gerçekleşmediği. Bu soruyu sorduğu zaman, kurullar bu sefer şöyle cevaplar vermeye başlıyorlar: “Bu eyleme bağlı olarak gerçekleşti mi, gerçekleşmedi mi?” “Cinsel saldırı sonucunda mı? Bu nedensellik bağlantısı var mı, yok mu?” Bu süreç mahkemenin başlangıçtaki iradesini peşin peşin ortaya koyması bakımından sakınca doğurdu. Diğer sakınca da şuydu: “Cinsel saldırı suçlarında ruhsal travma zaten var, bunu tartışmayalım.” şeklindeydi. Ben aslında teknik olarak şöyle... Bu araştırmamızın şu anda yapılamayacağı anlamına gelmez bu, yine de yapılabilir ama sistemimizi Sayın Başkanım, doğru kurmak durumundayız. Adli tıp uzmanları muhtemelen size şunu söylemiş olabilirler: Posttravmatik stres bozukluğunun altı ay sonra ancak değerlendirilebileceği. E, altı ay geçiyor, tekrar oralara gidiliyor, heyetler bulunamıyor. Yani, bir de biliyorsunuz, Adli Tıp Kurumu üzerinden öyle bir sistem kurmuşuz ki sanki üniversitelerimiz yok, başka merkezler yok, sadece tek merkeze yüz binlerce dosya gönderiyoruz. Dolayısıyla, sistem tıkanıyor. Benim önerim şudur: Bu tür muayeneler yine yapılabilir, teknik olarak her ilde, her ilçede mahkemelere hizmet verecek bir uzmanın bu konuda görevlendirilmesini ben yeterli addederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam, çok sağ olun. Ağızınıza sağlık.

Şimdi Devrim Hocamızı ben mikrofonu davet edeceğim: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doçent Doktor Devrim Güngör.

Buyurun Hocam.

2.- Doçent Doktor Devrim Güngör'ün, çocuk istismarları ve hukuki boyutları hakkında sunumu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 18

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri, çok değerli konuklar; ben de öncelikle davetiniz için çok teşekkür ediyorum. Bu vesileyle, çok önem verdiğim bir konuda küçük de olsa bir katkıda bulunma, değerli görüşlerinizden de istifade etme imkânı buldum.

Aslında, konu çok yönlü bir konu. Dolayısıyla, ele almak bir anlamda gözleri görmeyen birinin fiili tarifine de benzeyebiliyor, neresinden tutarsanız o yönüyle kavırıyorsunuz. Ben biraz daha geniş bir açıdan bakmaya çalışacağım. Olayın ceza hukukuyla, ceza muhakemesi hukukuyla ilgili yönleri hiç şüphesiz var ama kronolojik açıdan da bu meseleyi ele almak daha doğru çözüme ulaşmak bakımından önemlidir diye düşünüyorum.

Şimdi, Fatih Hoca'nın konuşmasında daha çok konu çocukların cinsel istismarı açısından ele alındı çünkü istismar deyince en yakıcı olanı, en tepki duyulana cinsel yönden istismar edilmesi ama fiziksel ve ruhsal yönden istismar da çocuklar üzerinde o kadar etkili. Şimdi, hiç şüphesiz, çocukların en iyi şekilde korunması gerekiyor. Maddi ve manevi açıdan gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamaları sağlıklı bir toplum yapısına ulaşmak bakımından önemli yani bugünün çocukları, yarının yetişkinleri. Fakat meseleye sadece suçun mağduru olan çocuklar açısından bakmak "Bu suçları işleyenleri ne pahasına olursa olsun en ağır şekilde cezalandırmak gerekir." şeklinde aslında bu suçlarla mücadelede pek de etkili olmayan bir sonuca bizi götürüyor. Şimdi üzerinde duruldu, ben de çok önemli olduğu için kısaca söylemek istiyorum. Cezaların artırılması tek başına suçu önlemekte yeterli değil. Bunun yeterli olmadığı çok uzun süredir biliniyor. Aksine, cezaları aşırı ölçüde orantısız olacak şekilde artırmak mağduru korumak bir yana, çok daha zarar verici bir sonuç doğurabiliyor, hukuken korunan başka haklarını ihlal edebiliyor. Örneğin, şimdi, cinsel istismar veya cinsel saldırı suçunu önlemek adına kanunun öngördüğü en ağır cezayı verelim. Örneğin, "Adam öldürmeyi kasten öldürme suçuna eşit sayalım." dediğiniz zaman bu kez fail işlediği suçun açığa çıkmaması için mağduru öldürmeyi göze alıyor. Dolayısıyla, burada aslında korunmak istenen çocuğa zarar verilmiş oluyor.

İkincisi: Ceza elbette suç için vazgeçemeyeceğimiz bir müeyyide türü, bir yaptırım türü fakat tek başına ceza vermek, sebeplerini ortadan kaldırmadıkça, yine etkili değil çünkü pek çok insan cezalandırmayı göze alarak, bazen de cezalandırılmayacağını düşünerek kanunun suç saydığı fiilleri işliyor. Bunun altında yatan sebeplerin iyi irdelenmesi çok önemli.

Şimdi, o yüzden ben biraz da fail açısından bu konuyu, bu meseleyi ele almak istiyorum. Şimdi, tabii faili kimdir bu suçların? Toplumum her kesiminden çıkabilir. Yani şöyle bir algı yaratılıyor toplumda basın da etkisiyle. Bir suçlu tipi yaratılıyor. "Bu, eğitimsiz, cahil, kamyon şoförü, dolmuş şoförü. Çocukları istismar eder, tecavüz eder." gibi bir algı çok yanlış. Neden yanlış? Çünkü bu tür fiilleri işleyenler toplumun her kesiminde olabilir yani üniversite hocası da olabilir, hâkim de olabilir, hekim de olabilir. Bunun tabii sosyoekonomik düzeyle bir bağlantısı belki kurulabilir ama bizim peşin hükümle vardığımız kadar değil. Şimdi, böyle olunca fail tipi yarattığımızda toplum olarak kendimizi de rahatlatıyoruz çünkü kendi dışımızda yarattığımız bir fail tipinin bize ve yakın çevremize hiç bulaşmadığını düşünüyoruz ve ne ölçüde yaygın olduğu konusunda da başımızı kuma gömüyoruz. Her kesimden çıkabilir olması aynı zamanda yaygınlığına da işaret ediyor. Şimdi, dolayısıyla bunlar öyle çok marjinal tipler falan değil.

Şimdi, çocuk istismarı denince ben fiziksel, ruhsal ve cinsel istismarı bir arada anlıyorum. Aslında aile için şiddetin bir parçası yani kimi zaman bir parçası, kimi zaman da bunun bir uzantısı. Toplum içinde bu suçlara maruz kalan bireylere karşı suç işleyen kişiler, genelde aile içi şiddete uğrayan kişiler arasından çıkıyor. Şimdi, aile içi şiddet denince eşlerin birbirlerine karşı ve daha çok da erkeğin kadına karşı şiddetinden bahsediyoruz, o şiddet aklımıza geliyor. Az da olsa, sayıca daha az da olsa kadının erkeğe yönelik fiziksel ve özellikle ruhsal şiddeti de hiç şüphesiz var. Bunlara tanık olan çocuk, kimi zaman mağdur olarak gördüğü annesine sahip çıkmak adına araya girdiğinde fiziksel açıdan yaralanabiliyor. Yani doğrudan doğruya fiziksel şiddetin hedefinde yer almamasına rağmen -dünyanın pek çok ülkesinde adliyeye yansıyan olaylara bakıldığında- çocukların daha çok annesini, güçsüz olanı korumak isterken yaralanmalara ve bazı olaylarda da ölümle sonuçlanabilir birtakım olayların mağduru olmaları söz konusu.

Şimdi, tabii, aile içi şiddetin pek çok nedeni var ve bu konuda ilk akla gelen tedbirlerden biri, hukuki müdahaleyi olabildiğince etkin kılmak. İşte, Ailenin Korunması Hakkında Kanun var, Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri var. Bunlar tabii ne ölçüde etkili? Biraz alalecele, belki savunma hakkını, gerçeğe ulaşma imkânını da göz ardı ederek, ortadan kaldırarak verilen birtakım kararlar söz konusu ama çok da etkili olamadığını görmekteyiz.

Şimdi, çocuğun doğrudan doğruya aile içi şiddetin hedefi olması bakımından ortaya çıkan durum babanın veya annenin çocuk üzerinde fiziksel, ruhsal ve bazen de cinsel bir şiddet uygulaması, en ağır olan bu. Şimdi, tabii, buradaki zorluk şu: Kanun kasten yaralamadan cinsel istismara kadar pek çok suç açısından çocuk üzerinde bunların işlenmiş olmasını, bir üst soy-alt soy ilişkisinin bulunmasını artırım nedeni sayıyor. Bunu yaparken ki düşüncesi caydırıcı hâle getirmek çünkü aynı aile içinde dört duvar arasında bu fiillerin işlenmesi çok daha kolay, dolayısıyla daha ağır cezalandırmak suretiyle önüne geçmeyi amaçlıyor. Fakat cinsel istismarı bir kenara bırakırsak -çünkü o ceza müeyyidesini mutlak suretle gerekli kılan bir hukuka aykırılık, bir suç- diğer durumlarda ceza müeyyidesini devreye sokmak, cezayı bir araç olarak kullanmak ne yazık ki çok sağlıklı sonuçlar veremiyor. Neden veremiyor? Çünkü aile içinde annenin, babanın yerini alabilecek kimse çocuk bakımından yok. Yani anneyi, babayı çocuğun düşmanı olarak gördüğünüzde ve cezalandırmaya kalktığınızda çocuk kendini ortada kalmış hissediyor. Dolayısıyla, anne, baba üzerinde uygulanacak cezai tedbirler bakımından çok daha dikkatli olmak gerekiyor. Özellikle cinsel şiddet bakımından çocuk, annesinin, babasının yardımına, himayesine muhtaç olduğundan onların kendisine kötülük yapan, kötülüğünü isteyen varlıklar olduğunu düşünmediği için suçu, kabahati kendinde arıyor ve diyor ki: "Mutlaka ben başıma gelen bu durumu hak edecek bir şey yapmışımdır." şeklinde bir savunma mekanizması... Böylece ailesiyle olan ilişkisini barış içinde sürdürebiliyor, gerçeğe aykırı bir şekilde de olsa güveni tesis edebiliyor. Bu, tabii, ne açıdan önemli? İleride çocuk küçük yaşta başına gelen bu olayların utancını bertaraf edebilmek için aynı fiilleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 19

bir başkasına karşı işliyor ve diyor ki: "Demek ki zamanında ben bunu hak ettiğim için başıma gelmiş," dolayısıyla hak eden bir başkasına da aynı fiilleri işliyor."

Şimdi, kanuna baktığımız zaman, kötü muameleden tutun, cinsel istismara kadar çocukları koruyan bir dizi hükümler var. Fakat faili tanımadığımızda ve bu suçların ne kadar yaygın işlendiğini görmediğimizde ne yazık ki etkin tedbirler alamıyoruz. Bunun tabii kültürel yönleri var, ekonomik yönleri oldukça var, özellikle aile içi şiddet bakımından toplumun kişiden bir beklentisi var, ailenin, eşin kişiden bir beklentisi var. Bu beklenti özellikle ekonomik açıdan karşılanmadığında bir yetersizlik duygusuna ve bu yetersizlik duygusu da şiddet olarak bastırmaya varan sonuçlara yol açıyor.

Şimdi, ülkemiz açısından en önemli sorunlardan biri aslında aile içi cinsel şiddet. İşte, enstest bunun en ağır örneği. Burada, bir önceki konuşmada özel olarak ele alınmadı ama enstest cezalandırılması sadece 103'üncü madde kapsamında değerlendiriliyor yani çocuk yaşta ise bir istismara vücut veriyor, yetişkinler bakımından bir cezai düzenleme yok. Bunun üstünde durmak belki gerekebilir, böyle bir yasal düzenlemeye ihtiyaç var mıdır, yok mudur, bunu değerlendirebiliriz. Bu konudaki rakamlar siyah rakamlar olduğu için, üstü örtüldüğü için dünyanın hemen hemen yer yerinde yani gerçek sayının ancak en iyi ihtimalle üçte 1'i adliyeye yansıyor. Dolayısıyla, bizim ülkemiz açısından adliyeye yansıyan olayları en az 4'le, 5'le çarpmak gerekir ve bu konuda ne yazık ki fısıltı gazetesi en iyi kaynak oluşturuyor. Enstest çok yaygın olduğunu görüyoruz. Münferit değil, belki basın bazı olayları gündeme getiriyor ve çok sınırlı bir çevre içinde bunlar işleniyormuş gibi düşünüyoruz fakat bunun çok yaygın olduğunu görüyoruz ve çocuk üzerinde en büyük kalıcı iz bırakan da cinsel istismara kendi yakınları tarafından maruz kalması çünkü çocuğa birtakım davranışlar, birtakım fiiller haz verebilir ama bunların ne anlama geldiğini bilme imkânına sahip değildir.

Şimdi, burada tabii faiden ceza hukukuna geçsek ceza hukuku aslında toplumun bir jandarması değil sadece yani hukuk düzeninin gayrimeşru kabul ettiği birtakım fiillere uygun cezaları belirlemekten ibaret bir işlevi yok. Ceza hukukunun bir önemli işlevi de toplumu geliştirmek yani cezalandırmak suretiyle, ceza tehdidi suretiyle toplumu geliştirmek. Bu açıdan bazı düzenlemelerin bizim toplumsal gerçekliğimize aykırı düştüğü gerekçesiyle yeniden ele alınması gerektiğini söylemek çok anlamlı gelmiyor. Şu açıdan gelmiyor: Örneğin, kan gütmeye sikiyle adam öldürmek de çok yaygın toplumsal bir davranış fakat kanun bunu meşru görmek bir yana, daha ağır cezalandırmak suretiyle caydırmayı, ortadan kaldırmayı amaçlıyor.

Şimdi, burada tabii üzerinde duruldu, Fatih Hocam da durdu, ben de dinlerken kendisine bazı notlar aldım, onları çok kısaca dikkatinize sunmak istiyorum. Birincisi ceza hukukunun yerleşmiş kurumlarını bazı basına yansıyan olaylara dayanarak tartışmaya açmak çok sağlıklı değil. Bunların başında da takdiri indirim nedenleri geliyor. Bu çok yerleşmiş bir kurumdur. Mesale sadece kravat takan sanığa peşinen böyle bir indirimin uygulanmış olması değildir. 62'nci madde bunun koşullarını düzenlemiştir. Geçmiş, sosyal ilişkileri, yargılama sırasındaki davranışları, suç sonrası duyduğu pişmanlığın dışı vurulması pekâlâ işlediği suç ne olursa olsun bir takdiri indirim nedeni sayılmak icap eder diye düşünüyorum, her ne kadar bizi rahatsız da etse. Tabii, bunu derken kendimizi bu suçların mağduru olan çocukların veya kadınların veya erkeklerin yerine koymuyor değiliz ama kendimizi mağdurla özdeş hâle getirdiğimiz zaman çok basit yani çocuğumuza biri tokat atsa en ağır şekilde cezalandırılınsın, öldürülsün isteyebiliriz. Ama devletin cezalandırma tekelini ele almasının nedeni suça soğuk kanlı, serin kanlı ve ihlal ettiği değerle orantılı bir tepki verilmesi zaruretidir, aksi takdirde ceza adaletinin sağlanması mümkün olmuyor.

Şimdi bir başka tartışma da Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla ilgili olarak gündeme geldi. 103'üncü maddenin (2)'nci fıkrasını iptal etti ama yürürlüğe girmesini bir yıl süreyle erteledi. Hâlihazırda bu hükmün uygulanmasının önünde hukuken bir engel yok, bunu bir bekletici mesele olarak değerlendirmesi mahkemelerin doğru değil. Lehe bir düzenleme yapıldığı takdirde bir uyarılama imkânı hüküm kesinleşse bile söz konusu olacaktır. İptal kararının gerekçesi üzerinde kısaca duracak olursak aslında iptal başvurusunda bulunan Sivas 2. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı benim sınıf arkadaşım, süreci de biliyorum, önemli bir karar da çıktı. Şimdi, ben aslında iptal kararını yerinde buluyorum ama gerekçesini paylaşmıyorum. Kıl payı sağlanan bir çoğunlukla verilmiş bir karar ve azınlıkta kalan üyelerin yazmış oldukları bir muhalefet gerekçesi var, o gerekçeye de neredeyse bütünüyle katılıyorum.

Şimdi, mesele şu aslında: Cezayı belirleme yetkisi kanun koyucuya ait, bu konuda bir tartışma yok ama orantılı olması, ölçülü olması son derece önemli. Şimdiki kanuna ilişkin, yürürlükteki Türk Ceza Kanunu'na ilişkin en ciddi eleştirilerin başında ölçüsüz bir şekilde hemen her suçun cezasını artırmış olması ve pek çok hâlde bir içtima imkânını da ortadan kaldırmış olması. Bu, tabii, ortaya mantıksız birtakım sonuçların doğmasına yol açıyor. Yani, işte, basına da yansıyor, görüyoruz, çektirilemeyecek cezalar "Üç yüzyıl, beş yüzyıl, yedi yüzyıl cezaya çarptırıldı." deniyor. Bir insan ömrünü katbekat aşan oranda bir cezanın verilmesi en başta mantığa aykırı.

İkincisi: Suçlular arasında, korudukları değerler açısından bir sıralama yaparsak, her ne kadar toplumda bu suçlara, özellikle cinsel suçlara duyulan tepki fazla da olsa bu bir yaşam hakkını ihlal etmiyor, yani bir kasten öldürme suçuyla kıyasladığınızda daha az cezalandırılması kaçınılmaz. Ne kadar önem verirsiniz verin bir insanın yaşamını ortadan kaldırmakla eş değer hâle getirecek bir ceza belirlenmesi doğru değildir diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, iptal kararının gerekçesinde katılmadığım bir yön şu, bu başvuruda da, başvuru gerekçesinde de var: Bu durumun, yani bu kadar ağır bir ceza öngörmenin sosyal açıdan birtakım yaralara yol açtığı söyleniyor. Burada aslında kast edilen, suç sonrası ortaya çıkan fiilî birleşmelerin bir ceza vermemek yönünde hâkime takdir yetkisi tanımadığı söyleniyor. Ben bu konuda, vaktinizi çok almamak adına, Fatih Hoca'nın söylediklerine aynen katıldığımı belirterek geçmek istiyorum. Yani, artık 12 yaş, 13 yaş, 15 yaş bir çocuğun evlendirilebileceği yaş olarak düşünülmemeli. Bunun ülkemizin bir gerçeği olduğu da bence söylenmemeli. Böyle bir gerçek varsa bunu değiştirmek için el birliğiyle hareket etmemiz gerekiyor. Bugün gerçekleşen evliliklerin yüzde 50'sinden fazlası şu veya bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 20

sebeple boşanmayla sonuçlanıyor. Yani, evlilik kurumu çok önemli, aile kurumu çok önemli ama bunun sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi daha önemli. Her ne olursa olsun evliliğe adım atılması değil, evliliğe sağlıklı bir şekilde adım atılması önemli. Yine bizde, tabii, bu konuda sağlıklı veriler yok. Sayın Bekaroğlu'nun belki serzenişini paylaştım bile, yani Türkiye'yi de dolaştınız bu konuda çok anlamlı, aydınlatıcı sayısal verilere maalesef ulaşamayacaksınız. Ama örneğin Amerika'da aile içi şiddetin mağduru olan kişilerin büyük bir çoğunluğu 21 yaşın altında evli olan çiftler arasında gerçekleşiyor. Çünkü bir insanın evlilik gibi zor bir kurumun sorumluluğunu taşıyabilmesi hem akli açıdan hem bedenî açıdan hem ekonomik açıdan bir olgunluğa ulaşmasını gerektiriyor. Ki Fatih Hoca'm da belirtti, bugün dünyada ceza ehliyetinin yükseltilmesi tartışılıyor. Yani 18 yaşın tamamlanmasıyla birlikte bir kişiye "Ehliyeti tamdır." diyoruz, hâlbuki bunun yeterli olmadığı, kişinin davranışları üzerindeki kontrol yeteneğinin, özellikle erkek çocuklarında, erkeklerde beynin bir yapısı nedeniyle 20'li yaşların sonuna kadar devam ettiği, bu yüzden en azından 25'e çıkartılması ve kademeli olarak düşürülmesi gerektiği konusunda tartışmalar var. Dolayısıyla, bütün bu tartışmaları aklımızın bir kenarında tuttuğumuzda, 13-14 yaşındaki kimseler arasında gerçekleşecek evlilik belki o an yaraya bir pansuman olabilir ama çok daha derin sonuçlara yol açacağı hiç şüphesizdir. O yüzden biz bir yandan, işte, zorunlu eğitimde sınırı yükseltmeye çalışıyoruz, herkes eğitim alsın diyoruz. Amaç: Bireyin iki ayağı üzerinde kalmasını sağlamak. Bu da kendini gerçekleştirebileceği, kendini ifade edebileceği bir meslek sahibi olmasını gerektiriyor. Bunun da bir asgari yaşı gerekli kıldığı konusunda bir tereddüt, sanıyorum, yoktur diye düşünüyorum.

Öte yandan, bir uygulamadan bir soruna da dikkat çekmek istiyorum: Bu suçlar bakımından mağdurun yaşı çok önemli. Yani, 14 yaşında olması ile 15 yaşında olması, 17 yaşında olması ile 18 yaşını tamamlamış olması arasında kimi zaman fiili suç hâline getiren, kimi zaman ise suçun niteliğini değiştiren önemli etkileri var. Ve bu konuda bazen failer hataya düşebiliyor. Mağdurun yaşı fiilin bir esaslı unsuru ve yaşı konusunda yaptığı hata, düştüğü hata, hiç şüphesiz, kastı kaldıracak olmasına rağmen Yargıtayın bu konudaki görüşü yaş konusundaki hatanın dikkate alınmayacağı şeklinde. Dolayısıyla, objektif sorumluluğu ilkesini kanuna aykırı bir şekilde belirliyor, bu da ciddi bir sorundur.

Üçüncüsü: 103'üncü madde açısından değerlendirdiğimizde, 12-15 yaş arasındaki çocuklar arasında gerçekleşen bu tür eylemler bakımından belki (30/4) değil ama ceza ehliyetini düzenleyen hüküm, yani 12 ve 15 yaş arasındaki çocukların durumunu düzenleyen, "işlediği fiilin hukuki anlamını" diyor ama doğrusu sosyal açıdan ne anlama geldiğinin farkında olmaması hâlinde ceza verilmeyebiliyor. Bu da dikkate alınabilir diye düşünüyorum.

Bir diğer şey, sanıyorum Fatma Hanım da sordu ama herkesin aklından geçebiliyor: Şimdi, pedofili, yani çocuklara dinsel yönden ilgi duyulması şeklinde bir rahatsızlık var. Dünyada bu yaygın, Türkiye'de yaygın ama adli kayıtlara geçen bir olay olduğunu ben sanmıyorum. Adli Tıp Kurumunun eski bir Başkanı "Pedofili olduğuna hükmettiğimiz hiç kimse yoktu." demişti. Şimdi, bu, gerçeklere aykırı bir durum, yani dünyanın her yerinde bu kadar yaygın olup Türkiye'de hiç olmaması diye bir şey söz konusu olmaz çünkü bunların cezaen sorumsuz kılınması, sadece belki birtakım güvenlik tedbirlerinin uygulanmasını gerekli kılacağı için hekimler bu konuda tespitte bulunmaktan kaçınıyorlar.

Şimdi, özellikle biyolojik nedenlerden kaynaklanan suçluluğu önlemek çok zor. Pozitif okulun bu konuda çok önemli çalışmaları olmuştur geçtiğimiz yüzyıl içinde, bir asır içinde ama bunları tedavi etmek, gidermek çok kolay değil. Kişinin, tabii, bedeni üzerinde kalıcı iz bırakan cezaların artık çağdaş hukukta yeri olmadığı söyleniyor. Bunun da aslında önemli nedenleri var. Yani, pek çoğunuz Victor Hugo'nun Sefiller romanını okumuşsunuzdur; orada, hırsızlık yaptığı için bedeni damgalanan bir kahramanın başından geçenleri anlatır. Amaç, cezanın amacı: Kişiye yaptığını ödetmek, böylece toplum açısından caydırıcı olmakla birlikte kişinin yeniden topluma kazandırılmasıdır, ıslah edilmesidir. Kişinin bedeni üzerinde kalıcı iz bırakan cezalar ıslah imkânını ortadan kaldırıyor, kişinin yeniden topluma normal biri olarak dönmesine olanak vermiyor, bu yüzden kabul edilmiyor. Kaldı ki etkili de olabilir mi, bunu da tartışmak lazım.

Son olarak belirtmek istediğim bir husus, yani belki Komisyonu da görev alanı içinde doğrudan olmasa bile ilgilendiriyor, bütün milletvekillerini ilgilendiriyor: İşte, bu istismar sonucu evlilik, önceki kanun zamanında olduğu gibi, bir cezasızlık nedeni sayılmalı mı? Şimdi, Fatih Hoca'm da bahsetti, yani, 3 kişi 3 kişiye tecavüz ediyor, içlerinden birini seçerek cezadan kurtulabiliyor. Bu bir sorun.

İkincisi: Biz evlendi diye ceza vermediğimiz takdirde cezanın kişinin iradesi üzerindeki ıslah edici etkisinden yararlanmamış oluyoruz. Hâlihazırda evli birinin bir başka çocuğu daha istismar etmeyeceğinin bir garantisi yok. Gidip bir başka çocuğu da istismar ederse ne yapacağız, nasıl bir cezasızlık nedeni öngöreceğiz? Dolayısıyla, burada kısaca benim dikkat çekmek istediğim husus: Elbette ceza, hukuka aykırı olduğu kabul edilen fiillerin önlenmesinde en azından bugün için vazgeçemeyeceğimiz bir tedbirdir fakat sapsız bir kılıca benzetilir, yani bunu uygulayanın da elini aynı zamanda keser. Bunu uygulayan devlettir ama her cezalandırdığı vatandaşı bakımından kendisi de bundan zarar görür. Dolayısıyla, gerekli olduğu ölçüde bunu uygulamak gerekir. Yani, basit bir enfeksiyonu belki çok ağır bir antibiyotikle de tedavi edebilirsiniz ama kaş yapayım derken göz çıkarmış olursunuz. O yüzden, toplumun beklentisi, özellikle basına yansıyan olaylara bir tepki olarak "Daha ağır cezalandırılınsın." oluyor ama bunun hemen hemen hiç etkili olmadığını ben özellikle vurgulamak istiyorum. Bu konuda en azından hukukçular arasında bir görüş birliğinin olmasını son derece önemsiyorum.

Sayın Başkanım, kısaca bunlar. Biraz sarktığı için de kısa tutmaya çalıştım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, çok teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Evet, söz talepleri var.

Sayın Keresteciğlu...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 21

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler.

Benim bu takdiri indirim nedenleriyle ilgili bir şey dikkatimi çekti sözlerinizde: Yani, evet, bence de ceza politikası anlamında takdiri indirim olmalı. Yani, o başta da konuştuğumuz gibi, sadece cezalandırmayla halledilecek hiçbir şey yok hani, buna canı gönülden katılıyorum, kadın cinayetleri de dâhil olmak üzere. Fakat -Fatih Hoca da saymıştı- yani eylem öncesi, duruşmada ve ileriye yönelik kanaat; şimdi, bunu denetlemenin yollarını artırmak mümkün olmaz mı acaba? Duruşmada, tamam, heyetin önünde ya da hâkimin önünde; ileriye yönelik kanaat de biraz öyle ama bir yandan da mesela ileriye yönelik kanaat için de psikologlarla da istişare hâlinde olmak, yani onlardan da bu konuda bir görüş almak ya da geçmişleriyle ilgili, eylem öncesine bakarken sadece sabıka kaydı -çünkü bizde gelen bir tek odur yani, sabıkalı mı, değil mi- sabıkasız olabilir ama hani o mahalde nasıl bilinir? Gerçekten “O kişinin psikolojik durumu da nedir?” in biraz daha değerlendirilmesi ve bu denetimle indirimin uygulanması daha doğru olmaz mı? Çünkü gerçekten o zaman kamuoyunda “Evet, kravat taktı ve böyle oldu.” deniyor.

Ayrıca, bu başta da söylediğim o erkek egemen zihniyet nedeniyle kadınlara ve erkeklere uygulanan indirim nedenlerinin de aynı olmadığını düşünüyorum ben. Yani, eziyet gören, şiddet gören ve bunun karşılığında öldürmek zorunda kalan bir kadına aynı indirimler, gerçekten, uygulanmıyor yani bunu çok somut, basına yansıyan olaylarda da görüyoruz. Yani, orada daha ziyade erkek veya biraz erkeksileşmiş kadın hâkimler herhâlde erkek egemenliğiyle empati kuruyorlar ve oradan biraz yaklaşarak farklı uygulamalara gidebiliyorlar. Yani, kadın çünkü daha, hani, uslu olması gereken bir şeydir ya, hani öldürmez, vurmaz, kendini savunmaz yani. Hâlbuki hukukta “meşru müdafaa” diye bir şey var. Yani, buradaki noktaları nasıl değerlendirirsiniz? Özellikle bu takdiri indirim nasıl değerlendirilmeli? Hâkime Hanım da belki aslında daha iyi söyler.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Hocam mı cevaplayacak? Pardon.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Ben kısaca hemen şey yapayım.

BAŞKAN – Sataşma nedeniyle Hâkime Hanım söz istiyor. (Gülüşmeler)

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Şimdi, Filiz Hanım aslında son derece haklı. Yani, denetimsiz bir şekilde uygulanmasının sanıklar açısından bir kazanılmış hak gibi görülmesi veya hiç yüzünü dahi görmediği bir sanık hakkında bu nedenlerin varlığına hükmederek karar vermiş olmasının rahatsızlık yaratması çok doğal. Hukuka uygun olduğunu da savunamayız. Tabii, bunu uygularken -yani, biraz duruşma tecrübesi olan hukukçular bilirler- sanığın sadece yargılama sırasında tutum ve davranışları bile mahkemenin işini kolaylaştırmak ve adil bir sonuca varmak açısından çok etkilidir çünkü aksini yaptığı zaman işini zorlaştırır. İşini tek başına zorlaştırdığı için cezalandıramazsınız ama yargılama uzar, başka birtakım sonuçlara yol açar.

Şimdi, tabii, buna hâkim tek başına karar verebilir mi? Aslında işin ehli olan bir hâkim gereği gibi değerlendirdiği takdirde bunu yapabilir. Yani, bizde çünkü ceza muhakemesinde çözümü gereken üç sorun var: Birincisi, maddi sorun, yani suçun işlenip işlenmediği; ikincisi, işlendiyse hangi suça vücut verdiği; ve üçüncü, en önemli sorun da cezanın faile uydurulması çünkü pek çok seçenek arasından en uygun cezanın fail hakkında uygulanması cezanın ıslah edici amacı bakımından son derece önemli ve bu konuda hâkime büyük bir rol düşmekte. O yüzden, sanıkla yüz yüze gelen, onu izleyen, gözleyen tecrübe sahibi bir hâkimin bu seçenekler içerisinde takdir yetkisini yine bir gerekçeye dayanarak doğru kullanması beklenir diye düşünüyorum. Ama bunun sağlanması açısından da ciddi sorunlar var.

Bir de, tabii, şuna dikkatinizi çekiyorum: Yani, ben meseleye her zaman teknik açıdan bakmaktan yanayım çünkü ideolojik gözlemlerle meseleyi değerlendirdiğimiz zaman hukukun gereğini savunamıyoruz.

Şimdi, kadınların aile içi şiddet, toplumsal şiddet bakımından daha çok mağdur oldukları bir gerçek ama bu gerçek alınıyor, örneğin hukuk davalarında, boşanma davalarında sanki evlilik birliğinin temelini sarsan daima erkekmiş gibi bir anlayışa yol açıyor. Hâlbuki evlilik birliğinin sarsılmasında kadın da erkek de aynı ölçüde kusurlu olabilir. Yani birinin diğerinden 1 gr daha fazla kusurlu olduğu şeklindeki genel kabulü ben paylaşmıyorum. Ama bu şu demek değil, yani işte, “Şiddetin mağduru daha çok kadınlardır.” demek değil veya işte “Hakarete, ezilmeye daha çok kadınlar maruz kalıyor.” demek değil. Ama evlilik kurumu açısından değerlendirdiğimizde böyle. Ama bir konudaki gerçeği alıp bir başka yere şablon olarak uyguladığımızda o konuda adaleti sağlamakta güçlük çekiyoruz maalesef, yani biraz sorunumuz da bu gibi geliyor bana. Bilmiyorum itirazınızın var mı bu konuda ama ben çok emin olarak iddiayla bunu söylüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, ANKARA 2.ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ hanımı da dinleyelim, sonra Filiz Hanım.

ANKARA 2.ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Evet, sayın vekilim, “erkeksileşmiş kadın hâkimler” zor bir kavram.

BAŞKAN – Var mı öyle?

ANKARA 2.ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Bunun yanında da o zaman “hafif kadınsılaşmış erkek hâkimler” tabiri de olmaz.

Ama 62’nci madde bakımından olaya bakarsak eğer, tabii ki hâkimin süreci çok iyi değerlendirmesi lazım. Eskiden Çek Yasası’na muhalefetten yargılama yaparken ben özellikle şu uygulamaya çok dikkat ederdim. Eğer ki çekin meblağı yüksek bir meblağa vereceğim cezayı biraz daha yukarıdan tutardım, meblağ çok düşükse alt sınırdan. Bir gün bir meslektaşım “Ya, nereden çıkarttın, bir yıldan gidiyorduk.” dedi, “Ama o zaman 50 liralık çek ile 2 bin liralık çek arasında da bir fark olması lazım.” dedim.

Oradan buraya gelirse tabii ki süreçte daha önceki hayatında hiçbir suç işlememiş, en azından dosyaya intikal eden bilgilerle hiçbir vukuatı olmayan... Ceza Kanunu 52/2 maddesine göre yaptığımız bir araştırma vardır, sanığın veya suça sürüklenen çocuğun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 22

sosyal ve ekonomik durumunun araştırılması. Bu sosyal araştırma yazılarında inanın çok güzel ipuçları gelir bize polis tarafından yapılan bu incelemede. Denilir ki: “ Çevresinde başıboş olarak gezen, suçla uğraşan her ne kadar adliyeye intikal etmiş bir suçu yoksa da serseri hayatı yaşayan kişilerden olduğu gözlemlenmiştir.” Bu size geçmiş, o andaki yaşantısı hakkında elbette fikir verir. Dediğiniz gibi, duruşmada çok disiplinli durup bu 62’nci maddeyi hak edeyim diye bilinçli olarak düzgün duranlar da vardır ama adli sicil kaydı veya diğer belgelerle onu değerlendiririz. Ama bence burada en zor olan da bir daha suç işleyip işlemeyeceği. Orası kolay gibi görünüyor ama düşünebiliyor musunuz “Bir daha bu suç işlemez.” Mümkün değil. Biz bunu Yargıtayımıza da anlatamadık. Çünkü hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını uygularken “Suç işlemez.” dedik dosyadaki delile göre. “Yok, siz bunu uygulayın.” diyerek bozuldu, yüzlerce dosyamız geri geldi ve nitekim biz o dosyaları çok kısa süre yeniden ele almak zorunda kaldık. O yüzden de ben 62’nci maddeyle sınırlı kalmak isterim, bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Hocam.

Sayın Keresteciğlu, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben Komisyon açısından da uzatmamak için -bazı şeyler çünkü biraz daha hukuksal, teknik kavramlar olabilir ama- sadece şunu belirtmek isterim: Ben teknik hukuka hiçbir zaman inanmadım, hukuk aynı zamanda, daha doğrusu en fazla yorum işidir. Yani orada gerçekten insan devreye girer. Ama işte o insanın bir yerde de nasıl bir insan olduğu da önem kazanıyor, o anlamda da siz haklısınız. Çünkü genellikle o insan erkek olduğunda ve hayata da öyle baktığında, o toplumsal rollerle baktığında sizin o dediğiniz boşanma davalarındaki kararlar da, ceza davalarındaki kararlar da farklı olabiliyor. Yani ne yargıçlar cinsiyetsiz ne yargı cinsiyetsiz aslında, öyle bir şey yok.

Ama şunu ifade etmek istedim, siz yanlış anlamayın, ben otuz yıl avukatlık yaptım, avukatlar hakkında söylenen hiçbir lafla ilgili kalkıp da “Avukatlar bunu yapmaz.” demedim. Yani hâkimler de bunu yapmaz diye bir şey yok, fırıncılar da bunu yapmaz diye bir şey yok. Bizde kime ne söylenirse herkes hemen “Olmaz.” diye şey yapıyor ama gerçekten çok tecrübeli bazen... Ne bileyim, işte sarkıntılıktan tecavüze çevirdiğim bir davada iyi bir karar vermiş bir mahkemenin Yargıtay bozduktan sonra geldiğinde karşımda 3 kadın hâkim ve 1 tecrübeli erkek hâkimin sadece muhalefetiyle o kararın beraatle sonuçlandığını gördüm. Yani bazen bunlar da olabiliyor. “Erkeksileşmiş” derken hani o toplumsal cinsiyet rolleri anlamında söyledim. Yani biraz kadın bakış açısıyla bu toplumda kadınlar nasıl yaşıyor ya da çocuklar nasıl yaşıyorlar aslında, hangi emir komuta zinciri altındalar, nasıl bir irade sergiliyorlara çok fazla bakmadan da sadece “O madde şunu diyor.” la karar veremiyorum

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Deniz Hanım...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim öncelikle.

Ben söylediğiniz bir şeye takıldım pedofili tanısı konulmamasıyla ilgili. Yani bugüne kadar gelen davalarda pedofili tanısı konularak bu pedofilidir diyerek bir hüküm verilemediğini ifade ettiniz.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Bana verilen bilgi o yöneydi, ben de şaşırılmışım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet.

Ve bu bilginin sebebi olarak da cezai indirim tabi olabileceğinden kaynaklanan endişeden olduğunu ifade ettiniz.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Yani irade serbestisini ortadan kaldırdığı kabul edileceği için cezalandırılmayacak.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bu konuda aslında belki de bir düzenleme yapılması gerekiyor eğer bir eksiklik varsa diye düşünüyorum. Çünkü pedofili bir dürtü kontrolü sorunudur. Nihayetinde, şiddet uygulayan, insan öldüren de dürtüsünü kontrol edememiş, saldırganlık dürtüsünü kabul edememiş dürtü kontrol bozukluğu sebebiyle belki de öldürmüş bir insandır, böyle kabul edebiliriz. O zaman onları da mı aynı kefeye koyacağız? Yine, hırsızlık yapan, dolandırıcılık yapan kişiler bir bakıma dürtü kontrol sorunu yaşıyor olarak da değerlendirebilir miyiz, bu da bir tartışma konusu, belki üzerinde tartışabiliriz. Bir şizofreniyle dürtü kontrol bozukluğu gösteren bir kişiyi, pedofili, saldırgan bir kişiyi aynı kefeye koymak kesinlikle yanlış bir şey, çok farklı. Bu sebepten dolayı da o konu üzerinde çalışılması gerekir diye düşünüyorum. Nihayetinde pedofilinin de mahkemeye gittiğinde eğer böyle bir durumda olduğu düşünülüyorsa bu tanının da konularak o şekilde ceza alması gerektiği kanaatindeyim. Sizin fikriniz nedir bu konuda bilmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, kişinin davranışları üzerinde kontrol imkânı var mıdır yok mudur? Aslında hukukçuların dışında bilim çevrelerinin tartıştığı bir konu ama sonuçları tabii en çok bizi ilgilendiriyor. Çünkü bugünkü hukuk düzeni, klasik hukuk düzeni irade hürriyeti varsayımına dayanıyor. İrade hürriyetini varsaymadığınız takdirde, insanların ne şekilde davranacakları konusunda bir seçim hürriyetine sahip olmadıklarını kabul ettiğiniz takdirde bu iradeye hiçbir hukuki sonuç bağlayamazsınız, bu tartışılır ama tabii pedofili ayrı bir yere koymak gerekir. Yani dürtüsüne hâkim olamadığı için bir mala sahip olma arzusuyla -kleptomani var- bunu ayrı değerlendirebiliriz. Çünkü bir hastalık tanısı olarak bunu tespit ettiğimizde şizofreniden çok da bir farkı olduğunu ben düşünüyorum aslında. Çünkü sağlıklı bir birey çocuk yaştaki birine cinsel yönden ilgi duymaz. Ama ilgi duymasının altında böyle bir bozukluk, böyle bir rahatsızlık yatıyorsa bunun hukuki bir sonucunun mutlaka olması gerekir.

Uygulamada belki bilirsiniz, anksiyete bozukluğu denen, hafif düzeyde de olsa antidepresan tedavisi gören herkese bir indirim nedeni -sanki kısmi akıl hastasıymış gibi- uygulanır. Pedofili bakımından bunun belki düzeyini artırmak gerekebilir. Burada tabii,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 23

mutlaka cezası indirilir, indirilmez o belki hekimlerin değerlendirebileceği bir konu ama hiç pedofili tanısı konmuş birinin olmamasının bizim ülke gerçeğimize uygun, hiçbir ülkenin gerçeğine uygun düşmeyeceği çok açık. Dolayısıyla, bir yasal düzenlemeden ziyade burada hekimlerin, bu konuda karar verecek olan hekimlerin görevini yapması, doğru bir değerlendirme yapması gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun Deniz Hanım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bir konuda fikrinize katılmadığımı ifade etmek istiyorum.

Şizofreniyle dürtü bozuklukları çok farklı, değerli vekilimiz de var burada psikiyatrist, ben de psikolojik danışmanım bu arada. Dürtü bozuklukları, davranış bozuklukları farklı bir şey. Yine anksiyete bozukluğu da farklı bir şey amla şizofreni çok bambaşka bir şey. Yine, zihinsel yetersizlik sonucu IQ düşüklüğü bakımından ele alabileceğimiz mental gerilikler de farklı bir şey. Yani bir şizofrenle mental bozukluğu olanı, bir dürtü kontrol bozukluğu olanla aynı kefeye konup aynı şekilde değerlendirme yapmak bence çok doğru değil diye düşünüyorum.

Tabii ki, haklısınız bu avukatların dışında bilimsel açıdan belki psikiyatristlerin, hekimlerin ilgilenmesi gereken bir konu ama burada da multidisipliner bir yaklaşımla bence bir masaya oturulup bu tür kanunlar çıkartılırken psikiyatristler, hukukçular bir arada çalışsa belki çok daha doğru sonuçlar çıkar diye düşünüyorum.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Bir şeyi düzeltiyim, zaten “Aynı kefeye konmalıdır.” deme ehliyetine sahip değilim, onu baştan söyleyeyim ama mutlaka ceza üzerinde az çok bir etkisi olabilecek bir durumdur, belki meseleyi daha iyi de anlamamızı sağlar ama bunu tamamen göz ardı etmek gerçekçi değil, ona işaret etmek istedim.

BAŞKAN – Hocam, sizin burada bir ilaveniz mi var?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kayıtlara geçtiği için bir düzeltme yapmak istiyorum. Bu pedofili, şizofreni bu çok yanlış bir benzetme tabii. Burada akıl hastalıklarının ceza ehliyetleri olmaması, gerçeği değerlendirme yeteneğiyle ilgili bir hadisedir.

Bu özellikle küçük çocuklara sarkan erişkinlere genel olarak “pedofili” deniliyor ama çok farklı etiolojileri, temelde çok farklı sebepleri var. Yani işte biyolojik, hormonal, organik sebeplerden dolayı vakalar var. Belki bunlar için bunların ceza ehliyeti yoktur. Yani bırakın indirim belki de onlar şizofreniler gibi şey görebilirler ama büyük çoğunluğunda kişilik sapmaları bunlar ve dünya kadar nedenleri var. Bu insanlar işte öyle bir dürtüyle, biyolojik olarak engelleyemedikleri bir şeyle bunu yaptılar demek durumunda değiliz, zevk alarak yapıyorlar bu iş için. Hani nasıl olmuş, o ayrı bir araştırma konusudur. Dolayısıyla, bunların tedavisi filan da yoktur kişilik bozukluklarının, hastalıklardan farklı olarak, tedavisi filan da yoktur. Dolayısıyla yani bunların işte ceza ehliyetleri ya da işte indirimler filan diye bir şey düşünülemez tabii. O zaman sınır nerede bitiyor nerede başlıyor, bunu kestirmemiz hiç mümkün değil. Biraz evvel siz ifade ettiniz, çocuklukta böyle bir şey yaşamış birisi “Demek ki cezalandırıldım ben, ben de cezalandırayım.” Bilmiyoruz tabii, bu bir kurma cümle, belki de böyle bir psikodinamizm var bunun altında ama onu da bilmiyoruz. Dolayısıyla bunların hepsi sorumludurlar, yani psikiyatri açısından bunların tamamı sorumludurlar.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Betül Hocamız, buyurun.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Mehmet Hocamın – “Hocam” diyorum hem vekilsiniz hem de hocanız dolayısıyla benim önceliğim olarak “Hocam” diyeyim- bahsettiği nokta da aslında benim de altını çizmek istediğim nokta.

Bizde ne yazık ki faille ilgili çalışmalar yok denecek kadar az, mağdurla ilgili çalışma da az ama faille ilgili çalışma da çok az. Çocuğa cinsel istismar mağdurlarının içinde pedofili dediğimiz grup gerçekten çok az. Yani gerçek pedofili bunu birtakım tutkularını engelleyemediği için yapanların oranı çok düşük. Üstelik de bunlar uyarıldıktan sonra duramazlar mı? Hayır, uyarıldıktan sonra durabilirler. Amerika’da yapılan çalışmalar var, bazı pedofililer özellikle çocukların yaşadığı yerlerden, uzak yerlerde, okullardan uzak yerlerde, mekânlarda yerleşmeyi kendileri tercih ediyorlar çocuklara zarar vermemek için. Dolayısıyla, pedofilik bir duygu durumu yaşamak ya da böyle bir cinsel tercihi olmak o kişiyi çocuğa dokunabilir ya da bu konuda cezai bir indirimden yararlanabilir hâle getirmez. Üstelik de çocuğa cinsel istismarda ağırlıklı olarak suç davranışı vardır, yani suç duyguları vardır, şiddet duyguları vardır. Şiddeti bastıramadığı için ya da şiddeti bir şekilde halledemediği için çocuğa yöneliktir cinsel istismarda, çocuğun cinsel istismarında istismarcının yaptığı şeyler. O yüzden “Pedofili vakası yoktur.” derken ben bilmiyorum, mahkemelerde faillerin de bu işi neden yaptığına ilişkin, failin herhangi bir hastalığının olup olmadığına ilişkin herhangi bir şey getiriliyor mu, soruluyor mu ama şunu biliyorum ki: Çok ileri yaş yani bunama dediğimiz duruma sahip olan faillerde sanıyorum bir cezai indirim gidiliyor çünkü işte 70-80 yaşında..

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hiç ceza verilmiyor, verilmemesi lazım yani demansa, beyin tümörüyse falan hiç ceza verilmiyor.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Yani o durumlarda da böyle çocukların cinsel tacizi gibi bir durum ortaya çıkabiliyor, o durumda da, Hocamın dediği gibi, bildiğim kadarıyla ben indirimle gidiliyor diye biliyordum, hiç ceza verilmediği de olabilir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

Ceza verilmiyor mu Hâkime Hanım?

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Şimdi, ceza verilmesi, kanunda neyse odur, ceza verilmiyor diye bir şey yok ancak belki dediğiniz gibi akıl sağlığıyla ilgili bir rapor alınabilirse...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 24

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 80 yaşında bir insan şu ana kadar hiç böyle bir şey olmamış, gidiyorsunuz tomografi çektiyorsunuz, neymiş bu kadar ışık çıkıyor, o ışıklara göre o şeyler kalkıyor.

BAŞKAN – Akıl sağlığıyla ilgili.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Aslında burada akıl sağlığı, organik beyin sendromu.

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Ben de onu kastettim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Pardon, bir şey söyleyeyim ondan sonra kapatayım.

Ben dün mahkememizin uzmanıyla beraber bu konunun gündeme gelebileceğine tahmin ederek 226'ncı maddeyle ilgili verdiğim bir karardan örnek getirmişim buraya. Burada bizim tabii ki suça sürüklenen çocuk olarak kastettiğimiz çocuk, İnternet ortamından binlerce çocuk pornografisiyle ilgili fotoğrafı bilgisayarına indirmiş, bu da uluslararası takipten neticelenmiş ve çocuğa ulaşılmış. Biz çocuk hakkında ceza verdik, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasında karar verdik ama Çocuk Koruma Kanunu'nun bize verdiği çok güzel bir imkân var, bu çocuk hakkında, ailesi hakkında danışmanlık tedbiri vererek -Fatih Hocamın biraz önce bahsettiği- ilelebet tabii ki kontrol değil ama çocuğun ailesiyle birlikte bu tür dürtülerinin kontrol altına alınması için bir danışmanlık tedbiri uygulayarak en azından takibini kısa süre de olsa sağlama çalıştık.

Bunu söylemek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Hocam.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Başkanım, Türk Ceza Kanunu'nun akıl hastalığıyla ilgili hükümlerine bu konuda değinmekte bir fayda var, yapmış olduğunuz tartışmaya da ışık tutacağı kanaatindeyim. Ceza Kanunu 32'nci maddesi iki hususu ayırmakta akıl hastalığıyla ilgili. Birincisi: "Akıl hastalığı nedeniyle işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan." demekte. Bu, son derece anlaşılabilir bir cümledir.

Diğeri ise, tam da tartıştığımız konu, "Bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi, bir olay karşısında anlama ve kavrama yeteneğine sahip olmakla birlikte davranışlarını yönlendirme yeteneğini kaybetmektedir." Bu hükümden anlaşılması gereken şey şudur: Türk Ceza Kanunu'na göre akıl hastalığı hükümleri der ki: "Bir kişi söz gelimi hırsızlık suçunun eylemi bakımından akıl hastası kabul edilebilir ama cinsel saldırı suçu bakımından akıl hastası değildir, bunu böyle ayırt etmemiz gerekiyor. Dolayısıyla, bu, biraz önce pedofillerle ilgili tartışmada da eğer hekimler bize şunu söylerse: Bu kişi davranışlarını asla kontrol edemiyor. Bu, bu bölüm içerisinde değerlendirilmek durumundadır ama biz buna yetkin bir şekilde böyledir, şöyledir diyemeyiz yani onu ancak hekimler söyler.

Bir kez daha tekrarında fayda görüyorum yani bir insan somut bir olayda akıl hastası olarak değerlendirilmeyebilir, yine başka bir somut olayda akıl hastası olarak görülebilir. Demans ve özellikle epilepsiyle ilgili, sara hastalığıyla ilgili yapılan bir sempozyumda nörologlarla katılmışım, hani laf açıldığı için de katkım olsun diye söylüyorum, demans açısından uzmanların söylediği, bunu kategorik olarak ele almak gerekir. Yani bunun dereceleri olduğu söylenmekte. Bu dereceler biraz önce sayın milletvekilimizin de söylediği gibi ileri bir aşamadaysa akıl hastalığı kategorisinde değerlendirilebilir ama demans eşittir akıl hastalığına ilişkin hükümler uygulanacaktır gibi bir şey söylenemez, ileri yaşta bile olsa. Epilepsi bakımından ise Ceza Kanunu'nun "geçici nedenler" dediğimiz maddesi tatbik imkânı bulmalıdır. O, bir anlık kişinin anlama ve kavrama yeteneğini kaybetmesi hadisesidir.

Söz verdiğiniz için tekrar teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam, sağ olun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Hocam, siz kanunla ilgili açıklamada bulundunuz ve bu şu şekilde anlaşılabilir, bu şekilde bunu ifade edebiliriz, düşünebiliriz şeklinde yorum yaptınız. Peki, ben merak ediyorum, şimdi sizin söylediğiniz oldukça kapalı bir cümle aslında okuduğunuz kanun, bütün hâkim arkadaşlarımız sizin söylediğiniz şekilde çıkartıp bunu yapıyor mu? Yani burada, belki de benim düşüncem, bunun açıklayıcı kriterlerinin de belirlenmiş olması doğru olmaz mı? Mesela hangi hastalıkta, hangi derecede hâkim bunu o şekilde düşünüp, yorumlayıp yardım isteyecek veya kendisi hüküm verirken "Evet bu, bu noktadır, şu şu noktadır." diye ayırım yapabilecek belirgin kriterlerin de olması gerekmiyor mu?

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Bunu ama mutlaka uzman hekimle konuşarak...

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Milletvekilim, bu, hâkimlerin tek başına çözebileceği bir problem asla değil. Bizim yapmamız gereken tek bir şey var, uzmanına soru sormak tereddüt ettiğimiz yerde. Kleptomaniyle ilgili örnek güzel bir örnekti, hırsızlık yapmaktan kendini alıkoymıyor, biz buna akıl hastalığıyla ilişkin hükmü uyguluyoruz ama dönüyoruz, cinsel saldırı suçu bakımından değil diyoruz. Şimdi, kanun koyucu bunun listesini de veremez. Akıl hastalığı gibi bir kavramı bu şekilde kullanmak mecburiyetindeyiz, dünyada da böyle ama daha sonra çalışmalarla... Aynı şeydeki gibi, uyuşturucu ve uyarıcı maddelerde olduğu gibi biz bunu bilemeyiz. Biz, sorunu gördüğümüz zaman uzmanına sormak mecburiyetindeyiz, oradan gelen cevap bizi tatmin eder, etmez, bir daha sorarız, bu ayrı ama hâkimin bu konuya dikkat etmesi gerekiyor, kanun çok açık.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

Sayın Kayışoğlu...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Evet ben de teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat :

Kayıt: Arş Aile

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

Bugünkü sunumlardan ben şu sonucu çıkardım: Bir kere, 18 yaş altı evliliklerin önüne geçmek gerekiyor, bunu resmî olarak yasaklamak gerekiyor. Öyle algıladım ben ya da en azından bir an önce bir çalışma yapmak gerekiyor. İşte şiddet mağduru, boşanmalar vesairesinin yaşla oranlanması bakımından belki bir anket çalışması bu konuda daha da destekleyici olabilir.

Şimdi, takdiri indirim meselesi hakikaten tartışılıyor, hani nasıl denetlenebilir diye soruldu, konuşuldu. Şimdi, hani geçmişine bakmak, duruşmadaki durumuna bakmak, çok da sağlıklı olmuyor. Karaman örneğine baktığımızda ki genelde geçen haftalarda uzmanlar da söyledi, pedofiller genelde çevrelerinde çok sevilen, sayılan, böyle iyi, hoş insanlar olarak görülüyorlar. Duruşmalarda da öyle oluyor yani geliyor tanıkları, işte birlikte görev yaptığı öğretmen arkadaşları vesaire ya işte bu beyefendi çok iyidir, mükemmeldir, herkese yardımcı olur, şen şakraktır falan, çocukları çok sever. E, ona bakarsak zaten direkt uygulamamız gerekiyor takdiri indirimi. O anlamda çok sağlıklı bulmuyorum yani genelde de otomatik uygulanıyor hâkime hanımın dediği gibi. Özellikle mesela işte alt sınır, üst sınır uygulamasına baktığımızda hep otomatik uygulanır bunlar. Takdiri indirim son dönemlerde bu suçlarda biraz kamuoyunun tepkisi nedeniyle uygulanmaz oldu. Yani çok basit aşında çözümünü bence, yıllardır tartışıyoruz da Adalet Bakanlığı en azından staj döneminde, hâkimlerin o staj dönemindeki eğitimleriyle ilgili bunu vurgulayabilir, zaten 5237 çıkarken de felsefesinde cezaların şahsileştirilmesi yok muydu? Yani biraz daha o göz önünde bulundurulur bazı şeyler getirildi, değişiklikler yapıldı. Biraz daha şahsileştirmek için cezaları takdiri indirimi, alt sınırı, üst sınırı buna göre uygulama konusunda daha iyi bir eğitim verilebilir, bu sağlanabilir, uygulayıcıların bu açıdan bakması, her olayı somut bir şekilde olayın özelliğine göre değerlendirmesi sağlanabilir, oradan geçiyor. Yoksa bilmiyorum hani tekrar hâkimle ya da işte psikolog ya da danışman vesaire bunu değerlendirebilir mi, değerlendiremez mi, bizim yasamıza çok uygun değil. Belki jüri sistemi olsa falan başka bir şey olabilir ama oradan geçtiğini düşünüyorum.

Bir de haksız tahrik indirimini çok değerlendirmiyoruz, bence o da önemli yani çünkü biz de bir engel yok ki genelde de... Yine belirttiğimiz hassasiyetlerden dolayı belki çok fazla buralarda uygulanmıyor ama yine karşımıza çıkıyor, yasal olarak da engel yok. Nedir, işte gece dışarı çıkmış, 16 yaşında bir kız mesela gece dışarı çıktı veya işte belki bara gitti arkadaşıyla beraber veya işte açık giyindi falan bunlar da gerekçe olabiliyor. Yani bunu koymak gerekiyor mu bu suçlarda, çocuklarda haksız tahrik diye bir şey olmalı mı, olmamalı mı ben o konuda da fikrinizi öğrenmek isterim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hocam buyurun.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Teşekkür ederim ben de.

Şimdi, tabii, bu takdiri indirim nedenleri üzerinde yeterince durduk. Şu tabii: bu suçlara özgü olarak bu nedenlerin uygulanmayacağına karar vermek bu kurumun varlık nedeni ortadan kalkmadığı için tutarlı olmaz diye düşünüyorum. Yani kasten öldüren kişi hakkında takdiri indirim nedenlerini uygulayıp diyelim ki cinsel saldırıda bulunan fail hakkında uygulamamak için bir haklı nedenimiz yok fakat bunun yerli yerinde yasadaki koşulların oluştuğuna karar verilerek uygulanması önemli. Burada da görev hâkimlere düşüyor ama hâkimlerin tabii her bir duruşmaya ayırabildikleri süre o kadar kısa, çoğu zaman sanığı dahi görmeden yani talimatla dinledikleri bir sanık hakkında gelecekteki davranışları üzerinde bir yargıya varmak gibi bir durumla karşı karşıyalar. O yüzden kamuoyunu belki rahatsız ediyor ama tabii bu, bazı hatalı sonuçlara da bizi ulaştırıyor. Örneğin zaman aşımı, dava zaman aşımı denen bir kurum var ve bu kurumun varlık nedeni suçtan suçta değişmez. Yani bir suçun belli bir süre içinde sağlıklı bir şekilde muhakeme edilebilmesini öngörüyor. Kanun, mesela bazı suçlar açısından bunu kabul etmiyor, işkence suçu zaman aşımına uğramaz. Yani öldürme suçu uğrar ama işkence elli yıl da geçse uğramaz. E, bu kadar uzun bir süre geçtikten sonra yapılan yargılamadan sağlıklı bir sonuç çıkmayacağı için zaman aşımı var. Benzer bir beklentiye bu açıdan da yol açmasın diye ben söylüyorum, haksız tahrik bakımından bir çocuğun hangi haksız fiil nedeniyle failde bir tahrike yol açacağını canlandırmak bile pek mümkün değil. Dolayısıyla, bu suçlar açısından çok değil ama cinsel saldırı bakımından, özellikle yetişkinlere yönelen saldırılar bakımından dediğiniz gibi, yargının rahatsız eden bazı kararları var. Bunun da yine yargı içinde çözümü gerekir diye düşünüyorum. Yani yasadaki kaynaklanan bu açıdan bir sorun yok çünkü haksız tahrik haksız bir fiille tepki olarak kişinin bir suç işlemesi iradesini ortadan kaldırmıyor ama iradesini zorlayan bu durumdan istifade etmesini sağlıyor, kusurluluğu azaltan bir neden olarak kabul ediliyor ama cinsel istismar bakımından bunu uygulamak pek mümkün görünmüyor.

BAŞKAN – Hocam, çok teşekkür ediyoruz, ağızınıza sağlık.

DOÇ. DR. DEVRİM GÜNGÖR – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hâkime Hanım'ın ilave edeceği bir şey yok herhâlde.

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Şimdilik yok ama özellikle Çocuk Koruma Kanunu'nun uygulamalarıyla ilgili isterse suçta sürüklenen çocuk olsun isterse mağdur çocuk olsun maalessif suçun işlenmesinden sonraki süreçte mahkemenin veya hâkimin katkıları, mahkemede görev yapan uzmanların katkılarıyla ilgili herhâlde daha sonraki günlerde katkı verebilirim.

BAŞKAN – Daha sonraki toplantılarda, evet.

Hocam, çok teşekkür ediyoruz. Her iki hocamız da zahmet verdi.

Faydalı oldu gerçekten, raporumuzun hazırlanmasına ışık tutacak görüşler ortaya çıktı. Tabii bundan sonraki süreçte de eğer yazılı olarak rapor sunmak isterseniz Komisyonumuza, o konularda da her zaman açığız.

Çok teşekkür ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 26

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Sayın Başkanım, meslektaşımızla birlikte geldik, uçağımız da var, Mine Hanım'ın da bir konuşma yapma imkânı var mı, yoksa.

BAŞKAN – Olabilir.

PROF. DR. FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU – Yani onun da kısa bir sunumu olacaktı.

BAŞKAN – Ne kadar sürer?

AV. MİNE GÜLİZ BAYKAL – Şöyle söyleyeyim: Aslında büyük bölümü hocalarım tarafından ve uygulamacılar tarafından söylendi ama özellikle üç dakikayı geçmeyecek şekilde tek bir şeye belki bir dikkat çekmek önemli.

BAŞKAN- Üç dakikadan fazla da olabilir yani söylenmeyen hususlarda katkılarınızı alalım.

Buyurun.

3.- *Avukat Mine Güliz Baykal'ın, çocuk istismları ve hukuki boyutları hakkında sunumu*

AV. MİNE GÜLİZ BAYKAL – Özellikle sayın milletvekilimiz, hocamız Sayın Bekaroğlu da bu anlamda belki biraz daha ışık tutabilir, şunun için söylüyorum bunu: Şimdi, bizler aslında basın da etkisiyle yaşanan çocuk istismarını yoğun bir biçimde son birkaç yıldır görüyoruz, dolayısıyla “istismar arttı.” diyoruz. Ama bizim görmediğimiz esas büyük istismar maalesef ki soruşturma ve kovuşturma sürecinde yaşanıyor. Yani çocuk, mağdur çocuk adalet sisteminin adalet anlayışı içinde parçası olmaya başladığı andan itibaren esas istismara maruz kalıyor.

Şimdi, birazdan söyleyeceğim bir soru -teknik olarak da yine affınıza sığınarak söylüyorum ama- bir cumhuriyet savcısı tarafından 7 yaşındaki bir kız çocuğuna sorulmuş, bunu kamera kaydında görüyoruz. Çünkü, yasa, mağdur çocuğun ifadesinin alınmasında cumhuriyet savcısının bulunmasını zorunlu tutmuyor, “Kolluk tarafından alınabilir.” diyor, “Uzman gözetiminde alınacak.” diyor, uzman bulunacak. Ama biz diyoruz ki ifadenin ve beyanın doğrudan uzman tarafından cumhuriyet savcısı gözetiminde alınması gerekiyor. Cumhuriyet savcısı ya da kolluk çocukla doğrudan temasa geçmemeli. 7 yaşındaki bir kız çocuğuna şu soru soruluyor: “Baban ereksiyon oldu mu?” Bu soruyu tam 3 kere kamera kaydında görüyorsunuz. Şimdi, bu çocuk bu soruyla istismara uğradı mı, uğramadı mı? Hangi hukukçu ya da hangi tıpçı... Bunu soran bir cumhuriyet savcımız. Bunun dışında, yasada var olan düzenlemede yani yasada bu konuda bir eksiklik var, mağdur çocukla ilgili.

Yine bir diğer husus şu: Bakın, mağduriyetin giderilmesi yanında mağduriyeti oluşturan kişinin yani esas failin de doğru tespit ediliyor olması gerekiyor. Esas failin doğru tespit edilebilmesi için de mağdur çocukla ilk temas anından itibaren dünyada da kabul gören belli birtakım mülakat tekniklerine uyulmuş olması gerekiyor. Dolayısıyla, doğru soruyla mahkemeler nezdinde ve belki toplumsal olarak da hep şunun tartışması yapılıyor: Çocuk yalan söyler mi, söylemez mi? Bazen avukatlar diyor ki: “Çocuktur bu, yalan söyler.” Bazen hâkimlerimiz, savcılarımız diyor ki; “Efendim, çocuk niye yalan söylesin?” Temel sorun bu değil. Çocuk bilişsel ve zihinsel gelişimi itibarıyla teknik olarak... Haddimi de aşmış olmayayım ama zamanında bunları araştırdığım için bir şeyler söylemek istiyorum, eğer bir eksiklik varsa lütfen müdahale edin sizler de. Bilişsel ve zihinsel gelişim itibarıyla evreler arasında farklılık gösteren, ilk çocukluk, son çocukluk dönemi itibarıyla ve gelişim itibarıyla gösterdiği farklılıklarda da anlama, kavrama ve değerlendirmesi özel bir uzmanlığı gerektiren bir varlık. Dolayısıyla, bu anlamda, biz diyoruz ki çocuk doğru ya da yalan söylüyor üzerine gitmeyin. Çocuğu, evet, bir kereye mahsus, fazla rencide etmeden ama ilk etapta yasal düzenlemenin de zorunlu olduğu şekilde, sadece bulundurmuş olmak için değil, kesinlikle ve kesinlikle sadece KPSS'yi kazandığı için değil, bu konuda gerçekten eğitim almış olan uzmanlarla karşı karşıya getirin ve asla cumhuriyet savcısı, kolluk ve mahkeme hâkimi doğrudan çocuğa soru sormasın, uzman vesilesiyle sorabilsin bunu. Çünkü çocuğun zihnini kirlettiğiniz zaman doğru faili tespit edemeyebilirsiniz, çocuğa bir öğretilmişlik olabilir, çocuğun bir inanılmışlığı olabilir, dolayısıyla çocuğa gösterilen kişi ceza alırken, bu bizi toplumsal açıdan rahatsızlıyor gibi görünürken esas fail dışarıda icraatlarına devam edebilir. Dolayısıyla, bunun için mülakat teknikleri çok önemli.

İkinci husus da -özellikle yine doğru failin tespiti için kanunda olmayan bir şey bu- mağdur çocukla ilgili olarak da sosyal inceleme raporunun düzenlenmesi gerektiği kanısındayım ben. Çünkü, mağdur çocuğun ve ailesinin de özellikle aile içi ilişkilerde bir şekilde tanınması adına, bir şekilde bu yaratılan istismar olgusunun kimin tarafından yaratıldığının doğru tespiti adına doğru bir incelemeyle sosyal inceleme raporunun olması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, mağdur çocuğa ilişkin olarak sürecin başından itibaren her evrede, çocuk olsun ya da olmasın, yargılamanın her evresinde mutlaka sosyal inceleme uzmanının o yargılamada bulunması gerektiğini düşünüyorum mağdur çocuk açısından. Çocuk mahkeme de yoksa da yani çocuğun dinlendiği duruşmada olmak zorunda ama çocuk duruşmada olmadığı zaman da ben tüm yargılama boyunca olması gerektiğini düşünüyorum ve bu anlamda yani çocuğun mağdur olduğu duruşmanın da kapalı yapılması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle, evet, hocalarımın da söylediği gibi cinsel istismar oldukça ağır sonuçları olan irrite edici bir şey ama cinsel istismarın telafisi adı altında, soruşturma ve kovuşturma süreci içerisinde oluşturulan ve bizzat devlet eliyle oluşturulan istismar maalesef çok daha olumsuz ve büyük sonuçları olan bir şey ve yasal olarak da buna ilişkin eksiklikler var ve mutlaka bunun da düzeltilmesi gerektiği kanısındayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Betül Hocamız, buyurun.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Ben sizin bu söylediğiniz, hani “Olması gerekir.” dediğiniz şeylerin aslında Türkiye’de yapılmaya başlandığı ve ciddi de bir yol katedildiği bilgisini vermek için söz aldım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 27

2010 yılında Sağlık Bakanlığının çatısı altında ama Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve bütün bunların ortak çalıştığı çocuk izlem merkezleri kuruldu. Şu anda burada çocuk izlem merkezlerinin Ankara sorumlusu Çilem Hanım, çocuk psikiyatristi var ve çocuklarla adli görüşmeyi yapmak üzere iki yüz yetmiş saatlik pratik ve teorik dersleri arak çocuk adli görüşmecisi olan arkadaşımız var, Filiz Hanım.

Aslında şöyle de bir şey olabilir mi diye belki Komisyona da teklif götürmek istiyorum: Bilmiyorum, Ankara'daki ÇİM'i görme, ziyaret etme fırsatınız oldu mu? Bütün bu süreçte çocukların nasıl mağdur olabileceklerini... Ama onun için yine eksikleri var, yine geliştirilmesi gereken alanlar var, o alanları da görebilmek ve belki de Komisyonumuz için fikir verebilmek adına Ankara ÇİM'i bir gün ziyaret etmek mümkün olabilir. Hem ÇİM'i görmek hem oradaki süreci görmek ve iyileştirilmesi gereken noktaları da belirlemek adına faydalı olabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam, çok sağ olun.

Şimdi sorular bitti, hocalarımızın sunumları da tamamlandı.

Biz çok teşekkür ediyoruz, çok sağ olun, ayaklarınıza sağlık.

Şimdi, değerli Komisyon üyelerimiz, akademisyenlerimizin dinlenmesini yaklaşık üç haftadır gerçekleştiriyoruz. Şimdi, tabii, ilk toplantımızda yol haritasını belirlerken “Önce akademisyenlerimizi dinleyelim.” demiştik, ardından da sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili programımızı yapacağımızı ifade etmiştik.

Sizlerden gelen listeler çok faydalı oldu. Yani bütün partilerimizin, milletvekillerimizin -bazı milletvekillerimiz ayrıca liste verdi- verdiği o listelerden de yararlanarak birtakım tespitlerimiz oldu. Gerçekten bu konuyla ilgili çocuk istismarı alanında çalışan çok önemli sivil toplum kuruluşlarımız var, derneklerimiz var, bunların içerisinde akademisyenler de görev yapıyor. Yani O STK'ları dinlerken aynı zamanda temsilci olarak akademisyenleri gönderecek olan dernek ve merkezler var. Barolarımızın çocuk hakları merkezleri var, bunları dinleyeceğiz. Üniversitelerimizin çocuk hakları merkezlerinden raporlar alacağız, onların yazışmalarını yapıyoruz ve birçok dernek var bu alanda çalışan. Yaptığımız araştırmalarda, tabii, bütün listeyi dinlemek mümkün olmayabilir süre içerisinde ama bu alanda en çok faaliyet gösteren ve yetkin olduğunu görebildiğimiz, tespit edebildiğimiz dernekler var, merkezler var. Tabii, önümüzdeki hafta çarşamba ve perşembe, ondan sonraki hafta yine çarşamba ve perşembe yaparak iki haftada STK'ları tamamlayabiliriz ve baroların çocuk hakları merkezlerini de tamamlama imkânımız olabilir.

Bu anlamda 25 Mayıs'ta şöyle bir taslağımız var: Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği, Bilkent Uluslararası Çocuk Merkezi, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği. Yine 26 Mayıs'ta da İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi, Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezi, Sakarya Barosu Çocuk Hakları Komisyonu, Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği. 1 Haziranda da Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatristi Derneği, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği, Çocuk Vakfı. 2 Haziranda da Türk Psikologlar Derneği, Türkiye Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği. Dört günlük, iki haftalık bir program bu. Tabii, bunun dışında sizin yine önermek istediğiniz, “Şu da var, bunu dinlemekte fayda var.” dediğiniz vakıf, dernek, sivil toplum kuruluşu olabilir. Bu anlamda da katkılarınıza her zaman açık olduğumuzu belirtmek istiyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sakarya Barosunu neden seçtiniz?

BAŞKAN – Sakarya Barosuyla ilgili...

YASAMA UZMANI ALİ ÇOLAK – Bu alanda iyi çalışmaları var.

BAŞKAN – Türkiye Barolar Birliğinin çocukla ilgili çalışması yok mu? Barolar Birliğinin varsa aslında Barolar Birliğinin de eksik kalmaması gerekir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çocuk Hakları Kurulu var Barolar Birliğinin.

BAŞKAN - Türkiye Barolar Birliğiyle de irtibata geçmemiz lazım çünkü tek tek barolarla irtibata geçiyoruz ama Barolar Birliğinin de bu alandaki çalışmasından yararlanmakta fayda var.

Biz bu arada bu çalışmaları yaparken yerinde incelemelere de artık başlamamız gerekir. Karaman'la ilgili hassasiyetten sonra bu Komisyon oluştu, orada bir çalışma yapmamız gerekir yerinde. Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının çocukları barındırdığı yerler var, oralarda yerinde inceleme yapmamız gerekir. Cezaevlerinde, çocuk cezaevlerinde inceleme yapmamız gerekir, çok önemli. Yine, Millî Eğitim Bakanlığının ortaöğretim yurtları, çocukların barındığı yerlerle ilgili inceleme yapmamız gerekir. “Çocuk izleme merkezi” dedi Betül Hanım, orayı ziyaret etmemiz gerekir. Hem dinlemelerimizi, sivil toplum kuruluşu dinlemeleri... Belki iki haftayı bitirdikten sonra bu çalışmalara, yerinde incelemelere yer verirse kamu kurumlarını dinlerken yerinde incelemelerimizi de yaparız. Üç aylık süre içerisinde çalışmalarımızı hemen hemen tekamül ettirmiş olabiliriz ama bu çalışmalar sırasında yine üyelerimizden “Şunu da yapmamız gerekiyor.” diyen olursa onları da elbette ki değerlendirmek gerekir.

Şimdi söz talepleri var.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, bu Komisyonun nasıl kurulduğunu biliyoruz. İktidar partisi önce isteksiz davrandı, “Böyle bir Komisyonun kurulmasına gerek yok.” tavrını sergiledi. Nitekim, muhalefet partilerinin de vermiş olduğu önermeleri reddetti. Daha sonra -sebebini tahmin edebiliriz- kamuoyunda müthiş bir duyarlılık oluşturdu özellikle Karaman olayı. Bu baskı dolayısıyla -güzel bir yöntem de izlendi- bütün partilerin vermiş olduğu önermeler birleştirilerek böyle bir komisyon kuruldu.

Şimdi burada niyet sorgulaması filan yapmıyorum, böyle bir hakkımız yok, haksızlık olur, onu bir tarafa koyuyorum. Ama, hani dün AK PARTİ'nin grup başkan vekili “Niçin toplu olarak dokunulmazlıkları kaldırıyoruz?”la ilgili şey yaparken daha evvel de bildiğim bir kavramı hatırlattı; usul ekonomisi. Usul ekonomisi açısından yanlış gidiyoruz. Bu usulle bana göre bir sonuca ulaşamayız

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 28

yani yeni bir şey elde edemeyiz arkadaşlar. Başkan, şimdi, sivil toplum örgütlerini de saydı. Süremiz üç ay, artı, bir ay. Bu arkadaşlarımızın, gelen uzman arkadaşlarımızın vermiş oldukları bilgileri ben artık görev edineceğim, bu konuyla ilgili önceki raporların hepsini bütün üyeler için birer nüsha yapıp getireceğim gelecek toplantıya. Bu bilgilerin tamamı daha evvel devletin de içinde bulunduğu, üniversitelerin de içinde bulunduğu... "Araştırmalar yok." filan diyor akademisyenler ama dünya kadar araştırma var, doğru değil. Çok güzel çalışmalar yapılmış, gerçekten yapılandırılmış. Bu konuyla ilgili nasıl tedbirler alalım, neler yapalım? Bütün bilgiler mevcut. Dolayısıyla, bu bilgileri, bu şeyleri biz yeniden keşfetmiyoruz. Hava almak için de Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim görevini, işte 15 milletvekilinin şu kadar dört aylık süresini heba edemeyiz, yazık olur. Bu nedenle önce şuna değineyim: Bir defa akademisyenlerle ilgili bir ay zaman harcadık. Siz de ifade ettiniz Sayın Başkan, muhtemelen sivil toplum örgütleri, özellikle bu merkezler, barolar da akademisyenlerle beraber gelecektir yani bu kurullardaki uzmanlarla beraber gelecektir ve biz bu bilgileri... İşte bugün hukukçu arkadaşlarımızın söylediklerini, "Sakarya Barosu büyük çalışmalar yapmış." filan, neyse, biz bunları tekrar edip duracağız ve şu meşhur keçi boynuzu çiğneme gibi bir şeye çok fazla zaman harcıyıp çok az şey elde edeceğimiz kanaatini taşıyorum ben. Bunun yerine biz bu derlenmiş olan bilgileri bulalım, yeniden bir şeyler derlemeyelim; sivil toplum örgütleriyle ilgili ve merkezlerle ilgili bir tasarrufa gidelim Sayın Başkanım. Bu kadar çok sayıda derneği ve merkezi dinlememiz çok şey yapar. Bir seçme yapalım, zaten listeleri vermişiz. Şimdi söylediklerinizden işte bir tane üniversite seçelim, bir tane baro seçelim, derneklerden bir iki tane seçelim ve gerçekten bir gelsin onlar, dinleyelim, yeni şeyler söylüyorlarsa diğerlerini de dinleyelim, dolayısıyla usul ekonomisine uyalım, çok fazla zaman harcamayalım.

Bir daha tekrar ediyorum: Bu bir fırsattır. Bir duyarlılık oluşmuş. Her gün yağıyor arkadaş ya. Şimdi, gelmiş; Rize'de 14 yaşında 3 erkek çocuğu bir kız çocuğunun şantajla filmini çekiyor, "Ailene göstereceğiz..." Hem tecavüz ediyor 3 kafadar hem de her gün 50 lira, 100 lira para şey yapıyorlar "Bak, bu resmi annene, babana göstereceğiz." diye... Vahim bir durumla karşı karşıyayız. Bunlar niye oluyor? Yerinde gidelim, araştıralım, düşünelim. Akademisyenler, bu tip akademisyenler gelsin. Bunları şey yapacak psikiyatri filan, bu anlamda çocuk psikiyatrisi önemli. Ne oluyor bu Türkiye'de?

Bir de demin söylüyordum, "Soru sorun." diye durdurdunuz. Göçmenlerle ilgili olay oldu, milletvekillerimiz giremediler. Biz girebiliriz herhâlde. Gidelim, böyle bir yetkimiz var. İç Tüzük'e baktım, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, bizim dinleyemeyeceğimiz, yapamayacağımız, devlet sırrı ya da ticari sırrı dışında -onlar da niye saklanıyor, devlet sırrı nedir, ticari sır nedir, onu da bilmiyorum, o da ayrı bir konu- bunun dışında herkesi dinleyebiliriz ve her şeyi sorabiliriz. Bizi tek sınırlandıracak şey çocuğun yüksek çıkarları, menfaati yani çocuğa zarar vermemek. Bunun dışında bizi, bu Komisyonu sınırlandıran hiçbir şey yok. Gidelim, soralım niye böyle şeyler oluyor? Bu koruma ne? Evet, gidelim, sokak çocuklarının durumuna bakalım. Çıracak çocuklar en büyük felaket. Söyledim, tekrar ediyorum: "Usta-çıracak-kalfa ilişkilerinde çocuk istismarının en yoğun yapıldığı yer tutuklu, hükümleri cezaevleri." dendi. Kur'an kursları, yurtlar, evler... Ne oluyor bunlar, nasıldır? Bunları gidip bir görelim, caydırıcı şeyimiz de görülsün ve önerelim, sürekli bir çocuk haklarını izleme komisyonu olsun ve denetim görevini yapsın, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim görevini yapsın. Benim önerim, bir an evvel sahaya çıkalım. Eğer burada bu şekilde devam edecekse -yani bazı şeyleri öğrenebiliriz ama bunların çok fazla bir anlamı olmaz, yaptığımız iş açısından bizi bir yere götürmez kanaatindeyim. Bence usulü tekrar gözden geçirelim, çok fazla uzman çağırarak çok zaman harcamayalım, bir an evvel alana çıkalım, bu pratikten gelen şeyleri bir konuşalım. Valiliklerde, millî eğitim müdürlüklerinde durum nedir? Bu öğretmenler nasıl kontrol ediliyor, değişik şeylerden geçiriliyor mu? Bu eğitimci nedir, neyin nesidir? Bize Millî Eğitim Bakanı bir an evvel gelsin, aileden sorumlu Bakan bir an evvel gelsin. Ne zafiyet var buralarda da bütün bunlar oluyor?

Bir de bu ortaöğretim yurtları, kurslarıyla ilgili, çocukların bir arada kaldıkları yerlerle ilgili bize uzmanlarımız mevzuat nedir, yönetmelik nedir; bunları bir döksünler. Bu konuda alanda çalışan insanları pratik olarak dinleyelim. Ya, Hocam, siz yıllardan beri bu yetiştirme yurdunda çalışıyorsunuz. Ne gibi eksiklikler var, böyle şeyler oluyor? gibi, pratik, onların bilgilerini alalım. Bence bunların faydası olur. Diğer türlü, burada konuşuruz, çalışırız, bir süre sonra ben niyet de sorgulamaya başlarım. Derim ki zaten komisyon kurdurmak istemiyorlardı, demek ki bu Komisyondan da bir şey çıkarmak istemiyorlar diye bir şeye kapılıyorum ama bu benim düşüncem olur.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Haksızlık etmeyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Haksızlık da yapmış olabilirim, niyet okuma olur. Ama, şunu derim: Eğer bir süre sonra buradan bir fayda olmayacaksa ben buradaki çalışmalarını kamuoyuyla paylaşırım. Öyle yapmak zorundayım, başka bir şeyim yok, başka bir silahım, yaptırım gücüm... Burada oylama yaparsınız, "Şu kadar adamı dinleyeceğiz." dersiniz, dinlersiniz, ben de gelmem, bir süre sonra devamsızlıktan Komisyonla ilişkiyi kesersiniz. Başka da yapacak bir şeyim yok. Bu söylediklerimi kamuoyuna uygun bir şekilde tekrar eder, "Bu Komisyon göstermelik bir komisyondur." der, çıkarız.

Teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet, ben de bugün bu konuda çok kararlı geldim buraya, Mehmet Bey'e o anlamda katılıyorum. Yani, bizim dört gün daha sadece uzman dinlememizi hiçbir şekilde doğru bulmuyorum. Özellikle...

BAŞKAN – Sivil toplum kuruluşları ve çocuk merkezleri...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır yani sadece dinlememizi doğru bulmuyorum. Yani, geçen hafta da bunu ifade etmişim. Geçen haftadan özellikle söylediğim şeyde bir kere daha ifade edip ısrarcı olduğumu söylemek istiyorum. Çalışanların denetimi konusunda buradan bir yazı çıkabilir demişim. Bugün bununla ilgili bir karar alalım en azından. Gerçekten çocuklarla ilgili çalışan kurumlarda kimler nasıl çalışıyor? Önceki istatistikleri, sicilleri tutulmuş mu, tutulmamış mı? En azından bunun verisini soralım

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 29

bütün bakanlıklara. Hiç olmazsa bu istatistiği toplayalım yani. Şu anda biz yerimizde otururken de bunu yapabiliriz, birileri bunu yapabilir, onca uzman var istihdam edilmiş olan, herhâlde bunu yapmak mümkündür diye düşünüyorum. Çünkü, istatistik yoksunu bir ülkeyiz yani istatistik her iktidarın kendi meşrebine göre açıklanan veya saklanan bir şey oluyor; sadece size mahsus değil, hakikaten Türkiye geleneği böyle. Umarım bundan sonra gitmez bu şekilde, bir katkımız olur belki.

Birincisi bu. Hakikaten çocuklarla çalışanların önceki sicil geçmişleri nedir; bütün personele bakılsın, özel bir incelemeden tekrar geçirilsin. Çünkü az önce mesela bir haber okuyorum; Gaziantep'te 2. İdare Mahkemesi, AFAD, il afet müdürü olarak görev yapanın atama kararını uygun bulmadığı hâlde gene görevine devam ediyormuş. Üç yıl çalışma şartı var, o bulunduğu alanda hizmet etme şartı var. Bunu yerine getirmediği hâlde, mahkemeye başvurulduğu hâlde bununla ilgili, hâlâ görevine devam eden birisi var. Şimdi, bunun gibi kaç insan var çocuklarla ilgili? Geçmişinde istismar olan birisi var mı ya da işte psikolojik durumu nedir? Bunlar denetlenebilir. Bunu biz bir yere gitmeden de yapabiliriz ama ikinci olarak, bizim bir yere gitmemiz gerekiyor. Yani, Mehmet Bey'in dediğini ben de yapmak zorunda hissediyorum çünkü ben bu Komisyona gerçekten Karaman'daki olaydan sonra girdim ve bir gün bir tek çocuğun kılına bir şey olmasın diye girdim. Biz harekete geçmezsek bu Komisyon olarak bir süre sonra zaten -o bir süre çok bir süre değil ama onu da söyleyeyim-hareketlenmeler olacak ve "Ne yapıyor bu Komisyon? Niye ortada yok? Niye gitmiyor, hiçbir yeri denetlemiyor, görmüyor?" diyecekler. Bu, en azından -yine geçen sefer de söylemişim- bir ayağını denk al durumu yaratır. Yani, hakikaten olan biten bir şey varsa hiç olmazsa belki bunu önlemeye katkımız olur. Hani her tarafa ulaşamayız tabii, biz de süper bir komisyon ve süper insanlar şeklinde çalışmayacağız.

Ben öncelikle Nizip'e gitmeyi öneriyorum yani Nizip'e bu Komisyon mutlaka ve mutlaka gitmeli. Şimdi, Karaman'da şunu söyledik: Ailelerle yaşayan çocuklar... Aileler görünmek istemeyebilir. Çocuklarla zaten görüşmeyelim diye. Ama, Nizip'te mülteciler var ve eminim ki çocuklar değil ama orada yaşayan mülteci aileler kendilerine destek olmak isteyen herkesle görüşmek isteyeceklerdir. Oraya gitmemiz, konuşmamız, yerinde tespit etmemiz gerekiyor. Yani, 30 çocuğun parayla satıldığından ve istismara uğradığından söz ediyoruz. Yani, Suriyeli değil, hiç fark etmez yani hepimiz için aynı duyarlılık varsa, önümüzdeki hafta bir gün burada insanları dinleyeceksek bir günü de oraya gitmeye ayıralım lütfen ve bunu lütfen sağlıklı bir şekilde yapalım yani kimse bize Merkel'e gösterildiği gibi "Bu bölümü inceleyin, bu bölümü incelemeyin." demesin. Yani, biz kendimiz nereye gitmek istiyorsak oraya gidelim, inceleyim. Yani, bu şeffaflıkla biz arınabilir, gerçekten Türkiye'de aslında bu ayıbın üstesinden gelip bir arada yaşayabiliriz, yoksa gerçekten çok zor.

Son olarak, cezaevleri... Hâkime hanım da söyledi zaten.

Bir de belki farklı bir şey olarak, hani alanda çalışan uzmanları zaten dinleyeceğiz de... Mehmet Bey'in dediği doğru, gerçekten o kadar çok yapılmış çalışma var ki. Şimdi, o demin dediğim yani kalkıp da Mor Çatı'yı boşanma komisyonuna çağırılmayan bir zihniyet, hakikaten burada her şeyi yeniden yeniden yapmak zorunda kalır. Yani, bir dönüp bakmak lazım insanların emeğine "Ne emek vermişler? Ne çalışma yapmışlar?" diye.

BAŞKAN – Çağırmadılar mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Çağırılmamışlar canım, ben biliyorum yani çağırılmadı. Yani, Türkiye'nin ilk sığınağıdır ya, kadın ve çocuk konusunda en fazla deneyime sahip olan. 1990'da kurduk biz orayı, kimse yoktu ortalıkta. Yani, bu, bu emeğe saygısızlıktır, aynı şeyi biz yapmayalım. Bunun dışında, belki farklı bir şey şu olabilir: Yurt dışında bir örnekten bir uzman çağırabiliriz.

BAŞKAN – Evet, öneri var onunla ilgili.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, oradan birileri gelebilir, hani o uygulanmış bir şey.

BAŞKAN – Dünya Sağlık Örgütünden bir yabancı...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – UNICEF'le beraber çalışıyor Bilkent'teki bir merkez ve onun Aile Bakanlığıyla yapmış olduğu çalışmalar var, dolayısıyla oradan şey yapınca UNICEF'le beraber, yabancı... Yani, "Dışarıda nasıl oluyor?"u da öğrenme imkânımız olur.

BAŞKAN – Betül Hocanın tavsiye ettiği bir yabancı var; Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ofisi Şiddet ve Yaralanmaların Önlenmesi Departmanı Başkanymış, Doktor Dinesh Sethi. Onun Komisyonumuzda dinlenmesiyle ilgili bir planımız var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çok genel bilgiler verir Başkanım. UNICEF'in öyle bir birimi var, çocuk istismarlarıyla ilgili dünyanın değişik yerlerinde proje yapmış ve devletle çalışmış. Sadece -devlet dışı- STK'larla değil, devletle çalışmış çok uzman bir yer; sadece çocuk istismarı... Türkiye'de temsilcisi var ve Bilkentle beraber çalışıyor.

BAŞKAN – UNICEF'ten davet edeceğiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, somut olarak 25'inde Komisyonumuz toplanıyorsa, lütfen 26'sında hepimiz ısrarcı olalım ve Nizip'e gidelim.

BAŞKAN – Şöyle: Tabii, diğer görüşleri de dinleyelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, benim somut önerim budur.

BAŞKAN – Ona göre yeniden eğer bu dernekleri azaltmak noktasında görüş birliği olursa... Çünkü benzer dernekler yani İstanbul, Ankara, Sakarya, 3 tane baronun çocuk hakları merkezi yerine 1'e indirip ya da Barolar Birliği ya da diğer çocuk ihmalî ve istismarına ilişkin dernekler var, bunların sayısını azaltıp iki hafta boyunca sivil toplum yerine bir haftada bitirip ondan sonra da kamu kurumu temsilcilerini dinlerken bir taraftan da yerinde incelemeleri yapabiliriz. Süremiz var aslında yani çok da telaşa kapılmaya gerek yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 30

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Süre değil, olay aciliyeti.

Yani, biz Karaman'a gitmedik.

BAŞKAN – Biz şu niyetle...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Karaman'a gidip çocuklarla görüşecektik ama valiyle, vakıfla, şununla bununla görüşecektik.

BAŞKAN – Filiz Hanım, onu konuştuk, şeye vâkıf olalım dedik.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, bunu yapabiliydik.

BAŞKAN – Yani, konunun tüm boyutları hakkında önce bir üniversitelerimizden, akademisyenlerden bir bilgi alalım. Neticede, araştırma komisyonu bilgi alması gerekir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yılmaz Bey, yani kusura bakmayın da ben 55 yaşındayım, artık alacağım bilgimin epayını aldım ve bu Komisyona bunun için girdim.

BAŞKAN – Ama özel bir konu bu yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani, burada Fatma Hanım da bu konuda çalışmış insan, Deniz Hanım da, Mehmet Bey de Nurhayat en gencimizdir, hani Jülide Hanım'ı tanımıyorum, sizi de tanımıyorum deneyim anlamında kusura bakmayın ama yani bir yandan bunu yapabiliriz, buna ne engel var?

BAŞKAN – Yapabiliriz, doğru.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yapalım o zaman.

BAŞKAN – Tamam, yapacağız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Haftaya perşembeyi ben yazıyorum defteri me.

BAŞKAN – Nurhayat Hanım...

Meclis programına da bakacağız, bir bakalım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben de aynı şeyleri söyleyeceğim. Hatta geçen hafta Genel Kurulda da söylemişim yine Bursa'daki sevgievleriyle ilgili olay gündeme geldiğinde. Hatta bütün partileri dolaşmışım o gün lütfen programı değiştirilim artık, dinleme dışında bir de sahaya çıkalım ya da kurumları öncelikli alalım diye. Siz de hatta "Olabilir, kurumları da daha önce dinleyip en azından acil tedbirleri önerebiliriz." demiştiniz.

BAŞKAN – O da olabilir yani eğer diyorsanız "Sivil toplumu sonra dinleyelim, önce kurumları dinleyelim." dersiniz, kurumları dinleriz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Karışık da dinleyelim hem haberdar olurlar.

BAŞKAN – Yani eğer öyle faydalı olacaksa o zaman sivil toplumu sonra dinleriz, haftaya kurumlara başlayabiliriz. Yani hangisi yararlı olacaksa...

Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, şöyle: Bireysel olarak ben de sahadayım. Geçen de bahsetmişim, mesela iki hafta önce Bilecik'e gittim, oradaki sevgievlerinde yaşanmış bir olay var ve çocuklar arasında olduğu söyleniyor ama mesela ben ayrıntılı bilgi alamadım. Şimdi, Komisyon olarak gidelim o zaman, öğrenelim ne olduğunu. Yani sorunu bilemezsek nasıl çözüm üreteceğiz? Yani nereden çıktığını bilemezsek, neler yaşandığını, sonraki uygulamaların ne olduğunu, ne gibi tedbirler alındığını, yeterli olup olmadığını veya Bursa'da, şimdi, haricen bazı şeyler duydum, bir de resmî makamlardan duyduğum şeyler var ve net bir şey yok. Şimdi, haricen söylenen şeyler toplumda infial yaratıyor. Yani o ona söylüyor, o şikâyet eden kreşteki kişi aynı zamanda bir sağlıkçı. Mesela, diyor ki: "Çocuklar işte kaka kaçırıyorlar, sonra uyandırma vakti geldiğinde geriliyorlar." falan. Şüpheleniyor, haricen, çaktırmadan, bir şekilde gözle kontrol ediyor deneyimlerine de dayanarak sağlıkçı olduğu için ve söylediği şey şu, yani diyor ki: "Cerrahi müdahale gerektiren bir durum söz konusu." Hani, korkunç şeyler anlatıyor. Şimdi, o ona anlatıyor, o ona anlatıyor toplumda böyle şeyler duyuluyor, bir infial var ama gidip görüşüyoruz. Yani rapor nedir? Raporla kesin bir şey yok "Ondan da olabilir." diyor. Yani bilgi alamıyoruz, dosya gizli. Çocuklar nerede, bilmiyoruz. Yani çocukların yerleri değiştiriliyor, ifşa oluyorlar bir şekilde. Her gün bu olaylar yaşanıyor duymadığımız, bilmediğimiz, belki orada kreşteki hemşire bir şekilde tesadüfen ortaya çıkarıyor. Hani, şüphelenirse bu böyle yaşanıp gidecek. Belki de yok, bilemiyoruz ama göremediğimiz için, inceleyemediğimiz için, gidip orada bilgi alamadığımız için, bize sağlıklı bilgi verilmediği için bilemiyoruz. O zaman Komisyon olarak bunun için kurulduysak bir an önce harekete geçelim ve en azından bir tek çocuğu kurtarabilirsek bu bile çok önemli bir şeydir yani. O yüzden, şimdi, mesela, buralarda taşeron şirketler çalıştırılıyor. Yani, acil tedbirler alabiliriz. Ne yapabiliriz? Filiz Hanım'ın söylediği gibi kurum çalışanlarıyla ilgili bir sabıka taraması yapabiliriz, eğitimden geçirebiliriz, psikolojik test yaptırabiliriz, ne bileyim, böyle, işte okullarda, sevgievlerinde hem ASP Bakanlığında hem Millî Eğitimde istihdam edilen bu personelle ilgili ihale şartnamelerine yönlendirebiliriz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Taşeronun getirdiği işçi.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yani, diyebiliriz ki bütün kurumlarda mesela Millî Eğitim kurumlarında, okullarda çalıştırılacak hizmetliler, servi şoförleri çok önemli. Servis şoförleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurumlarda çalışan taşeron görevlilerle ilgili ihaleye "Şu şu şartlar konulmak zorundadır." diyelim mesela. Yani sabıkası taranacak, işte bununla ilgili, psikolojik durumuyla ilgili bir rapor mu alınır, ne bileyim işte belli yoğunlukta hani kadın mı...

ANKARA 2. ÇOCUK MAHKEMESİ HÂKİMİ GÖKTEN KOÇOĞLU – Servis şoförleri bayan olabilir mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 31

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Evet, olabilir yani, kadın şoför mü olması gerekiyor servis şoförünün ya da hizmetlilerin ya da o sevgievlerinde çalışanların. Yani, bunları bir an önce değerlendirelim ve acil tedbirler alalım çünkü her olayda yeniden, yeniden bütün toplumun vicdanı kanıyor, herkesin psikolojisi bozuluyor. Yani bir olay oluyor -siz de yaşıyorsunuz- arıyorlar, anlatıyorlar, herkes diyor ki: “Ya, çocuğumu düşünüyorum, ağlıyorum, bilmem ne yapıyorum.” Yani sadece o çocuk etkilenmiyor ki herkes etkileniyor. O yüzden, artık şu uzmanları hani hakikaten böyle uzun uzun dinleyelim her hafta saatlerce, tamam ama bir an önce pratikte de hayata geçirilecek tedbirleri almak için çalışmalarımızı o yöne de kaydıralım diye düşünüyorum.

Sonra, mesela, Karaman’da ortaya çıkan... Hani, yurtlar meselesi... Kaç tane var, nerelerde var? Mesela, ne yapılabilir? Yani, bu yurtlarla ilgili en azından bir düzenleme mi eksik, yasak mı ya da düzenleme yapılması gerekiyorsa buralara bir ölçü mü getirmek lazım, devlet orayı nasıl denetleyebilir, orada çalışanlarla ilgili de yine şartlar, koşullar mı koymak lazım? Ne bileyim, hiç bilmediğiniz bir yere, bir tane adama teslim ediyorsunuz çocukları. En azından şu mu denilebilir: “Böyle yurtlarda şöyle bir personel çalışabilir.” Yani ya da denetlenir, bir şey olur. Yani bir ölçü koyalım en azından, bilelim çocuklar nerede kiminle.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Bunlar raporumuzda olacak zaten.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ama hiç gündeme gelmiyor şimdiye kadar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi var, zaten ona uysak yeter yani standartlar açısından.

BAŞKAN – Evet.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yani nasıl yapacağız? Şimdi, bir an önce o zaman Millî Eğitim Bakanlığındaki görevlileri dinleyelim, diyelim ki: Bu yurtlardan kaç tane var biliyor muyuz? Kaç çocuk buralarda kalıyor biliyor muyuz? Bize bilgi versin. Buralar denetleniyor mu, bilelim. Bilelim ki ona göre ne yapılması gerektiğini hemen tespit edelim, önerelim, tedbirleri alalım.

O yüzden, katılıyorum. Yani, Nizip’te de katılıyorum. Zaten bizim arkadaşlarımız gitti, Sayın Bekaroğlu da söyledi, sonuçta, herkese bizim çocuğumuz gibi bakıyoruz. Yani dünyanın neresinde olursa olsun insan temelli bakıyoruz, öyle bakmak gerekiyor. Acilen bu konularda çalışmaya başlayalım lütfen, ben de bu konuda ısrarcıyım ve takvimi ona göre belirleyelim, netleştirelim.

Barolarla ilgili Türkiye Barolar Birliğini de sorulabilir. Yani tek bir baroya ya da Barolar Birliği, ortak barolara sorup, çağrı yapıp uzman ekip gibi bir şey oluşturur belki, öyle bir katkı sunar.

BAŞKAN – İstanbul Barosunun güzel çalışmaları var aslında. Yani, son bir kitapçık geldi mi size?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani ilk kurulan odur çünkü.

BAŞKAN – Evet.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yani, yapıldı. Dediğim gibi, Bursa’da da, Diyarbakır’da da çocuk çalıştayları yapıldı daha yakın dönemde.

BAŞKAN – Tabii, Barolar Birliğini tanıyınca bu sefer o güzel çalışmaları da kaçırmış olmayalım ama onlardan biz rapor da alacağız.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Daha yakın dönemde Bursa’da, Diyarbakır’da çalıştaylar yapıldı, raporlar düzenlendi oralarda da. Olmazsa, Barolar Birliğinden soralım, o, barolar organize etsin bu anlamda diye düşünüyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Barolar Birliğinde yok yalnız, İstanbul Barosunda vardı. Yani o yüzden gerçi bilmiyorum...

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Deniz Hanım...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Öncelikle, kurumlar arası koordinasyon sorunumuz bizim önceki araştırma komisyonumuzda da ortaya çıktı, saha çalışmalarımızda da ortaya çıktı. Ben orada çıkan sorunların birçok alanda da görüldüğü konusunda bir fikre sahibim. Bunu da yenmek adına zamanımızın da sınırlı olduğunu düşünürsek, aynı günde hem akademisyen hem ilgili diyelim ki kurumlardan birisi, ikisi veya STK’lardan alarak bu dinleme olayını daha verimli hâle getirebiliriz. Süreyi sınırlı turalım. Mesela, biz sabah on buçuktan beri buradayız, 2 akademisyen dinledik. Süreyi sınırlı tutarsak sunumlarını yirmi dakikada, yarım saatte yapabilirler ve ardından bir on dakika kadar soruyla geçer, böylece zamanı daha iyi kullanabiliriz diye düşünüyorum. Bir süre sınırlaması getirelim.

Yine, STK’lardan alacağımız bilgiler akademisyenlere ışık tutabilir. Mesela, bugüne kadar önceki araştırma komisyonunda da ben hiçbir katılımcının, bir yere, uçağa yetişmek zorunda değilse bırakıp gittiğini görmedim; tam tersine gelen herkes birbirini dinlemek istiyor çünkü herkes uygulama anında sıkıntı yaşıyor, bir yerlerde tıkanıp kalıyor, bir resmî kurumda ne olduğunu bilmiyor. Akademisyenler buradan uzak olduğu için fikir sahibi olamıyorlar, onlar akademisyenlerin görüşlerini dinleyememiş olabiliyorlar. Bu, böyle bir sıkıntıyı engeller diye düşünüyorum.

Yine, özellikle de belirtmişim önceden gerçi, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı muhtemelen buralardan ilgili birimlerin müdürleri gelecektir, bize bilgi verecektir.

Emniyeti de çok önemsiyorum ben bu konuda Emniyetten gelecek olan konuyla ilgili yöneticiyi çünkü çocuğa yönelik suçların izlenmesi ve önlenmesi konusunda ne yapıyorlar, nerede sıkıntılar yaşıyorlar, nerede tıkanıyorlar, bunları da bilmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bölge ziyaretleri çok önemli. Bence ülkemizin değişik bölgelerinde mutlaka saha çalışması yapmamız gerekiyor. Karadeniz’de de, Akdeniz’de de, Doğu Anadolu’da da, Güneydoğu Anadolu’da da, Ege’de. Böyle bir planlamayı yapmamızın faydalı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 32

olacağını düşünüyorum ama öncelikle sorun yaşanmış bölgelere -Nizip bunun iyi bir örneğidir- gitmemizde fayda var. Neden? Komisyonun anında böyle bir yerde caydırıcı etkisi olabileceği, orayı kontrol etmeye geldiği fikrinin diğer bölgelere cesaret verebileceği, mağdur ailelerine bir moral verebileceği ve tabii ki failer konusunda da caydırıcılık yaratabileceğini düşünüyorum.

Vakıf ve derneklerden sorumlu Başbakan Yardımcısının -tabii, yeni herhâlde görevlendirilecek- mutlaka ben gelmesini rica ediyorum. Bu vakıflar ve derneklerle ilgili prosedür nedir, bunların yetki sınırları nerededir, böyle bir yurt, dernek açma yetkileri var mıdır? Bu sadece bir vakıfla değil, tüm vakıflar ve derneklerle ilgili, siyasi görüşü, konumu ne olursa olsun. Bu kurumlar nasıl denetlenmektedir, bugüne kadar denetlenmiş mi, biz bu vakıfların, derneklerin açtığı yurtları, evleri nereye koyacağız, nasıl denetleyeceğiz veya kapatacağsak buradan aldığımız çocukları nerede koruma altına alacağız, nerede eğitimlerini sürdürecekler? Bütün bunları bizim oturup masaya yatırmamız lazım.

Yine, okullar, cezaevleri için alabileceğimiz acil önlemler var. Mesela, diyelim ki Nizip'e gittik. Biz bir Nizip'e gidip de olayı araştırdığımızda orada mutlaka bir yönetmelik, bir genelge çıkmasını sağlayabiliriz. Kanunları değiştirmek için zamana ihtiyacımız var. Raporu sunacağız, bununla ilgili çalışmalar yapılacak ama bu arada bu Komisyonun belli yönetmelikleri çıkarma konusunda belli bir faaliyetinin olması, böyle bir şeye yetkili olması...

BAŞKAN – Tavsiye niteliğinde kararlar...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – ...tavsiye niteliğinde kararlar çıkartması ve bunu kurumların hemen uygulamaya geçirmesi sadece bizim görevimizi yaptığımız anlamında değil, bizim Komisyonumuza duyulan güveni de artıracak. "Evet, bu Komisyon kuruldu ama havanda dövmüyor, burada sadece laf salatası yapılmıyor, sadece göstermelik bir rapor hazırlanmayacak. Bakın, hemen müdahale ettiler, şöyle bir yönetmelikte böyle bir madde çıkardılar. Bu bir başarıdır."

BAŞKAN – Mesela, Ceza Kanunu'yla ilgili o boşluğu Adalet Bakanlığına bir yazı olarak yazabiliriz bir an önce doldurulmasıyla alakalı.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Tabii.

Mesela, Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili çok çok...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Millî Eğitimde çalışanlarla ilgili standartlar...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet, Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili...

BAŞKAN – O zaman şu çıkıyor sanki, sivil toplum, siz "karışık dinleyebiliriz" dediniz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet, hızlandırılalım.

BAŞKAN – Bir an önce kamu kurumlarına geçmekte fayda var.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Tabii ki, faaliyet yapacağız.

BAŞKAN – O zaman haftaya iki gün çalışma öngördük ya, iki tane sivil toplum, bir kamu kurumu, işte ertesi gün iki sivil toplum, bir kamu kurumu şeklinde alırsak kurumlara bir an önce geçmiş olur muyuz? Sonraki hafta da bitirmiş oluruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sivil toplumu da sınırlayalım. En önemlisi işte mesela, erişkin psikiyatrisi, ergen psikiyatrisi. Zaten, bir tane çocuk psikiyatristi dinledik, bir uzman geldi buraya. Dolayısıyla, onlardan birini...

BAŞKAN – Eleyebiliriz bunları. Aynı, benzer çalışma yapanları eleyebiliriz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Millî Eğitim Bakanlığı özellikle çok önemli. Ben yirmi yıl çalıştım Millî Eğitim Bakanlığında. Çalışan hiçbir personele idareci, öğretmen, hizmetli, hiçbir test filan uygulanmıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Emniyet yokmuş sanıyorum, çok önemli, mutlaka Emniyeti bir dinleyelim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Emniyeti de dinleyelim, onlardan da fikir alalım. Bu, okullarda, cezaevlerinde çocuklar için ne yapabiliriz? Mesela, en sıkıntılı konu, öğretmenler böyle bir şeyi bildirme konusunda da çok sıkıntı yaşıyorlar. Bildirdiklerinde ailelerden de tepki alabiliyorlar, maalesef, millî eğitim müdürlüklerinden de ceza alıyorlar. Yani örtbas edilmeye çalışılıyor bu, öğretmenin çocuğu koruması bağlamında önünü kesiyor, bununla da ilgili acil kararlar çıkarmamız lazım. Biz yok sayarak yok edemeyiz. Bunlar neden ortaya çıkıyor diyoruz; aslında, bakarsanız, bir iki olayda çıkıp da cezalandırma, hassasiyet artınca mağdurlar "Ben de varım." demeye de başladı, bunlar yok değildi ki hep vardı. Ha ama şu da var: Türkiye'de de, dünyada da artışta, bu da bir gerçek. Bence biz komisyon olarak aktif bir komisyon olalım, sadece dinleyen, yazan bir komisyon olmayalım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Benli...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler.

Ben sadece bir açıklama yapacaktım aslında. Sadece STK'lar değil –daha sonra Deniz Hanım iletti- STK'ların dışında, kamuyu beraber dinlemek durumundayız. Mesela, alanında çalışan bir hocamız, çocuğun ifadesi alınırken bu konuda uzman birileri tarafından alınması gerektiğini söylerken aslında bir kamu kuruluşunda bu alanı bilen bir başkası, "Zaten bu konuda bir çalışma yapıldı, dolayısıyla, biz onu artırmak için çaba gösterelim." diyebiliyor. O anlamda, STK'ları tek başına dinlememiz bizim için yeterli olmayacaktır. Örneğin ben, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bu dönem, sanırım yaklaşık son bir ay içerisinde genelge çıkararak sevgievlerinde ve Çocuk Esirgeme yurtlarında özellikle kadın çalışan istihdam edilmesine ilişkin bir çalışma yaptığını biliyorum, eğer Aile Bakanlığından da ilgilileri önce çağırırsak...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ama taşeronda bunlar devam ediyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 33

FATMA BENLİ (İstanbul) – Mesela, taşeronlarda da bununla ilgili devam eden, sözleşmesi yapılanlar için belki yapılacak çok bir şey olmaz, belki geriye yönelik olarak sadece bazı testlerin yapılması istenebilir ama bundan sonra, yeni yapılacak sözleşmelerde getirilecek standartlara ilişkin bir düzenleme öngörebiliriz.

Bir de ÇİM'lerin daha önce ziyaret edilmesi noktasında benim bir düşüncem var çünkü önce onu yaparsak vakadaki sorunu daha iyi tespit etmemiz mümkün olur. Diğer illere gidilmesi gerektiği noktasında da zaten herkes farklı düşüncelerle...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ne söylediğinizi anlamadım, ÇİM'ler mi dediniz?

FATMA BENLİ (İstanbul) – Evet yani çocuk izleme merkezlerine gidersek eğer vakada sorunu daha rahat tespit etme imkânına sahip oluruz. Aslında, farklı kelimelerle ve farklı zamanlamayla aynı şeyleri ifade ediyoruz. Bu noktada zaten bizim diğer illere gitme noktasında Komisyonun herhangi bir çekincesi olduğunu zannetmiyorum, Başkanımızın bu konuda bir karşı çıkışı olmadı. Bir tek, eğer farklı bir ile gidersek onun Genel Kurulun olmadığı zaman diliminde yapılmasını rica edeceğim ben. Yani zamanlamayı ona göre yaparsak hem Meclis çalışmalarımızı yürütürüz, Meclis çalışmalarının bulunmadığı zamanlarda da farklı illere gidebiliriz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Üçer, dörder kişilik komisyon kurup değişik yerlere gidilebilir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Alt komisyon şeklinde mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Usul ekonomisi Sayın Başkan.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz söz istediniz herhâlde...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben şunun için istedim: Bir yere gittiğimiz zaman, örneğin, Nizip diye ifade ettik ya Mehmet Bey'le, oraya gittiğimizde aynı zamanda, Antep'te ÇİM varsa onu da ziyaret etmek ya da orada bu alanda çalışan sivil toplum örgütleriyle de konuşmak yani sadece gidip de belki kamp... Aslında o da uzun sürebilir tabii, gerçek bir ziyaret uzun süreçtir diye tahmin ediyorum ama hani, en azından, böyle bir şey de planlanabilir. Ama ben şu anda karar mekanizmamızı sormak istiyorum, şimdi, biz bunları söyledik söyledik, ısrarcıyız dedik de ne oluyor? Buna karşı çıkan var mı, karşı görüş ifade eden var mı, onu bilelim, yoksa herhâlde bir karar almak gerekiyor.

BAŞKAN – Bir planlama yapmak lazım tabii.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu planlamayı hep beraber yapmayacak mıyız?

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Ziyaret edeceğimiz yerler; çocuk cezaevleri, bahsettiğiniz yerler, Nizip, Karaman vesaire olayların olduğu yerlerle ilgili öne çıkmış yerler, çocuk izleme merkezleri. Tüm bunları, nereleri ziyaret edeceğiz bir program yapalım, hangi ziyarete kimler katılacak? Şimdi, burada MHP'den bir kişi var, HDP'den bir kişi var, dolayısıyla, her parti her şeyde temsil edilecek mi, edilmeyecek mi, o sorun da var. Onu sizlerle karşılıklı görüşerek, uzmanlarımızın da çalışmasıyla dinleyeceğimiz kurumları belirleyelim, hangi gün gelebilecekler, onların görüşmelerini yapalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Her partiden temsil derken, burada bir sınır mı var?

BAŞKAN – Bölünürsek...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Üç tane ayrı alt komisyon yaparsak...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Niye? Cezaevleri, şey falan diye ayrı ayrı mı mesela?

BAŞKAN – Soma kazası araştırma komisyonunda görev yapmıştım, biz o zaman şöyle yaptık: Şuraya gidiyoruz incelemeye dedik, gelmek isteyen milletvekilleri geldi yani bir alt komisyon vesaire oluşturmadık.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bence de öylesi daha uygun.

BAŞKAN – Oluşturursak bu sefer öyle bir sıkıntımız olur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle olursa çok az yere gideriz ama dediğimiz gibi, dörder kişilik üç tane şey olursa bu hafta gidiyoruz deriz, üç tane yere gideriz ve burada da paylaşırız.

BAŞKAN – O zaman, şu sivil toplum kuruluşlarını azaltıyoruz, kamu kurumlarının dinlenmesini öne çekiyoruz ve arada da artık ziyaret programlarımızı planlıyoruz. Yani onların tarihleri ne, nereye gidilecek...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Cuma günü için bir şey planlıyor muyuz?

BAŞKAN – Şöyle bir durum da olabilir: Karaman için kurulan bir komisyon, önce Nizip'e gitti diye bir eleştiri de olabilir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben de onu diyecektim, ilk önce Karaman'a gidebiliriz aslında hep beraber.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Karaman'da yapılacak bir şey yok, sadece vali falan çağrılıp dinlenebilir.

BAŞKAN – Orada zaten oradaki görevlileri dinleriz.

Şöyle yapalım: Cuma gününe bir ziyaret planlayalım ama neresi olacak? Belki çocuk izleme merkezinden başlayabiliriz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Çocuk izleme merkezine her an, her dakika gidebiliriz, akşamüzeri gideriz, akşam gideriz, sonuçta o bir gün planlaması değil yani.

BAŞKAN – Ziyaret planlamalarını yapıyoruz, kamu kurumu dinlemelerine önümüzdeki haftadan itibaren başlıyoruz, sivil toplum kuruluşlarını da kamu kurumlarının arasına serpiştireceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben son bir cümle söylemek istiyorum: Cuma günü bir komisyon Karaman'a, bir komisyon Nizip'e giderse ve bu da haber olursa bu komisyon gerçekten yaraya elini bastı; kamuoyunda böyle bir güven oluşur.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, Meclisin programı da nasıl şekillenecek, güvenoyu vesaire hangi gün olacak; onlar da şey, bir bakalım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Çocuk İstismarı

Tarih : 18/05/2016 Saat : Kayıt: Arş Aile Stenograf : Uzman : Sayfa: 34

Şu anlaşılıyor: Kısa süre içerisinde araziye çıkmak istiyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz arkadaşlar, sağ olun, hepinize teşekkür ediyoruz, uzman arkadaşlarımıza da.

Kapanma Saati: 14.38

●